

esiad

ege sanayicileri ve işadamları derneği

ISSN 1308 - 4887

Yıl 2 • Sayı 9

Ekim 2010

YASAM

**HERKES İÇİN HUKUK,
HUKUK HERKESİN HEDEFİNDE**

Türkiye'nin kağıdı... Tüm dünyada

farkı kalitesi

www.alkimkagit.com.tr

10 dilde yabancı dil eğitimi ve güçlü altyapı...

bizler büyüdükçe dünya küçülüyor

- Son teknoloji ile donatılmış 17 eğitim salonu
- Kursiyerlere özel sinema salonu
- VIP Room
- Özel tasarım dinlenme alanları
- Zengin içerikli kütüphane
- Café au lait

İngilizce
İspanyolca
İtalyanca
Rusça
Fransızca
Japonca
Çince
Yunanca
Almanca
Hollandaca

www.obem.com.tr

ŞaİR Eyref Bulvarı No:22 K: 7 Alsancak - İZMİR

0.232.489 2000

YIL 2 • SAYI 9 • EKİM 2010

ESIAD ADINA SAHİBİ
Sıtkı ŞÜKÜRERGENEL YAYIN YÖNETMENİ
Ferit KORASORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
Göksel UÇAKYAYIN KOORDİNATÖRÜ
Lütfü DAĞTAŞ

YAYIN VE DANIŞMA KURULU

Arzu AMİRAK, A.Nedim ATİLLA,
Nihat DEMİRKOL, Ömer DİNÇER,
Dilek GAPPI, Çetin GÜREL,
Reşat KUTUCULAR, Bülent AKGERMAN,
Emel ÖNAL ÖZKAYA, Deniz SİPAHİ,
Fadıl SİVRİ, Ahmet TÜKEL, Öcal ULUÇ,
Serap ZEYBEK İHLAMUR,
Mehmet Bülent SAĞEL,
Prof. Dr. Mustafa Yaşar TINAR,
Sumer Tömek BAYINDIR, Selim TÜRSÜN

BU SAYIDA YAZI VE FOTOĞRAFLAR

NİHAT DEMİRKOL,
Dr. Yasemin FATİH AMATO,
Elvan DEMİRKAN,
Menekşe BADIOĞLU ERDİK,
Güngör ÖZSOY, Alpay SÖNMEZ,
Deniz ÇABA ŞAN, Ayşegül KESİRLİ,
Duygu ÖZSÜPHANDAĞ YAYMAN

YAPIM

BRG BÖLGE REKLAM GELİŞTİRME HİZ.
1362 Sokak 47, Şenel İşmerkezi Kat 7,
35230 Montrö İzmir
Telefon 232.446 3509 - 446 3510
info@izmirilife.com.tr

BASKI

TEKNOFSET
Telefon 232.458 5809

28 EKİM 2010 Tarihinde basılmıştır

YÖNETİM YERİ

Şehit Fethi Bey Caddesi 55,
Heris Tower Kat 8, 35210 İzmir
Telefon 232.483 8833
Faks 232.483 3525
info@esiad.org.tr • www.esiad.org.tr

ESIAD Yaşam,

Ege Sanayicileri ve İşadamları Derneği Yayın
Organıdır. Dergide yer alan görüşler yazarlara
ait olup, ESIAD'ın görüşlerini yansıtmaz.
İzinsiz alıntı yapılamaz.

Hüsamettin Cindoruk

"Korkutan iktidarlar,
korkan iktidarlardır"

Prof. Dr. Sami Selçuk

"Hukuk kahramanlar gözetilerek
kotarılmaz. Sıradan insanlar ölçüt
alınarak kotarılır."

Provence kırlarının ortasındaki kent : Avignon

HÜSAMETTİN CİNDORUK "KORKUTAN İKTİDARLAR, KORKAN İKTİDARLARDIR" 8
 • PROF. DR. SAMİ SELÇUK "HUKUK KAHRAMANLAR GÖZETİLEREK KOTARILMAZ" 16
 • ALEV COŞKUN "TÜRKİYE'Yİ ÜÇ BÖLGEYE AYIRMAK SON DERECE VAHİM 20
 • ERBİL TUŞALP "EYLÜL İMPARATORLUĞU, İSLAM İMPARATORLUĞUNA EVRİLİYOR" 26
 • EMRE KIZILGÜNEŞLER "FELAKETE DOĞRU SÜRÜKLENİYORUZ" 32
 • ESIAD 26. YIK TOPLANTISI ÇEŞME'DE YAPILDI 36
 • NAIL ÖZKARDEŞ "İZMİR LAYIK OLDUĞU YERDE DEĞİL" 46
 • EKONOMİK KRİZ FIRTINASI DİNİYOR MU? SIAD'LARIN GÖRÜŞLERİ 52
 • ANADOLU LEZZETLERİNİN KEMERALTI'NDAKİ BULUŞMA NOKTASI: DEĞİRMEN 56
 • YAŞAR ÜRÜK: "ÇOCUKLUĞUMUN SİNEMA CENNETİ" 60
 • PROF. DR. M.YAŞAR TINAR "KATİP ÇELEBİ" 70
 • SEPETLİ MOTOSİKLET AŞKINA 72
 • AHMET KÜÇÜKBAY "HAKSIZ REKABET SON BULDU" 74
 • 2010 TÜRKİYE'DE JAPON YILI 76
 • GEZİ: AVİGNON 80
 • ELVAN DEMİRKAN "DÜŞÜNDÜĞÜNÜZ HERŞEYE İNANMAYIN" 86
 • SİNEMA: KATE WINSLET 88
 • LEZZET DURAKLARI:MİLESTONE 92
 • MAVİ İSTANBUL 94
 • DR.AMATO: ERKEKLER NEDEN YIPRANIR 102
 • OTOMOBİL 104
 • MODA 106
 • TEKNOLOJİ YENİLİKLERİ 108
 • ESIAD ANKET 110
 • SUDOKU BULMACA 112

Değerli ESIAD Yaşam okurları,

Siyasi tansiyonun yüksek olduğu ayları geride bıraktık. Bilindiği üzere Anayasa değişiklikleri %58 ile kabul edildi. Ege Bölgesi ve özellikle kıyı kentleri, tutumlarını ağırlıklı olarak "hayır" üzerinden ifade ettiler. Bakınız, bugün evrensel demokrasinin objektif kriterleri yönünden ülkemizi bir dış göz değerlendirdiğinde, "hayır" oyu veren kitlenin siyasi temsilcilerinin geri planda kaldığını gözleyorsunuz. Bu net fotoğraftan hareketle, galiba "laik" dediğimiz insanlarımızın, haklı oldukları konuları bir kenara not ederek, bir özdeşleştirme yapma zamanı gelmiştir.

Sevgili ESIAD'lılar, İzmir şehrinde 100 yıl öncesinde Müslüman nüfusun oranı yüzde 40'ların altında idi. İttihat Terakki ile başlayan ve Cumhuriyetimizle devam eden süreç, o dönemin şartları içerisinde, kendini ikna eden gerekçelerle, bu ülkenin topraklarını gayrimüslim insanlardan "arındırmıştır". Göçmenlerle de beslenen ve Müslümanlardan oluşmuş insanlarımız yüksek moral ve kültürel değerlerle biçimlenmiş "Türk" kimliği oturtulmaya çalışılmış ve bu proje ülkenin doğusu hariç, büyük ölçüde bir kabulleniş ve giderek hissediş olarak hayata geçmiştir. Bu süreç eşzamanlı olarak dini kimliğin muhtemel aşkın taleplerini törpülemeye çalışmış ve tüm bu uygulamalar ülkenin muhafazakar ve Kürt kimlikli insanlarında baskılandıkları duygusunu yaratmıştır. Cumhuriyet projesinin en fazla kabul gördüğü yerler ülkemizin batısı olmuştur. Diğer deyişle, kendi etnisitesini ve dinini sınırlı yaşayanların coğrafyasıdır buralar. Bu durumun sosyal psikolojide karşılığı "köksüz" kalmaktır. Cumhuriyetin bu insanlara kazandırdığı "laiklik" kalitesi tek başına çağdaş olmaya yetememektedir. Evrensel demokrasi, en içerikli anlamıyla müthiş bir değişimin hayatın her alanında hazmedilmesi sürecidir.

Sorun işte bu noktadır. Dini ve etnik kimliklerine mesafelen-dirilmiş insanlar travmatik tutumları üzerinden "değişim" olgusuna ihtiyatla yaklaşmakta, ötesinde korku ve endişeler üzerinden katı tavırlar oluşturmaktadır. Bahse konu biçimlendirmelerden nasibini daha az almış diğer kesimler ise, özgüven problemini daha az hissetmekte ve sezgisel de olsa evrensel demokrasiye ve onun kriterlerine daha yakın görüntü vermektedir. Bahsettiğimiz insanlar muhafazakarlardır ve Kürtlerdir. Onları bugünlerde daha etkin kılan, adeta varlık sebebi olan olgu demokrasidir. Kendi kök referanslardan hareketle rovan-şist bir kalıcı anlayış oluşturlarsa bunun adı demokrasi olmaz. Demokrasinin olmadığı süreçlerde klasik kışla-cami çekişmesinde, elinde silah olanların "kuralı koyduğu" unutulmamalıdır. Biz bu aşamada meselenin bu yönü ile ilgili değiliz, yani sıra bu ölçüde karamsar da değiliz. Bizim üzerinde durduğumuz "statükocu kıyılar" izlenimi veren ironik garabetin sosyolojik bir yönüne işaret etmektir. Ağlaşan, korkan, endişe eden ve bu tutumlarıyla özgüvensiz bir profil çizen insanların geçmişleriyle yüzleşmek suretiyle temel alt kimlikleriyle barışarak, ancak ve bu sayede sağlıklı birey kimliklerini evrensel demokrasiyle buluşturabilirler. Demokrasi, bir yönüyle unutturulanların hatırlanması sürecidir. Toplumun her bir kesimi, ancak geçmişinden gelen hazmedilmiş kimlikleri ile gücünü hissettirir ve insan kimliği üzerinde ve yurttaş paydasında, mutabakatın sağlanacağı bir güç odağı olarak kalıcı uzlaşının tarafı olabilir. Demokrasinin sancılı ve bedel gerektirir bir süreç olduğunun farkedilme zamanları giderek gelmektedir. Sevgiyle kalın.

Sıtkı Şükürer
Yönetim Kurulu Başkanı

Ekonomide bahar havası ve yaklaşan seçim ekonomisi çekincesesi...

Uluslararası finans piyasalarından gelen kredi notu da baharın müjdecisi gibi...

Moody's kredi derecelendirme kuruluşunun ülkemizin notunu pozitifte çevirmesi, piyasalarda çok olumlu karşılandı.

Enflasyon oranını olarak TÜFE ve ÜFE de iyi gidiyor. Yılın ilk dokuz aylık sonuçlarına bakılacak olursa, yıl sonu enflasyon gerçekleşmesinin de yüzde 7-8'lerde olacağı anlaşıyor. İhracatçı, döviz kurlarındaki artış beklentilerine karşın ithalatçı ve yatırım yapanlar ise kurların bu durumunu memnuniyetle karşılıyorlar. Ayrıca döviz kurlarındaki olumsuz gidişe rağmen ihracat rakamları da son derece olumlu. Yine ilk dokuz aylık verilere bakılırsa, yıl sonu ihracat rakamının 100-110 milyar dolara ulaşabileceği görülüyor.

Türkiye ekonomisinde de gerçekten bir bahar havası var; ama hangi bahar olduğu hakkında çekinmeler de var.

Her sektörün kendi bakış açısına göre farklı bir bahar havası var.

Mali disiplin devam ettiği sürece, seçim ekonomisi uygulanmadığı takdirde, ihtiyaçlara cevap veren, uygun ve vergi borçlarına yönelik cesur düzenlemeler yapılırsa ve yeniden hızlanan özelleştirme çabaları ile birlikte bahar havasının devam edeceği anlaşıyor. Finans ve kamu tarafı bu havadan memnun ancak aşırı iyimser görüntünün getirdiği rahatlık ve her şeyden önce yaklaşan seçimlerin getireceği seçim ekonomisi korkusunu düşünen reel kesim ise çok dikkatli ve bu havaya çekinceli yaklaşımı ile memnunmuş gibi görünmüyor. Çünkü bu havayı meydana getiren tüm koşullara baktığımızda en önemli görüntü sıcak para; gelişmiş ülkelerin yatırımcıları likiditeyi kendi ülkeleri yerine bizim gibi gelişmekte olan ülkelerde kullanıyor. Sebebi bizim gibi ülkelerde daha fazla kar elde etmeleri. Biz bu parayı elbette kullanıyoruz ancak maliyetinin ne olduğunu da iyi bilmek gerek. Bunun karşılığında bir bedel ödemediğimiz de çok açık. Sıcak para için yapısal tedbirler alınmadığı takdirde, yaşamak hiç istemeyiz ama yıkıcı sonuçlarını da görmeyeceğiz diye bir kuralda yok.

Ferit Kora

ESİAD Yayın Komitesi Başkanı

Hüsamettin Cindoruk: "Korkutan iktidarlar korkan iktidarlardır!"

Lütfü Dağtaş

Sayın Cindoruk. Merkezi İzmir'de bulunan Ege Sanayici ve İş Adamları Derneği'nin yayım organı ESIAD YAŞAM Dergisi adına sizinle söyleşi yapmak üzere karşınızdayız. Bildiğimiz kadarıyla hemşehrîmiz oluyorsunuz, İzmir doğumlusunuz...

-Tabii.

-Neresindensiniz İzmir'in?

-Eşrefpaşa.

-Ooo! Eşrefpaşalısınız, "siyasetimden belli oluyor", diyersunuz.

Gülüyor Demokrat Parti'nin Sayın Genel Başkanı, "güzel" diyerek anlatmaya başlıyor:

-İzmir'de, Eşrefpaşa'da, 1933'te doğmuşum.

-Kaç yılında ayrılıyorsunuz İzmir'den.

-Hemen Ankara'ya geldim ama ailem orada kaldı. Ailem sonra Mithatpaşa Caddesi'ne, sahile taşındılar. Annem, babam, teyzem, amcam, dedem; herkesin, tüm aile bireylerimin hepsinin mezarları Paşaköprüsü'ndedir. Ben de sık sık İzmir'e gittim geldim. Annem ve babam son yıllarını Mithatpaşa'da yaşadılar. Tabii Eşrefpaşa'da büyüklüğümüz vardı, hepsi de vefat ettiler. O nedenle Eşrefpaşa benim için her zaman çok sevgili bir mahalle olmuştur. Doğduğum mahalle olmanın dışında ailemizin büyük bir bölümü orada yaşadığı için. Çünkü biz Girit asıllıyız. Girit göçmeni ailem. Ama babam 1895'te Türkiye'de doğmuş. Demek ki çok eskiden göçmüşler.

-Şu anda İzmir'de yaşayan aile bireyleriniz var mı?

-Tabii... Ablam var. Eniştem doktor. Onlar bizi temsilen İzmir'deler. Yeğenlerim var. Ayrıca daha uzak akrabalarım var. Kuzen çocukları var. Bütün ailenin üçüncü kuşağı orada.

-Siz de Gavur İzmirli bir temsilcimizsiniz Ankara'da.

-Gavur İzmirli bir müslümanım! Gülüyoruz.

Demokrat Parti (DP) Genel Başkanı Sayın Hüsamettin Cindoruk ile "Türkiye'nin Hukuku" konusunda yapacağımız söyleşi bu sıcak havada başladı. Ardından sorulara geçtik:

İzmir denildiğinde kentin tarihsel kimliği ilk elde pek çok çağrışıma yol açıyor. Ama ben bunlara girmiyorum, sadece doğduğunuz kentte kurulan Demokrat Parti'nin gençlik kollarından gelme siyasetçiliğinizi okurla paylaşmak istiyorum.

Aynı zamanda hukukçusunuz ve siyasetçileri savunurken 2.5 ay cezaevinde kaldınız. Hukuk mücadeleniz içerisinde bir kez de 12 Eylül askeri darbesi sonrası sizi ünlü Zincirbozan'da tutuklu olarak görüyorsunuz.

Cumhuriyet tarihimiz boyunca hep hukuku aramanın peşinde oldunuz, dersem neler söylemek istersiniz?

Adalet devletin hazinesidir. Devletin adaleti yoksa hazinesi boş demektir. Maddi değerler; dövizler, altınlar adaletin yerini tutmaz. Bizim sıkıntımız hep bu oldu. Adaletin bir hazine olduğunu kavramadık. Hukuk; yargı, yargıçlar ve bilim adamları tarafından tanzim edilir. Ama hukuk duygusu devleti idare edenlerin içinde olmalıdır. Yurttaşların zihinlerinde, yüreklerinde yaşamalıdır. Bugün ve dün sıkıntı çektiğimiz bir tek konu vardır. Hukuka, hukuk kurumlarına, yargı kurumlarına siyaset müdahale etmiştir. Hukuk kurumları, hukuk duygusu, mahkemeler, yargıçlar, savcılar, yüksek mahkemeler, anayasa mahkemeleri bağımsız, tarafsız olduğu kadar müdahale-

den uzak kalmalıdır. Biz hepimiz zaman zaman bu hatayı yapmışızdır ama bu hata Türkiye'de hukukun güncelleşmesine, hukukun üstünlüğünün ortaya konmasına fırsat vermemiştir.

Üstünlerin hukuku yoktur!

Bugün sayın Başbakanın bir söylemi var, anlamıyorum ne demek istediğini: "Üstünlerin hukuku yerine" diyor, "hukukun üstünlüğü." Böyle bir deyim yok hukukta. Üstünlerin hukuku diye de bir hukuk yok. Hukuk anonim bir kurum. Hukuk, anayasayla düzenlenen, milletlerarası anlaşmalara milletlerarası kurallara uygun olmak koşullu bir sistemdir. Anlamıyorum kimler, hangi üstünler var Türkiye'de de hukuku kullanıyorlar, hukuk sıkıntısı yaratıyorlar.

Şimdi diyor ki, "hukuku üstünler hukuku olmaktan çıkartacağız!" Neresini çıkaracak? Üstünler kim? "Üstünler" dediği benim gördüğüm yargıçlar! Anayasa Mahkemesi'ni üstün görüyor, Yargıtay'ı üstün görüyor, tarafsız bağımsız hâkimi üstün görüyor. Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nu üstün görüyor. E, bunlar zaten hukukun üstünleri. Bunlar hukukun kurallarını düzenleyen, düzenlenmiş hukuk kurallarını uygulayan kurumlar. Bunların varlığı üstünlerin hukukunun varlığı demek değil ki... Ama sayın Başbakan da bir kavram kargaşası var. O nedenle dönüyor, yasama organını her şeyin üstünde devleti düzenleyen, devlet organlarının işleyişine hâkim olan bir sistematik kurum olarak görüyor. Doğru, milli irade var. Doğru, milli egemenlikle ilgili seçimler var ama aynı şekilde dünyanın her yerindeki anayasalarda kuvvetler ayrılığı var. Kuvvetler ayrılığını hukukun üstünlüğü diye say-

Sayın Başbakan da kavram kargaşası var. O nedenle dönüyor, yasama organını her şeyin üstünde devleti düzenleyen, devlet organlarının işleyişine hâkim olan bir sistematik kurum olarak görüyor. Doğru, milli irade var. Doğru, milli egemenlikle ilgili seçimler var ama aynı şekilde dünyanın her yerindeki anayasalarda kuvvetler ayrılığı var.

mak yeterli. Üstünler hukuku değil! Kuvvetler ayrılığında yargının bağımsız, tarafsız denetim organı olmasında bir üstün hukuk diye, yahut üstünler hukuku diye bir tavzih, bir görevlendirme olmaz ki... Nereden çıkarıyor bunları? Oradan yanlış bir yere geliyor, "vesâyet rejimi" diyor. Kimin vesâyeti altında Türkiye? Yabancı bir devletin vesâyeti altında değiliz Allah'a çok şükür. Belki müdahaleler itibarıyla sıkıntılarımız var, Amerika'nın müdahalesi vs.

Ama vesâyet altında olduğumuz iddiası tamamen yalandır. Eğer bir vesâyet varsa bugün, hükümetin devletin bütün organlarını eline geçirerek bir vesâyet kurma duygusu var. O duyguyu çok yanlış buluyorum. Denetlenmeye açık, denetleme kurumlarına saygılı iktidarlara ihtiyacımız var. İktidarlara bütün devlet organları gibi denetlenmeye muhtaçtır. Bu denetimi kim yapar? Anayasa Mahkemesi yapar. Kim yapar? Eylemlerden ötürü, aldığınız kararlardan ötürü Danıştay, İdare Mahkemeleri. Bunlara razı değilseniz niçin siyaset yapıyorsunuz? Siyaset, sınırsız iktidar değildir. Aksine tam sınırlı, denetimli bir iktidardır. İktidar hukuk kurallarına, normlara uygun hareket etmek zorundadır. Bu uygunluk denetimini yapan mahkemeleri vesâyet mahkemeleri gibi görürseniz devlet terorisinden bîhabersiniz demektir.

Benim söylediğim hep bu olmuştur: Gel, hukuka saygı duyalım. Gelin, hukuka uygun, hukuka uygunluğu milletlerarası normlarla tespit edilmiş anayasalar yapalım. Biz bir çerçeve anayasayı, hukuka uygun anayasayı yapsak bu söylemlere gerek kalmayacak. Her şeyin karşılığı anayasada yer alacak. Bir türlü onu yapamıyoruz. Onu yapmak isteyenlere dur, diyorlar. İktidar partisi ise kendi azınlığıyla, çünkü halk içinde azınlık, kendi azınlığı ile anayasa yapıyor. Bunu halka tasdik ettiriyor ve bunu halka tasdik ettirmek için de tek tek maddeleri referanduma sokmak yerine bütününü sokuyor ve bütününü soktuğu zaman da halkın kafası karışıyor. Neye oy verdiğini bilmiyor ve devletin bütün kudretini ortaya koyarak bir evet kampanyası açıyor. Bu haksız rekabet. Ama buna rağmen kendisinin hâlâ vâsi olmak duygusunda olduğunu söylemiyor. Karanlıkta bir vâsi varmış gibi, karanlıkta bir kudretlilerin hukuku varmış gibi söylenip duruyor. Ama isim olarak demiyor ki,

"Cumhurbaşkanı vesâyet rejimin başıdır!" Dese tartışırız. "Yargıtay, Danıştay ya da Anayasa Mahkemesi vesâyet rejimi kurmuştur", dese onu da tartışırız. Ama muhayyel, hayalci bir tutumla, ortada hiçbir kurum bunu üstlenmediği halde kendisi itham ediyor.

"İktidar partisi ise kendi azınlığıyla, çünkü halk içinde azınlık, kendi azınlığı ile anayasa yapıyor. Bunu halka tasdik ettiriyor ve bunu halka tasdik ettirmek için de tek tek maddeleri referanduma sokmak yerine bütününü sokuyor ve bütününü soktuğu zaman da halkın kafası karışıyor."

Korkutan iktidarlara korkan iktidarlardır!

Bu, karanlıkta ısıklık çalmaya benziyor. Korkudan. Korkutuyor. Halk da korkuyor. Ama ben siyasi hayatımda şunu gördüm; korkutan iktidarlara korkan iktidarlardır! Korku korkutmayı getirir. Onun için biz hiçbir zaman kendi partimde de, siyasi hayatımda da kimseden

korkmadım. Korkulacak bir iktidara da rastlamadım bugüne kadar. Bunun içine darbeler de, askeri darbeler de dahil! Çünkü her şey gelip geçicidir. Bir insan ömrüne sığan çeşitli siyasi hadiseler devlete ara veren sistemler gelir geçer. Ben uzun hayatımda bunlardan kaç tanesini gördüm, hatırlamıyorum bile. Ama sonunda daima ve daima halk kazanır. Halkın dediği olur. Yine de öyle olacaktır.

Teşekkür ediyorum. "Bu anayasa değişikliği içerisinde; dini, hak ve özgürlükleri genişleten hiçbir bulgu, hiçbir madde, hiçbir prensip yok. Bu anayasa daha ziyade yargıyı; parlamentodan ve yürütmeden daha fazla Sayın Başbakan'a bağlamak isteyen bir eğilimden doğuyor." tümcesini Ulusal Kanal'da "Politikanın Nabızı" programında Sayın Kurtul Altuğ'un sorularını yanıtlarken söylediniz. Hukuksuzluğun gelmekte olduğuna mı işaret ediyorsunuz?

Kesinlikle. Zaten demin söylediklerimle bunu birleştirmek lâzım. Üst üste koyduğunuz zaman bu dediğiniz çıkıyor. Ve rejimi değiştirme niyeti olduğu ortaya çıkıyor. Onların dediği unsurlar hayata geçirilirse rejimin hukuksal niteliği değişecek. Bakınız şimdiden hakim ve savcıların yaptığı seçimin sıkıntıları ortaya çıktı. Hakimleri sanki partilerin üyeleri gibi yarıştıyorlar. Partiler, yarışmanın hakim nezaretinde olmasını isterler. Çünkü şikayetleri önler, haksızlıkları önler hakim nezaretindeki önseçimler ya da kongreler. Ama yargıçları denetletmek bugüne kadar duyulmuş iş değil. Yargıcın adalet duygusu var. Yargıçlar kendi aralarında otururlar seçim yaparlar. Yüksek Seçim Kuruluna filan da ihtiyaçları yok. Bugüne kadar da öyle. Adliye encümenleri vardır, oralarda seçimleri yaparlar. Ne oldu? Hepsi, birbirine girdi. Şimdi Türkiye'de 10 bin farz edelim yargıç ve savcı varsa, 10 kişi seçecekler. Mümtaz hakimler seçilecek. Buna inanıyorum. İyi de, seçmen olan yargıç, seçeceği değerli yargıcı nereden tanıyor? Tanıması mümkün değil. 10 bin kişinin birbirini tanıması mümkün değil. Önlerinde sicil dosyası var mı? Yok. Önlerinde eserleri, kitapları var mı? Yok. Yüksek Seçim Kurulu propaganda yasağı da koydu. Yargıç farz edin Hakkari'deki bir yargıç, Ankara'daki veya Bursa'daki aday yargıcın seçiminde

hangi kriteri kullanacak? Bilemeyecek. Böylesine kritik yüksek organ seçimlerinde evvela sicil dosyaları, yetenekleri elde olmalı ve onlar irdelenmelidir. Hakim, hakimi seçerken sadece seçmen sıfatıyla değil, yüksek mahkemelere, yüksek kurumlara yetenekli hakim seçmek zorunludur. Yeteneği nereden tespit edecek? Propaganda yasağı da koymuşsunuz. Böyle bir karmaşadan çıkacak Hakimler Savcılar Yüksek Kurulu itiraz konusu olmaz mı? Olur. Bugünkünden fazla olur. Neyi düzeltmiş olacaksınız, neyi düzelttiniz? Buna mukabil bu seçimleri yapacak Yargıtay'da bir kurul oluşturup incelemeler yaparak

"Şimdi siyasi organların yargıya üye seçmesi pek çok ülkede var. Ama o ülkelerin parlamentoları temsilde adaletle seçilmiştir. Bizde yüzde 10 barajı oldukça, seçim ittifakları yasaklandıkça, siyasetin finansmanı tanzim edilmedikçe ortaya çıkan parlamento temsili adaleti temsil etmiyor."

Peki elde var bir, diyorsak, ki öyle diyoruz; bundan sonra Türkiye'nin hukuksal zemini nereye oturur? Bunu hangi tehlikeler izlemeye başlayacaktır hukuksuzluk boyutunda? Sokaktaki insanı da yakından ilgilendirecektir çünkü. Düşünemeyecek, okuyamayacak, yazamayacaktır.

Tabii tabii. Bakın aynı şey Anayasa Mahkemesi'nin başına gelecek. Anayasa Mahkemesi'ne tayin edilecek yeni kişi ve kimlikler tamamen hükümet ve cumhurbaşkanı arasında işlenecektir, yapılacaktır. Ve bir müddet sonra o mahkemeyle ilgili itirazlar ortaya çıkacaktır.

evvelâ aday adaylarını elden geçirmelidir. Bakmalıdır, kim aday olmaya layık. Aday sayısını azaltmalı ve hakim ve savcılara; adaylar bunlardır, sicilleri de şudur diye bir belge göndermelidir, bir şey göndermelidir. Böylesine büyük ölçekte... Şimdi daha kavganın başı. Seçimden sonra büyük kavga başlayacak. Hakim ve savcılar birbirine düşürecek.

Yani hukuksuzluk zaten başlamışken şimdi pekişmeye başladı.

Evet. İşte peşin hükümle hareket ederseniz, Yüksek Seçim Kurulu'nu âlet diye kullanırsanız ve bugüne kadar şikayetçi olduğunuz Hakim ve Savcılar Kurulu'nu değiştirmek isterseniz böyle yanlış yollara başvurursunuz. Bunun kadar yanlış yol yok. Yüksek Seçim Kurulu'nun görevleri Anayasa'da yazılı. İdari bir mer-

ci, idari bir kurum. Hakim ve savcılarının seçimine nasıl nezaret eder? İlke kararları verir, korur, koyar, kaldırır. Olur mu böyle bir şey? Mümkün değil. Tamamen Anayasa'ya aykırı. Ama ne yazık ki Anayasa Mahkemesi bunu iptal etmedi. Şimdi bakın işte hukuksuzluk burada başladı; On bin, on iki bin hakim ve savcıyı birbirlerini tanımadan, birbirleri hakkında kesin, bilimsel ya da mesleki gerekçeleri sıralamadan seçime gönderiyorsunuz. Bunun neticeleri ortaya çıkacak, göreceksiniz tartışmalar büyüyecek, Hakimler Savcılar Kurulu'nun her kararı tartışılacaktır. Kimisinde bölgesellik, kimisinde siyasallaşmadan doğan sonuçlar ve her karara bir gerekçe ortaya çıkacaktır. Hatta hemşerilik nedenleriyle kararlar verildiği söylenecektir. HSYK'nın bugünkü itibarı da ortadan kalkacaktır.

cak, yeni tayin edilen üyelerle ilgili. Yahut da seçilecek üyelerle ilgili. Şimdi siyasi organların yargıya üye seçmesi pek çok ülkede var. Ama o ülkelerin parlamentoları temsilde adaletle seçilmiştir. Bizde yüzde 10 barajı oldukça, seçim ittifakları yasaklandıkça, siyasetin finansmanı tanzim edilmedikçe ortaya çıkan parlamento temsili adaleti temsil etmiyor. Şimdi Anayasa değişikliğini okuduğum zaman bir şey çıkıyor ortaya; en son Meclis'in seçimlerinde salt çoğunluklar oraya seçilecek. Bu Meclis'in salt çoğunluğu olan tek parti var. O da iktidar partisi. Demek ki bu seçimleri iktidar partisi yapacak, parlamento yapmayacak. Parlamento grubunda iktidar partisinin tespit edeceği adaylar Meclis'te birkaç tur sonra seçilmiş olacaklar. E, orada hukuk var mı? Orada hukuksuzluk mu var? Hukuksuzluk var ta-

bii. Anayasa Mahkemesi üzerinde kuş-kular başlayacak, kavgalar başlayacak. Kararları aleni olduğu için karar gerekçeleri tartışılacak. Muhalefet şerhleri tartışılacak. Anayasa Mahkemesini de kendi içinde karmaşaya soktular. Bu Anayasa Mahkemesi bir takım gelenekler köklü içtihatlar ortaya koymuştur. O nedenle belki bu konuda bir yeni insan haklarıyla ilgili kurum kurulabilir ama önce yapıyı sentetik hale getirmemek lâzım, doğallaştırmak gerekiyordu. Bu yapının içinde Anayasaya aykırılıklarla ilgili verilecek kararlara bir özel hüküm getirmek koşuluyla yeni bir daire kurulabilirdi. Ama o kurulda da şunu söylemek lâzım: İnsan haklarına aykırılıkta son merci yapacaksınız Anayasa Mahkemesi'ni. Peki, herkes başvurabilecek mi? Başvuracak, diyor. Türkiye, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne Rusya'dan sonra en çok başvuran ülke. Vatandaşlarımız oraya başvuruyorlar. Siz bunun kurallarını koymazsanız, filtresini koymazsanız yakında Anayasa Mahkemesi de Çarşamba Pazarına döner! Dosyasını kapan gelir. Çünkü Türkiye'de hukukun işlemediğine inanan, haksızlığa uğradığına inanan ve mahkemelerin bunu düzeltmediğine inanan binlerce, on binlerce insan ya da dosya gelecek. Anayasa Mahkemesi'ni tkarız. İstinaf Mahkemeleri Kanunu çıktı. Gelin İstinaf Mahkemelerini kuralım. İnsan Hakları Komisyonunun, Dilekçe Komisyonunun son merci olan kararlarını Anayasa Mahkemesi'ne taşımak için eleme fırsatını verin. Hukukta sonsuz yol var. Ama bunu niye yaptılar? Ben size söyleyeyim: Yoksa Türk insanının haklarını elde etmesi için değil. Özellikle Mehmet Haberal gibi zulüm altında bulunan yurttaşlarımızın son merci olan Yargıtay'dan sonra hemen kendilerini Avrupa İnsan hakları Mahkemesi'nde bulmalarını önlemek için yaptılar.

Niyet belliydi yani...

Tabii tabii. Son yıllarda çok haksızlığa uğramış, zulme uğramış insanlar var. Yine çeşitli hukuki yolları tıkanmış basın mensupları var. Dışarlarda da medya mensupları üzerinde baskılar var. Onların bir kısmı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne gitmek üzere hazırlandılar. Ve hatta Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne başvuran Silivri sanıkları var. Şimdi bu Anayasa değişikliğini tanzim

"Türkiye, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne Rusya'dan sonra en çok başvuran ülke. Vatandaşlarımız oraya başvuruyorlar. Siz bunun kurallarını koymazsanız, filtresini koymazsanız yakında Anayasa Mahkemesi de Çarşamba pazarına döner! Dosyasını kapan gelir. Çünkü Türkiye'de hukukun işlemediğine inanan, haksızlığa uğradığına inanan ve mahkemelerin bunu düzeltmediğine inanan binlerce, on binlerce insan ya da dosya gelecek."

edecekler. Dönüp diyecekler ki, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne, "Daha bunlar tüketmediler son haklarını! Önlenecekler. Onları önlemek için yaptılar ve milli hukukun içinde çözmeye uğraşacaklar. Milli hukukun içersine yapay bir Anayasa Mahkemesi Dairesi koyup milletlerarası hukuka başvurmamızı önüyorlar. Sebep bu!

Cumhuriyetimizin kurucusu Gâzi Mustafa Kemal Atatürk'ün hedef olarak önümüze koyduğu çağdaş Türkiye'nin, çağdaş ilerleme yolundaki kayıpları olacak mıdır? Anlattıklarınızdan kayıpların çok olacağını düşünüyorum. Kayıplar neler olacaktır?

Çağdaşlığın ilk şartı; içerde ve dışarıda geçerli olan hukuk kurallarıdır. Demin de onu söyledim. Yani hukukun üstünlüğünü yeniden tarif etmek gereksiz. Anayasa'nın 90. maddesi, Milletlerarası hukuku, yani milliyetsiz hukuku geçerli kılıyor Türkiye için. O hukuka uygun koşullar ortaya çıkarsa kimsenin itirazı olmaz. O koşulların ilk şartı da çok özenle hazırlanır. Bütün siyasi tarafların katkıda bulunduğu, sivil toplum kuruluşlarının beraber çalıştıkları bir anayasa. Biz kanun yapmalıyız bir tane, çerçeve kanun. Ve orada hiç birimizin de kuşkusunu kalmamalı. Kim ne hak istiyorsa o hakları ya bir anayasayla vermeli, ya da anayasaya dayalı mahkemelerden alınabilir hale getirmelidir. Bunu yapmadıktan sonra, kurumlar kurup, mesela ben hep söylüyorum; bir senato kurmalıyız. Barajı düşürmeliyiz. RTÜK'ü kaldırmalıyız, YÖK'ü kaldırmalıyız. Dünyanın demokratik ülkelerinde olmayan kurumlarla Türkiye'yi demokrasiye götüremezsiniz. Her yerde ihtilaf çıkar. Görüyorsunuz, YÖK'ün kararlarından da bir çok anlaşmazlık doğuyor. RTÜK'ün kararlarından da doğuyor ve özellikle hükümetin, hükümetin yanında belediyelerin kararlarından, uygulamalarından her gün yeni ihtilaflar çıkıyor. Bir ÖSYM sınavlarının iptali bile Batı'da bir hükümeti devirmeye yeter gerekçedir. Ama biz bunu hiç olmamış gibi farzettik. YÖK Başkanı bir değişiklik yaptı, yeni bir atama yaptı. E, peki kaybedilmiş haklar ne? Hukukta hiçbir hak kaybedilmemelidir. Kaybedilen hak hukuku rahatsız etmelidir. Aynı şekilde hiç kimsenin özgürlüğünden bir gün çalmamalıdır yargı. Çaldığı zaman yargı sisteminin çöktüğünü hissetmelidir Türkiye! Bir Hanefi Avcı hadisesi baste alınır bir hadise değildir. Ortada kesinlikle zincirleme bir vukuat defteri var. Bu vukuatın tesadüf olması mümkün değil. Alınması, polise götürülmesi, savcıda ifade vermesi, mahkemeye götürülmesi iki buçuk gün sürmüştür, iki gün sürmüştür. Dünyada bu kadar ucuz özgürlük olmaz. Hanefi Avcı gibi bir polis müdürü bile kendi özgürlüğünü sağla-

yamıyorsa, o emniyette değilse biz de emniyette değiliz. Güvenlikte değiliz.

Hukuk sadece ve sadece öyle olağan bir hadise değil. Çok köşeli bir hadisedir hukuk. Ve o köşelerin içersinde de adalet ve hakim iki önemli köşeyi temsil eder. En azından üçgenin iki tane köşesini temsil eder.

Demin söylediğime, başa dönüyorum: İdarenin yargıya, hükümetin yargıya mahkemenin üstünde bir kurum gibi, yasama organının, hatta cumhurbaşka-

Peki, şimdi genel seçimler var gündemde. Nasıl bir tablo yaşayacak Türkiye? Neler olacak?

Eğer seçimler altı, yedi ay sonra yapılsa vatandaşların daha fazla bu konularda aydınlanacağını göreceğiz. Bu Anayasa değişikliğinin beklenen hak ve özgürlükleri getirmediğini göreceğiz. Bu anayasa değişikliğinden başbakanın bahsettiği, evetçilerin beklediği hiçbir sonucun çıkmadığını göreceğiz. Bir hayal kırıklığı ortamında bu anayasa değişikliğiyle ilgili bir seçime gireceğiz. Halk

kanı da buna olumlu yaklaşım gösterdi. Hatta sizin bir gazetede yer alan söyleşinizden de okudum, "bir haftada olursa bunu başka yerlere çekmek gerekiyor" diyorsunuz. Bu süreci nasıl değerlendiriyorsunuz. Nasıl olmalı anayasa çalışması? Size, birlikte çalışmaya dönük davet geldi mi? Gelirse ne yaparsınız? Ne yanıt verirsiniz?

Şimdi ben CHP'lilere şunu söylüyorum: Siz kendi içtüzüğünüzü dahi tanzim etmek, yürürlüğe koymakta tartışmadasınız. Bir haftada bu tüzüğü değiştirebilir

nının söz söylemesi, müdahale etmesi demokrasi resmini ortadan kaldırır. Ben hep söylüyorum ve gene söylüyorum: Bu rejimin adı demokrasi değil! Adalet devletin hazinesi olmadıkça da olamaz!

Peki, yoğun bir hukuksuzluk yaşıyor Türkiye. Geçmiş iktidarlar bu hukuksuzlukla suçlanan iktidarın ortaya çıkmasıyla ilgili bir özeleştiri yaptılar mı?

İhmalleri var, doğrudur. Ama onların döneminde bu işler böyle olmamıştı. Yani onlar ihmallerinin doğurduğu boşluklardan istifade etmemişlerdi. Bu Hükümet ihmal değil, kasıt içinde. Kasten bu boşluklardan faydalaniyor, işte toplama kampına çeviriyor Silivri'yi, işte Hanefi Avcı'yı tutuklayabiliyor, generalleri bir gün orduyevine bir gün cezaevine sokabiliyor ve acımasız biçimde devlet iktidarını özgürlüklerin aleyhine kullanıyor.

Bu kusur onların kusuru. Ama daha demokratik bir anayasa yapmama ihmali ise bütün siyasi partilerin ortak kusuru.

"Hukukta hiçbir hak kaybedilmemelidir. Kaybedilen hak hukuku rahatsız etmelidir. Aynı şekilde hiç kimsenin özgürlüğünden bir gün çalmamalıdır yargı. Çaldığı zaman yargı sisteminin çöktüğünü hissetmelidir Türkiye!"

bunu sezinleyecek, görecek ve vurgulayacaktır. Ben inanıyorum ki yüzde 42, çoğunluğu çok kısa bir zamanda yakalayacaktır. Hayal kırıklıkları çoğunluk olacaktır.

Şimdi yeni Anayasa'nın hazırlanması olayı gündeme getirildi. AKP bu konuda biraz yeşil ışık yakıyor gibi. İyi niyetli ya da kötü niyetli, bilemiyoruz. Fakat Ana Muhalefet Partisi Genel Baş-

misiniz? Kaç aydır Deniz Baykal da bu işe müdahil oldu, çatışıyorlar. Bir tüzük değişikliğinin bile bir partide ne kadar zor olduğu ortada. Zamana ihtiyaç var. Türkiye Cumhuriyeti 75 milyonluk bir ülke. Ve hukuksuzluk üstünde tartışmalar var. Rejimin cinsi, niteliği tartışılıyor. Yepyeni bir anayasa yapacağız. Türkiye'yi yeniden dizayn edeceğiz. Ve bu anayasayı hazırlamak için CHP ile Ak Parti'nin bileşkesi de yetmez! Onların da oylarının toplamı yüzde 60 olur, en fazla. Yüzde 40 ne olacak? Bu çerçeve anayasayı, bu özgürlükçü anayasayı milletçe kavrayarak ortaya koymalıyız. Buna katkı sağlayanlar da olabildiğince oran olarak çoğaltılmalı. Yüzde yüz olmasa bile yüzde 80, 85 oranında bir halk desteğine ihtiyaç var. Bu anayasayı hazırlamak bir teknik konu ayrıca. Toplum kuruluşları mı, STK'lar var, meslek kuruluşları var, herkesin ihtiyacı olan haklar var. Ayrıca son zamanlarda ayrımcılar var. Türkiye Cumhuriyeti ile yollarını ayırmak isteyenler var. Onların da talepleri nedir? Kimseye git diyemeyiz.

Herkese kal diyeceğiz. Biz bir birliğiz, büyük bir devletiz diyeceğiz. Onların da makul taleplerini dikkate alacağız. Böyle bir anayasa için en az sekiz on partinin, bir mebusu olan parti dahil, bir platformda bir araya gelmesi, bilim adamlarımızın buna katkı sağlaması, sivil toplum kuruluşlarıyla, özel kurumların buna katkı sağlaması şartıyla çalışma yapacağız. Kolay iş mi?

Ben, 93-95 arasında bunu yaptığım için söylüyorum Meclis Başkanı olarak. Zor bir süreçtir. Komisyonlar kurulur, çalışılır ama bu sürece katkı sağlayanlar sonunda uzlaştıkları bir anayasa metniyle ortaya çıkarlar. O zaman da 20 madde çıktı, anayasanın önsözü değişti hiç bir

"Ben inanıyorum ki
yüzde 42,
çoğunluğu
çok kısa bir
zamanda
yakalayacaktır."

itiraz olmadı ve bu itiraz olmayışından da ne çıktı? Referandum dışı anayasa değişikliği...

Sayın Kılıçdaroğlu, bir haftada hallederiz bu işi, diyor. Neyi halledecek bir haftada? Bir haftada meselenin özüne varmak önemli. Usul tartışmasıyla geçer bir hafta.

Sonra Türkiye'nin tek meselesi başörtüsü mü? Bir çok meselesi var. özgürlükler yok, hukuk yok. Deminden beri anlatıyoruz, o meselelerin hepsini çözmeden siz tek meseleyi çözseniz ne olacak? Tek mesele çözülmez. Hukukta, Anayasa'da o kadar çok eksikimiz var ki, bir üst kanunu, bir çerçeve kanunu çıkartmak zorundasınız.

Siz Demokrat Parti olarak bu süreçte nasıl yer alırsınız?

Katkıda bulunuruz. Elimizdeki bütün imkanlarla katkıda bulunuruz. Tecrübelerimizle bulunuruz. Bu, dediğim gibi sayısal bir hadise değildir. Ama bunu seçimden sonraya bırakılırsa, seçimde de vatandaş önünde, seçmen önünde konuları tartışırız.

Hangisi daha uygun sizce?

Seçimden sonra olması. Bu karambol bence yanlış idi. Bir takım hukuk normlarını ortaya koymamıza neden olabilir. Nitekim bakınız acele yaparak, MHP ile anlaşarak çıkardıkları iki anayasa değişikliği maddesini mahkeme bozdu. Anayasa kuralı haline gelemedi. Bugün re-

ferandumdan çıkan bütün hükümleri bir araya getirseniz ciddi bir değişiklik yok. Sadece yargıyı esir almak talebi var. Ama tarihte de, günümüzde de yargının esir alınması mümkün değildir. Yargı yolunu bulur.

Cumhuriyet Halk Partisi'yle, Ana Muhalefet Partisi olduğu için soruyorum, "yanlış yapıyorsunuz, bu daha geniş çerçevede olmalı", şeklinde görüş alışverişiniz söz konusu mu?

Bugün söyledim. Cumhuriyet Halk Partisi ile bizim savaşımlarımız olamaz. Cumhuriyet Halk Partisi bizi de dinleyecek, diye bir beklentim yok ama fikrimizi söylüyoruz. Bizim fikrimiz bu. CHP'nin metodu yanlıştır. Bu metoddan iktidar partisinin hukuksuzluk doktrini kuvvet kazanır.

Daveti iki partiden mi bekliyorsunuz? Yoksa sizden bir girişim olabilir mi?

Hayır biz hiçbir girişimde bulunmayız. Ama Meclis Başkanı bir davet yaparsa yahut Hükümet partisi..

O da öyle bir kapıyı araladı gibi...

Fikirlerimizi gider söyleriz ama bizim değişik taleplerimiz var. Senato gibi, yarı başkanlık sistemi gibi, çok önemli meclisin fesih yetkisi gibi parlamento tarihi içerisinde bizim yaşadığımız olayları önleyecek bir takım normlar istiyoruz. Biz 1990'dan beri bu konuda işleyen rejim

deyimi altında Anayasa Hukuku portföyüne sahibiz. Bunu kullanırız. Bunu saklayacak değiliz. Kim ne istiyorsa gelir oradan alır.

Parti olarak çalışma yapıyor musunuz?

Yapıyoruz. Ama dediğim gibi 90'dan bu yana, hem de yazılı hale gelmiş olan Doğru Yol Partisi döneminden bu yana işleyen rejimle ilgili kitapçıklarımız, broşürlerimiz, her şeyimiz var. Ama Türkiye'de kimse hiç bir şey okumuyor. Sayın Demirel'in katıldığı seminerler yaptık o toplantılarda. Ben Meclis Başkanı olduğum zaman da bunu ortaya attım ama rejimin temel kurumlarına gelmeden meseleyi teferruatla çözmeye çalıştık. Partiler öyle istediler. O günkü liderler de değerli insanlardı. Mesela kim vardı toplantılarda? Sayın Demirel vardı. Sayın Ecevit vardı. Erbakan vardı. Deniz Baykal vardı. Çok değerli insanlar vardı. Liderler çerçevesi çok genişti.

Bu görüşme için çok teşekkürler. Ben teşekkür ederim.

KULAK BURUN BOĞAZ DAL MERKEZİ

SGK (SSK, Bağ-Kur ve Emekli Sandığı)

• Devlet Memurları • Bankalar ve Özel Sigortalar • TBMM

● **ALSANCAK MERKEZ**

KBB HASTALIKLARI AMELİYATLARI

HORLAMA VE UYKU BİRİMİ

Op.Dr. İsmet Çerçi

Op.Dr. Sezgin Öztürk

Op.Dr. Gürkan Aladağ

Op.Dr. Muhittin Dadaş

Op.Dr. Bahattin Mercan

Op.Dr. Hakan Söken

Uz.Dr. Ayşe Birben Gökpınar

● **HATAY ŞUBE**

KBB HASTALIKLARI

UYKU APNESİ

VE HORLAMA TEDAVİSİ

Op.Dr. Serdar Mirza

Op.Dr. Nedim Tosun

Op.Dr. Murat Salihoğlu

SAĞLIKLI GÜNLER
İÇİN LÜTFEN RANDEVU
ALINIZ.

Alsancak (Merkez) 446 15 16

Akdeniz Caddesi No: 14/A Pasaport - İZMİR

Hatay (Şube) 244 12 16

İnönü Caddesi No: 388 / 1-B Hatay

www.efeskbb.com

Eski Yargıtay Başkanı,
BİLKENT Üniversitesi
Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi

Prof. Dr. Sami Selçuk

"Hukuk, kahramanlar gözetilerek kotarılmaz. Sıradan insanlar ölçüt alınarak kotarılır!"

Lütfü Dağtaş

Türkiye, 12 Eylül 1980 darbesi sonrası yürürlüğe konulan, "1980 Anayasası" ya da "Darbe Anayasası" olarak adlandırılan mevcut Anayasayı, darbeden 30 yıl sonra 26 maddesini değiştirmek üzere referanduma götürdü. Yoğun tartışma ortamında yapılan Referandumdan, iktidar partisi AKP'nin istediği 'evet' sonucu alındı. Tartışmalar halen sürüyor-ken bu kez gündemde yerel seçim var. Anayasa değişikliği üzerine çeşitli görüşler kamuoyunda tartışıldı, itirazlar oldu. ESİAD YAŞAM Dergisi olarak biz de itiraz sahiplerinden birisi Eski Yargıtay Başkanı, BİLKENT Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Sami Selçuk ile görüştük:

Sayın Selçuk, Anayasa değişikliği; seçim atmosferini andıran bir siyasi ortamda oylandı ve AKP Hükümeti'nin talep ettiği 'evet' sonucu alındı.

Şimdi ufukta genel seçim var. Hiç şüphesiz en yakın zamanda gündemin ağırlığını bu kez yeni Anayasa'nın gölgesindeki seçim oluşturacak. Siz geçtiğimiz Nisan ayı içerisinde, o aralar yazarı olduğunuz Star Gazetesi'nde, iktidardaki AKP'ye çağrıda bulunarak, "Parti kapatma, HSYK ve Anayasa Mahkemesi konularıyla ilgili üç önemli konuyu erteleyelim, sağlıklı düzenlemenin alt yapısını birlikte oluşturalım... Yoksa dizimizi döveriz." demiş, ardından, "Bu satırları, 55 yıl hukukun içinde hukuk

için çırpınmış; bir hukuk öğrencisi ve yargıç stajyeri iken 1955-1960 arası güçlü yürütmenin yargıçıları, savcıları nasıl sağa sola savurduğunu, bunun acılarını, yıkımlarını dehşetle izlemiştiniz" şeklinde yazmıştınız. Şimdi yaklaşan genel seçimler öncesi bu söylediklerinizin bir kez daha yaşanacak mı?

Gerçekten kaleme aldığım 20 ve 27 Nisan 2010 tarihli yazılarımin her satırında, 55 yıl hukukun içinde hukuk için çırpınmış; bir hukuk öğrencisi ve yargıç stajyeri iken 1955-1960 arası güçlü yürütmenin yargıçıları, savcıları nasıl sağa sola savurduğunu, bunun acılarını, yıkımlarını dehşetle izlemiştir; 41 yılını devletin, yargının, adaletin hizmetinde tüketmiş; yargı kararlarını ve uygulamayı bilimin ışığında konuşmalarında, yazılarında, karşı oylarında sürekli gücü yettiğince sorgulamış, eleştirmiş; yargısal yaşamını ve kişisel tutkularını gerilerde bırakmış bir eski yargı insanının deneyimleri ve kaygıları vardır. O yazılarda bütün sorumluların, aklına, sağduyusuna, sağ görüşüne ve vicdanına, özellikle "devlet insanı" kimliklerine seslenmiş, köklü değişiklikler içeren Anayasada değişiklik girişiminin yankılarının öfkeleri körüklediğini, bunun doğru akıl yürütmenin en büyük düşmanı olan ve sürekli önyargı, yanılğı salgılayan bu sonuç doğurduğunu, öfke, öç, kin gibi güdülerle kalkanların yarın zararları yerlerine oturacaklarını belirtmiştim.

İkinci olarak şu noktaya dikkat çekmek istemişim: Bu girişimlere bir çırpıda karşı çıkmak kadar, yöntemde yanılmak ve ıvecenlik de yanlıştı.

Üçüncü olarak da, bu girişim, değil mi ki var olan rejimi ve hukuk dizgesini kökten değiştirecek niteliktedir; öyleyse ilkin yöntem üzerinde durmakta yarar vardır, demiştim..

Dördüncü olarak da halk iradesinin eksik yansıdığı bugünkü parlamentonun bu türden değişiklikler için yeterli olmadığını vurgulamıştım. Çünkü yığınakta yapılan bir yanılğı her alana hastalık taşımaktaydı. Halkın egemenliği, hem koşulludur, hem de sınırlıdır, ülkemizde. Koşulludur, çünkü yüzde 10 barajı var. Bu barajın altında kalan partilerin oyları ya çöpe atılır ya da başka partilere gider. Bu oylar, azımsanamayacak oranda çoktur. Partilerinin oyları yüzde 10 barajını aşamayacağı kaygısıyla başka partilere oy veren insanlar var. Bu gönlüsüz oyların, karanlık sayının oranı belirsizdir. Ama bir gerçektir.

Ayrıca egemenlik, kayıtlıdır, sınırlıdır. Çünkü bugünkü hukuk dizgesinde milletvekillerini genel başkanlar belirlemektedirler. Sokaktaki insan, parti başkanlarınca belirlenen kişileri ya olduğu gibi seçecektir ya da oyunu kullanmayacaktır. Beğenmediklerini çizemez. Zira oyu geçersiz olur.

Millet(in)vekillerinin alinyazıları genel başkanların dudakları arasındadır. Bırakınız bütün halkı, milletvekilleri kendi

bölgelerinin bile vekilleri değildiler; sadece genel başkanlarının vekilleridir. Bu nedenle de yürütme erkini sadece muhalefet bir ölçüde denetleyebilmektedir. Tam denetim yoktur. Yasama erki yürütme erkine kuşatılmış, adeta dışlanmış.

Anayasa'nın 80. maddesine göre her milletvekili, sadece seçim bölgesinin değil, bütün Türk halkının vekildir. Halkın dertlerini ve sorunlarını dile getirmek için her milletvekili sorumsuzluk ve

lanamıyor, kendi temsilini sağlayamıyorsa, yapılacak iş ilkin bu engelleri ortadan kaldıran düzeni kurmaktır. Bu düzen bugüne dek kurulmamıştır. Elbette böyle bir parlamentonun yapacağı anayasal işlemler yeni açmazlar doğurmayacağıdır. İlk bu konularda birleşelim. Birleşirsek gerisi kolay. O zaman şu soruları sorar, dürüstçe yanıtlayabiliriz: Var olan Anayasanın demokrasi açısından yetersiz olduğunda herkes görüş birliği içinde mi? Evet. Yepyeni bir ana-

dokunulmazlık ayrıcalıklarına sahiptir (m. 83). Var olan sistemde milletvekillerine tanınan sorumsuzluk ve dokunulmazlık ayrıcalıkları da işlevsiz kalmış bulunmaktadır. Gerçekten bu koşullarda hangi milletvekili, genel başkanına karşın bu ayrıcalıklarını kullanabilir, görüşlerini özgürce dile getirebilir ki? Kendimizi aldatmayalım.

Hiçbiri ya da sadece partisinden ayrılmayı göze alanlar, kahramanlar.

Oysa hukuk, bu türden kahramanlar gözetilerek kotarılmaz. Sıradan insanlar ölçüt alınarak kotarılır.

Yasama erkinin en önemli görevi, yasa yapmak ve yürütme erkini denetlemektir. Kaç milletvekilinin genel başkanının iradesine ters düşen bir yasa önerisi TBMM'den geçmiştir bugüne dek? Kaç milletvekili kendi partisinden hükümet başkanını eleştirmiştir? Hiçbiri ya da yine sadece partisinden ayrılmayı göze alanlar, kahramanlar. Bu koşullarda milletvekilliği görevinin hakkıyla yapılabildiği söylenebilir mi Türkiye'de? Söylenemez. Ama bu kandırmaca anlayış yıllardır yürürlüktedir. Bir halk, seçimlerde özgür iradesiyle egemenliğini kul-

yasa yapılması konusunda uzlaşmayı başarabilir miyiz? Evet. Yığınakta yapılan yanlışlar giderilebilir mi? Evet. Kendimizi bölük pörçük metinlerle oyalamak doğru mu? Hayır.

Gerçekçi çözüm, işte buydu.

Bu önemli buluşma noktasından yola çıkılarak yeni bir anayasanın yapılması yolunun yordamının, yönteminin ne olacağı konusunda uzlaşılabilir.

Eğer bu noktadan yola çıkılmaz da var olan anayasa metni üzerinde yapılacak değişikliklerle yetinilirse, bunlar yeni sorunlara yol açacaktır. Ne denli özen gösterilirse gösterilsin, yürürlükte olan Anayasadaki tutarlılık da bozulacak; metin bütünlüğünü yitirecektir. 1971'de böyle olmuştu. Şimdi de böyle oldu.

Unutmayalım ki, anayasalar, devleti, birlikte yaşama ve toplum düzenini kuran belgelerdir. Büyük balıkların küçük balıkları yutmasına izin vermeyen, çoğunluğun, azınlığın, kısaca herkesin haklarını ve özgürlüklerini güvence altına alan anayasalar; hukuk karşısında eşit ve bütün güçlere karşı özgür bireylerce korkusuzca, karşılıklı suçlamalardan ve dayatmalardan uzak, herkesin

birbirini aydınlatarak, toplumun her katmanının ve her bireyinin katılımıyla olabildiğince geniş bir "toplumsal uzlaşma"yla kotarılan sözleşmelerdir. Birleştiklerimiz ortak bir payda var: 1982 Anayasası hukuk dizgemizden dışlanması. Bu paydadan yola çıkmalıydık. Bu koşullarda uzlaşma kolayca sağlanabilirdi. Uzlaştığımız takdirde bugünkü siyasal yapı ve toplu durum karşısında üzerinde birleşeceğimiz biricik yöntem de kendiliğinden ortaya çıkacaktır: Anayasa yapma görevini bütün halk kesimlerinin temsil ettiği bir "kurucu kurultay" a vermektir. Böyle bir kurucu kurultayın kurulmasına siyasal partilerimizin karşı çıkacaklarını sanmıyorum, ben. Sadece anayasaya yapmakla yükümlü olacak bu kurucu kurultay, bir yasa ile bugün de kurulabilir. Yeter ki iktidar çoğunluğunu ve kendini düşünmesin, gelecek kuşakları ve salt demokrasi amacıyla davransın ve 1961 Anayasası yapılırken yaşanan yanlışları düşülsün. Bütün toplum kesimleri olabildiğince temsil edilsin, temsilciler işleri bitince belli süre devlette görev almasınlar. Kotarılan anayasa her gün toplum önünde tartışılsın, bitince de doğrudan doğruya halkın onayına sunulsun. Böyle bir anayasayla yeni bir düzen kurulur; yasama, yürütme ve yargı erkleri, "erkler ayrılığı ilkesi"ne göre bu düzen içinde yerlerini alır, tartışmalar da biterdi. Ama olmadı. Biz böyle yapmadık. "Bu Anayasa gitsin de yerine ne gelirse gelsin, yenisi nasıl olsa bundan iyi olur" mantığıyla yola çıktık. Şimdi "Acaba yağmurdan kaçarken doluya tutulabilir miyiz?" diye birbirimize soruyor ve kaygılanıyoruz.

Bunda da haklıyız. Çünkü metin oylanmadı. Sanki bir genel seçim yaşadık. İnatlaştık. Halk oylanmış metin konusunda aydınlatmadık. Yolda sokakta halkımız birbirine soruyordu: "Neye, ki-me oy veriyoruz?" diye.

Halk doğru bilgilendirilse iradesini daha başka türlü yansıtabilirdi. Esasen oylama çok sağlıklı bir ortamda yapıldı. O gün de bugün olduğu gibi toplumsal kutuplaşma, dengeleri alt üste edecek noktadaydı. Siyasette, parlamentoda, yolda, sokakta gerilimler, yer yer kavgalar yaşanıyor. Siyaset, yasama ve yürütme; yargı tarafından kuşatıldığını ileri sürüyor. Yargı ise yıllardan beri yürütmenin kuşatması altında olduğunu söylüyordu. Kurumlar birbirine güvenmiyordu. Güvenmek bir yana kamuoyu

önünde eleştirimin de ötesinde düpedüz birbirlerini suçluyordu.

"Siz istemerseniz de, biz bu değişiklikleri yaparız. Halkın da onayını alırsız" dersiniz, yanlışları katlırsınız. Anayasa yapmak ve değiştirmek, bilimsel bilinçle olur. "Ben seni mat ederim" çocuksu yarışıyla olmaz, olamaz, olmamalı da. Somut kanıtlara yaslanmadan "siyasallaşmış mı? yargı!" suçlamalarıyla, önyargılarıyla, öç izlenimi uyandıran öfkelerle, kaygılarla yargıyı terbiye etmek, hizaya getirmek güdüleriyle hiç olmaz. Olursa çıkış noktası yanlış demektir. Bu kaygılarımı yazılarımda, konuşmalarımda hep dile getirdim.

Oylanın maddeler arasında doğrular vardı, eksikler vardı. Yanlışlar vardı.

Çok üzücü.

Siz; konuşmalarınızda, demeçlerinizde ve kitaplarınızda, "Hukukun temel görevi, insanı özgürleştirmektir. Bunu başaramayan bir hukuk, özde hukuk değil" diyor, bir de formül sunuyorsunuz: "Demokraside temel amaç, kanımca 'az devlet, çok hukuk' formülüyle özetlenebilir." Ve devam ediyorsunuz, toplum düzeninde yangında ilk kurtarılacak vazgeçilmez gereç, hukuktur."

Bunun ötesinde, "akla, matematik ve hukuk bilimlerine aykırı yüksek barajlarla, sakat seçim yöntemleriyle ulusal iradenin ve temsilin tam yansımadığı bir parlamento bu geniş uzlaşmayı sağlayabilir mi?" görüşü de size ait. AKP'nin bu tür söylemleri dikkate almadığı eleştirileri yapıyorken, bundan sonraki süreçte Türkiye de hukuk hangi zemine oturacak? Bunun değerlendirmesini rica ediyorum.

Bunlara kimsenin karşı çıkacağını sanmıyorum. "Hukuk devleti ilkesi"ni benimseyen bir düzende, aslında devletin hukukun içinde olmadığını örtülü bir itirafı vardır. Böyle bir düzende devlet kendisi için yasalar çıkarır. Hatta kira yasaları çıkarır. Çıkarmıştır da. Oysa "hukukun üstünlüğü ilkesi"ni benimseyen bir düzende devlet ile birey hukuk karşısında eşit düzeydedir. Bu nedenle

demokrasi bu ilkeyi benimseyen düzenlerde çok gelişmiştir. Böyle bir devlette yasa koyucular özgürlük alanını olabildiğince geniş tutmaya özen gösterirler. Sonuçta "az devlet, çok hukuk" düzeni içinde yarınlara güvenerek yaşarsınız. Sabahın köründe kapınızı çalanın sütçü olduğundan eminsinizdir. Elbette tek sığınak hukuktur. Bu yüzden de bir "yangında ilk kurtarılacak vazgeçilmez gereç, hukuktur."

Bunun ötesinde, "akla, matematik ve hukuk bilimlerine aykırı yüksek barajlarla, sakat seçim yöntemleriyle ulusal iradenin ve temsilin tam yansımadığı bir parlamento bu geniş uzlaşmayı sağlayabilir mi?" görüşü de size ait. AKP iktidarının bu tür söylem ve önerileri dikkate almadığı eleştirileri yapıyorken, bundan sonraki süreçte Türkiye'nin hukuku ya da Türkiye de hukuk hangi zemine oturacak? Bunun değerlendirmesini rica ediyorum.

Yukarıda bunların yanıtlarını verdim. Umarım, düzenlenecek yasalar bu kaygıları azaltır.

Yeni dönemde; Türk Siyaseti, TBMM ve sokakta gerilim ne olur? Hukuksuzluğun öne çıkacağına altını çizdiğinize göre AB Üyesi olmaya istekli Türkiye, yakın gelecekte nasıl bir kaosla karşı karşıya kalır?

Kaos sözcüğünü kullanmak istemem. Ama şunu kimse unutmamalı: Demokrasi, hem cömert bir rejimdir, hem de kiskanç. Cömerttir. İlke ve boyutları iyi işletildiğinde, barışın, gelişmenin, açmazları aşmanın altın anahtarlarını cömertçe sunar. Kiskançtır. Bu ilke ve boyutların birinde bile sapma olduğunda, bağışlamayıp sürçer ve, bütün dizgeyi bunalıma sürüklemeye pahasına, çözüm anahtarlarını inanılmaz bir kiskançlıkla geri alır, demokrasi. Türkiye gebe. Sağlıklı bir doğum yapmasını dilerim.

"Ne tuhaf şey! Elli yıla yakın meslek yaşamımda, hukuktan anlayanlar benden akıl sordular; anlamayanlar, akıl verdiler." şeklindeki ironik söz de size ait. Şimdi ben de; 55 yıllık hukukçu kimliğiniz, Yargıtay Başkanlığı gibi üst makam deneyiminizden hareketle "Türkiye'nin bundan sonraki çağda hukuk yapılanmasına ilişkin" görüşleriniz nelerdir, diye sormak istiyorum.

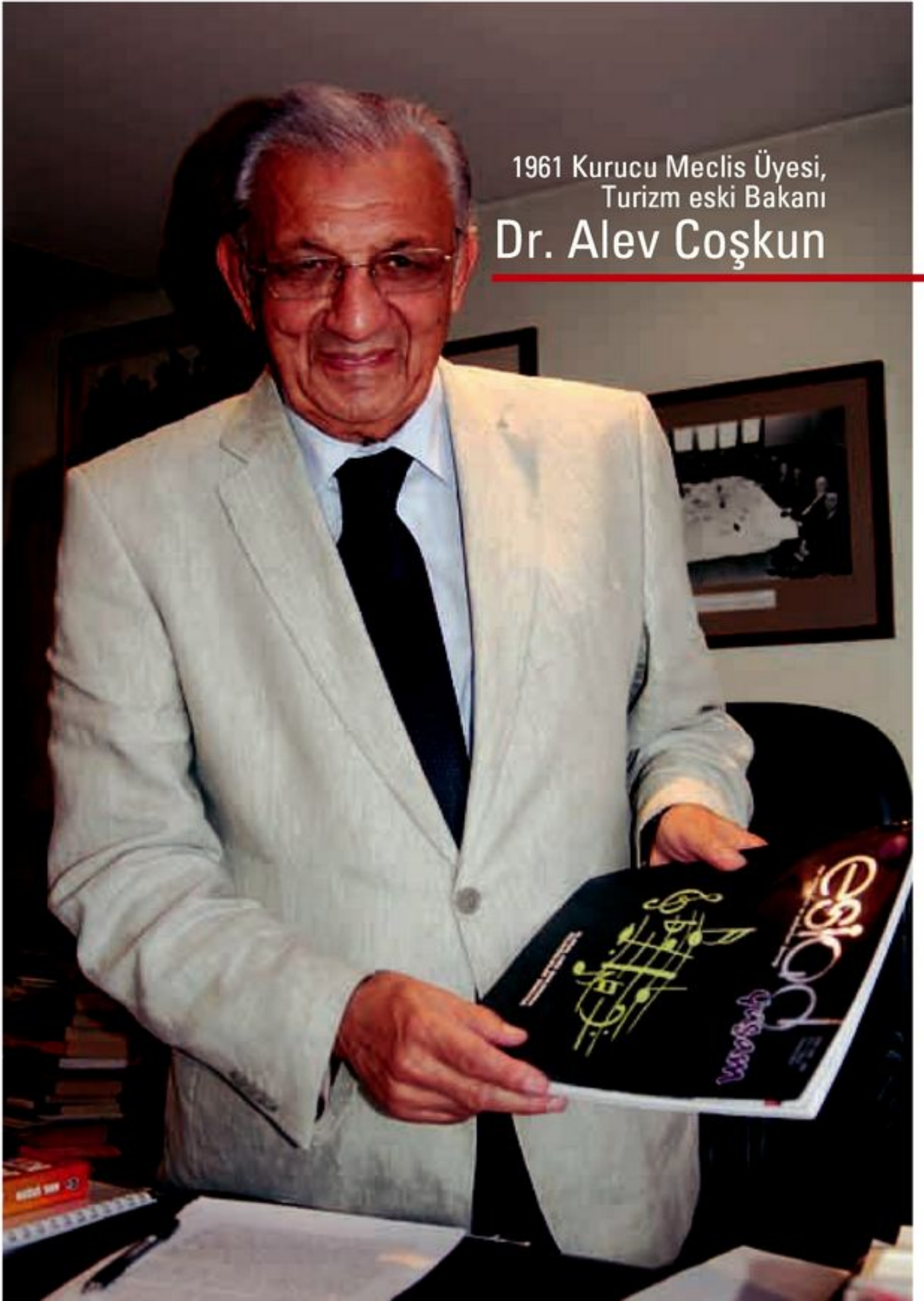
Türkiye'nin en büyük sorunu, "Aydınlanma"yı yaşamamış olmasıdır. Aydınlanmanın benimsemiştiği hukuksal ve ahlaksal

değerleri içselleştiremezsek, yattığı kavramları ve ilkeleri özümseyemezsek, Batı kökenli yasaları doğru dürüst uygulayamayız.

Bugün çekilen sıkıntının temelinde bu var. Çünkü bu yasalar, Aydınlanma yüzyılının ürünleri. Biz henüz bir Sokrates, Descartes, Spencer, Durkheim, Sartre açığı yaşıyoruz.

Bizi eleştirene pençemizi gösteriyoruz. Onun bize katkısını hiç düşünmüyoruz, onu düşman biliyoruz. Çok ilkel bir tutum. Ve en önemlisi de incelemeden konuşuyoruz, yazıyoruz. Yani hükümler kuruyoruz. "ne biliyorum?" sorusunu hiç sormuyoruz. Bu nedenle o sözü söylüyorum, sürekli olarak.

1961 Kurucu Meclis Üyesi,
Turizm eski Bakanı
Dr. Alev Coşkun

"Türkiye'yi üç bölgeye ayırmak son derece yanlış ve vahim!"

Lütfü Dağtaş

Türkiye; 12 Eylül 2010 tarihinde, 30 yıl önce yapılmış 12 Eylül 1980 darbesi sonrasında hazırlanmış ve 18 Ekim 1982 tarihinde kabul edilerek yürürlüğe girmiş, "1980 Anayasası" ya da "Darbe Anayasası" denilen anayasanın 26 maddesiyle ilgili referandum oylamasına gitti ve bu 26 maddenin değişikliğiyle ilgili olarak, seçim ortamını andırır propaganda süreci sonrası mevcut AKP iktidarının istediği 'evet' sonucu çıktı. Referandum sonrası süreci, öncesine de dönüşler yaparak, 25 yaşında 1961 Anayasası'nı hazırlayan Kurucu Meclis'te en genç üye olarak görev alan, New York Üniversitesi'nde Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi üzerine master ve doktora dereceleri almış olan, 2 dönem İzmir Milletvekili, Turizm ve Tanıtma eski Bakanı Dr. Alev Coşkun ile konuştuk.

Sayın Coşkun, siz, siyasetçi olmanızın dışında akademisyen kimliğinizle Cumhuriyet Gazetesi'nde, referandum sonuçları üzerine bir değerlendirme yazısı kaleme aldınız. Anımsayacağımız gibi Yurt İçi ve Yurt Dışı Seçmen Kütüğü'ne kayıtlı 52 milyon 51 bin 828 kayıtlı seçmenden 38 milyon 369 bin 99'u oy kullandı. Sonuçlara göre halkoylamasına katılım oranının yüzde 73.71 oldu. Sözü ettiğim yazınızda, ilkin, "Öncelikle, bizim 12 Eylül'de yaptığımız oylamanın bütün dünyada genel kabul gören bir referandum, bir halkoylaması olmadığını hemen belirtmeliyiz." dediniz. Ardından geçerli oylara oranı yüzde 57.88 olan "evet"e karşı yüzde 42.12 oranında hayır oyu çıkmasını, "büyük çoğunluğun üzerinde uzlaştığı ya da kabul ettiği bir anayasa değişikliği yapılamadığı gerçeği ortaya çıkmıştır..." şeklinde yorumladınız. Buradan başlayalım. Bu yorumunuzu açar mısınız?

Şimdi efendim, bir defa sizin sorunuza da kapsayacak ayrıntılı açıklamaya girmeden önce hemen söylemeliyim ki, bu 12 Eylül 2010'da yaptığımız oylama bütün dünyada kabul gören bir referandum, bir halkoylaması biçimi değil. Bunu özellikle saptamak istiyorum. Neden? Çünkü halkoylaması demokratik sistemlerde halkın siyasal tercihlerini ortaya koyması açısından önemlidir. Halkın yasama sürecine katılmasını sağlar, katılımcı demokrasiyi sağlar. Fakat bu halkoylamasının bu önemi nedeniyle bütün evrensel yapıtlar ve belgeler, halkoylamasında sorulan sorunun somut açık ve net olmasını istiyor. Oysa 12 Eylül 2010'da bir paket sunuldu. İçinde 26 mı, 28 mi maddesi değiştirilecek olan bir paket...

Halbuki anayasalar bir uzlaşma sonucu ortaya çıkar. Bir uzlaşmayla yapılır. Bu uzlaşmada, yani yüzde 70'e 80'e yakın bir paylaşma lazım. Bir defa, bu anaya-

sa paketi sadece AKP'nin kendi içersinde hazırlandı. İkincisi; iktidar partisi bunu Meclis'teki oylamalardan geçirirken de çok şiddetli baskı unsurlarını kullandı. Kendi parlamenterleri üzerinde. Bunun yanında, dediğimiz gibi 26 tane parça, birbiriyle alakası olmayan parçalar bu paketle sunuldu. Şimdi buna karşı şöyle bir soru sorulabilir: İyi güzel de, yarın bir anayasa yapılırsa 150 maddelik, 200 maddelik; bu, halkoylamasına sunulsa, bu da mı demokratik olmayacak? Hayır! Bakın burada değişik bir olgu var. Eğer benim söylediğim gibi uzlaşarak yapılmış bir anayasa olursa, bu 150 madde sunulabilir, bir anayasa olarak sunulabilir. Ama burada birbiriyle çelişkili ve çok tartışmalı meseleleri paketin içine koydular. Hatta ne dedi sayın Başbakan? Bu paketi, "biz allayıp pullayıp bir hap yapacağız", dedi. Şimdi, bu bir defa yanlış. Bunu bir defa tespit etmemiz lazım. Birinci yanlış bu.

İkinci mesele şudur: Bu oylamada orantısız güç kullanıldı, kesin olarak orantısız güç kullanıldı. Nasıl ki polis bazen orantısız güç kullanıyor, burada da öyle oldu. İktidar partisi devletin bütün olanaklarını kullandı. Belediyelerin, TOKİ'nin, yatırımcı genel müdürlüklerin olanaklarını kullandı. Sayın Başbakan; mitinglere devletin otobüsü, arabaları, uçağıyla gitti. Mitingler yaptı. Devletin olanaklarıyla. Bu yanlış bir şey. Demokrasilerde böyle bir şey olmaz. Bütün billboardlar, bütün Türkiye'de ama bütün Türkiye'de billboardlar kiralandı. İstanbul'da mesela; nereye dönseniz evetle karşılaşıyordunuz. Bu büyük bir para! çok büyük bir para. Nitekim Sayın Kılıçdaroğlu en nihayet, "bu değirmenin suyu nereden geliyor?" diye sormak zorunda kaldı. Ve bugün de şu anda biliyorsunuz bu konu tartışmalı. Bir kısmı diyor ki, "bu para örtülü ödenekten geldi". Bir kısmı da diyor ki, Mesela Daily

gün siz benimle ESIAD için bu söyleşiyi yapıyorsunuz. ESIAD Yaşam, iş adamlarının dergisidir. Yani bugün bu baskıların göz yumarsak, yarın ne gibi baskıların geleceğini düşünemeyiz bile. Şimdi bakınız: "taraf olmazsanız, bertaraf olursunuz!", dedi. Arkasından kalktı, "şunlar şunlar şunlar destek verecek", dedi. Bir başbakan bunu yapamaz. Çünkü demokrasilerde herkesin bir oyu ve fikri var. Bir de hayır oyu verecekler, "darbeci" yaftası yapıştırıldı. Açık ve net olarak dedi ki, "hayır oyu verenler darbecidir!" Bu iki olay son derece önemli. Şimdi referandumun sonuçlarını unutalım. Ama ben, Ege Bölgesi'nde yetişmiş, 2 dönem İzmir milletvekiliği ve Turizm Bakanlığı yapmış bir eski siyasetçi olarak söylüyorum ve bunu ESIAD YAŞAM Dergisi aracılığıyla da tarihe geçirtmek istiyorum: Bu iki olay, yani bertaraf olma olayı ve hayır oyu verenler darbeci olayı; yarın, 25 sene sonra, 50 sene sonra

radan kaynaklanıyor: Kayıtlı seçmen, 52 milyon 51 bin 828. Bunun 38 milyon 369 bin 99'u oy kullanmış. Yani 16 milyona yakın oy kullanmamış. Bu, aşağı yukarı yüzde 26'ya denk gelen çok önemli, büyük bir rakam. Şimdi çeşitli nedenlerden dolayı geçersiz olan oylar da var. Bu da yüzde bire yakın. Bu sayıları toplam seçmen açısından irdelediğimiz zaman, toplam seçmenin yüzde 41.8'nin anayasa ya evet, yüzde 31 küsurunun da hayır dediği ortaya çıkıyor. Böylece

"Halbuki anayasalar bir uzlaşma sonucu ortaya çıkar. Bir uzlaşmayla yapılır. Bu uzlaşmada, yani yüzde 70'e 80'e yakın bir paydaşma lâzım. Şimdi burada bir defa bu anayasa paketi sadece AKP'nin kendi içersinde hazırlandı. İkincisi; iktidar partisi bunu Meclis'teki oylamalardan geçirirken de çok şiddetli baskı unsurlarını kullandı."

Telgraph, "İran'dan geldi". Bilmiyoruz. Ama bir tartışma var. Bakın, tartışma uluslararası arenaya taşınmış vaziyette. Şimdi bunun yanında baskıcı bir evet kampanyası yürütüldü. Bunu da kısaca ifade etmem lazım. Görülmeyecek şekilde maddi ve manevi baskılar yapıldı. Sayın Başbakan tarafından. Mesela TÜSIAD'a karşı yapılan hareket gerçekten demokrasiyle uyumsuz. Bu-

bugünlerin siyasi tarihini yazacak olan siyaset tarihçileri açısından Erdoğan'ın anti demokratik bir lider olarak ortaya çıkmasını damgalayacak bir siyasal harekettir. Şimdi sizin sorduğunuz referandum sonuçlarının rakamlarını yorumlamaya gelince. Kesin sonuçlar; Yüzde 57.88 evet, yüzde 42.12 hayır. Bunu bir incelemeye tabi tutarsak, bir defa sakatlık şu-

toplam oylama sonuçlarına göre büyük çoğunluğun üzerinde uzlaşmadığı ve yahut da büyük çoğunluğun kabul etmediği bir anayasa değişikliği ile karşı karşıyayız. Yüzde 41'de kalmış. Şimdi bu toplam yüzde 50'yi geçseydi, o zaman başka bir şeydi. Şimdi mesela 2007'de referandum oldu biliyorsunuz, cumhurbaşkanlığı referandumu. Evet diyenler yüzde 46 idi. Şimdi bu rakam yüzde 42'ye düşmüş bulunuyor. 2007'de hayır diyenler yüzde 21'di, yüzde 31'e çıkmış oluyor. Birisinde düşme, diğerinde yükselme var. Dolayısıyla bu da çok önemli bir olay.

Değerlendirmenizde rakamları ele aldınız, gazetelerde yer alan üç renkli haritaların siyaset bilimi metodolojisi açısından yanlış olduğunu, aldatıcı olduğunu vurguladınız, "Hayır oyunun yüzde 45'i geçtiği bir çok il, haritada evet gibi gösterilmiştir. Bu doğru değildir. Hayır oyları bütün Türkiye'ye dağılmıştır. Bu nedenle sosyolojik bölünme söylemi yanıltıcıdır." dediniz. Bu konuyu ele alır mısınız? O zaman Türkiye'de bir bölünmüşlükten ya da bölünme tehlikesi bulunduğundan söz etmemiz yanlış mıdır?

İstanbul basını bu konuyu 3 renkli haritayla açıkladı. Birisi kıyılar "hayırcılar". Orta Anadolu "evetçiler" ve Güneydoğu Anadolu "boykotçular". Şimdi bu, bir

defa siyaset sosyolojisi ve siyaset biliminin temel ilke ve yaklaşımlarına tamamen aykırıdır. Dolayısıyla bu tür manşetler bilimsel değerlerden uzaktır. Referandum sonuçları böyle okunursa "vahim" sonuçlar ortaya çıkar. Özellikle vahim kelimesini kullanıyorum çok kötü, çok çok yanlış anlamında. Cumhuriyet Gazetesi bu haritayı değiştirdi.

Benim elimde 24 Eylül 2010'da sonuçları yayımlayan Resmi Gazete var. Bakıyorum: Hayır veren 17 il, yüzde 50'den yüzde 81'e hayır çıkaran 17 il. Peki, 13 il var tespit ettiğim: Amasya, Bursa, İstanbul, Kırşehir, Yalova, Bartın, Osmaniye, Ankara, Burdur, Isparta, Ardahan, Iğdır, Zonguldak. Bu şehirlerin aldıkları hayır oyları yüzde 41 ile yüzde 49.95'e kadar değişiyor. Mesela Zonguldak. Yüzde 49.95. Yüzde 49.95'i siz nasıl evetçi olarak görürsünüz? İstanbul'u ele alalım, hayır yüzde 45.14. Ankara 45.93. Yalova hayır yüzde 48.80. Onun için bu haritalar yanlıştır. Bu verileri böylesine haritalara dönüştürmemek lazım. Benim değerlendirmem şu: Herkesin, sayın Başbakanın ve sayın Başbakana çok yakın gazetecilerin düşündüğünün aksine; Ben hayır oylarının bütün Türkiye'ye yayıldığını görüyorum. Bakın şimdi, 17 il, hayırların yüksek olduğu il. 13 il, yüzde 3 ile yüzde 5 arasında değişen hayıra yakın iller.

Peki, sizin bu değerlendirmenize benzer başka değerlendirmeler oldu mu?
Erol Tuncer yazdı. Deniz Kavukçuoğlu Cumhuriyet'te 2 ayrı yazı yazdı. Doçent Ali Eşref Turan, Radikal'de bunları yazdı. Bir de Mehmet Yakup Yılmaz Hürriyet'te bu noktalara değindi. Ama benim, o sizin söylediğiniz Cumhuriyet'te yer alan, 21, 22, 23 Eylül 2010 günlü referandum değerlendirme dizi yazımda bunları çok açık koydum.

Şimdi İstanbul'u ele alalım. Sağ seçmenin yoğunlukta olduğu Fatih ilçesinde hayır oyları yüzde 42. Eyüp ilçesinde yüzde 47. Eyüp'te hayır oylarının yüzde 47'ye yükselmesi çok büyük olay. Üsküdar'da yüzde 46. Buraları AKP'nin kalesi olan yerler. Şimdi İzmir'e baktığımız zaman. İzmir'i merkez olarak almayalım. Bayındır yüzde 65. Tire yüzde 63. Tire yoğun sağ iktidarların yeridir. Bornova'da 59, Seferihisar da yüzde 66. İzmir'de, AKP'nin kazandığı Bayındır dahil bütün ilçeler hayır veriyor. Kırz kırsal kesim, yüzde 58. Beydağ yüzde 72. İz-

mir'in genel hayır ortalamasının hayli üstünde. Çiftçinin uygulanan politikalarından dolayı tepkisi var.

Sorunuzdaki o can alıcı noktaya gelince; bölünmüşlüğü kabul etmiyorum. Düşünün Kilis: yüzde 66 evet, yüzde 33 hayır. Düzce, iktidarın güçlü olduğu yer. Yüzde 72'ye yüzde 27. Aynı şekilde Sakarya yüzde 67'ye yüzde 32. Bunlar önemli. Şimdi bakın boykotun olduğu illerde dahi hayır oyları var. Boykotun olduğu illerdeki oranlarda hayır oyları var. Şimdi oralarda bile yüzde 5, yüzde 10 hayır oyu var. Bu da önemli, bunu göz ardı etmemek gerekiyor.

"İstanbul basını bu konuyu 3 renkli haritayla açıkladı. Birisi kıyılar "hayırcılar". Orta Anadolu "evetçiler" ve Güneydoğu Anadolu "boykotçular". Şimdi bu, bir defa siyaset sosyolojisi ve siyaset biliminin temel ilke ve yaklaşımlarına tamamen aykırıdır. Dolayısıyla bu tür manşetler bilimsel değerlerden son derece uzaktır."

"Anayasalar bir uzlaşma sonucu yasama organından geçer. Halkoyuna sunulan paket herhangi bir uzlaşma zeminini yaratmadan AKP'nin Meclis'teki çoğunluğuna dayanılarak çıkarıldı" görüşü de size ait. Son gelişmeler ışığında, iktidardaki AKP'nin Genel Başkanı Başbakan Erdoğan ile Ana Muhalefet Partisi CHP Genel Başkanı Kılıçdaroğlu'nun, "yeni anayasa yapalım!" sözlerinden umutlu musunuz? Gerçekten 21. Yüzyılın çağdaş Türkiye'sine özgü bir Anayasa kısa zamanda yapılır mı? Yapılmaya girildiğinde öncelikler neler olmalıdır?

Bir defa bana bu soruyu sorduğunuz için öncelikle çok teşekkür ederim. Neden? Çünkü ben esasında hukukçuyum. Ancak siyasi yaşamıma 1961 Anayasasını hazırlayan 1961 Kurucu Meclis Üyesi olarak katıldım. O meclisin en genç üyesiydim. Anayasa çalışmalarının ne olduğunu biliyorum. Daha sonra Amerika'ya gittim, kamu yönetimi ve Amerikan yönetim sistemi, başkanlık sistemi üzerine doktora yaptım. Anayasaların bütün dünyada gelişme evrelerini biliyorum. Anayasalar öyle 15-20 günde yapılacak işler değil. Anayasalar, ciddiyle eğilerek, üzerinde durularak, çalışarak, karşılıklı konuşarak yapılması

gereken, uzlaşmayla yapılması gereken metinlerdir. Çünkü ana yasadır. Yasaların anasıdır. Hukuk normları hiyerarşisinde en tepede olan bir kurallar manzumesidir. O ülkenin nasıl bir sistemle yönetileceğini gösterir. Kuralları koyar. Şimdi bu referandumdan sonra anlaşılıyor ki, AKP ve sayın Erdoğan; anayasa meselesini, zaten söylüyor, "referandumlara artık alışmanız lâzım" diyor, anayasa meselesini önümüzdeki seçimlerin ana teması, ana konusu haline getirmek istiyor. Muhalefet de buna karşı bir çıkış yaptı, "eğer samimiyseniz, gelin, oturalım, şimdiden konuşalım. Kuralları koyalım. Gerekirse uzlaştığımız kuralları yeni meclis yasalaştırsın" diye bir öneride bulundu. Ama ben bunun kolay kolay olabileceğine inanmıyorum.

Siyasi bir hareket çerçevesinde kalıyor, diyorsunuz. Dolayısıyla hani mutabakat sağlanıp çıkarılsa bile 21. yy çağdaş Türkiye'sinin gereksinimlerini karşılayacak bir anayasa olmaz, olmaz diyorsunuz?

Olamaz diye bir şey yok. Olabilir.

Böyle bir niyet yakalarlarsa mı?

Evet, gerçek bir niyet yakalarlarsa. Gerçekten demokrasi niyeti yakalarlarsa. Şimdi biraz önce konuştuk bir sayın profesörle. Diyor ki, dünyanın neresinde bir anayasa mahkemesine cumhurbaşkanı 15 üyeyi atayabilir, diye soruyor. ABD sistemi hariç tabii. Oradaki sistem baştan aşağıya değişikti. Şimdi bu antidemokratik unsurları teker teker temizleyeceğiz. Temizlememiz lâzım. Şimdi bir kısım da anayasa mahkemesini kabul etmiyor. Bugün dünyada anayasa mahkemesinin olmadığı bir demokrasi demokresi sayılmıyor. Çünkü demokrasi-nin temel ilkelerinden birisi siyasal iktidarın sınırlandırılmasıdır. Eğer, siz siyasi iktidarı sınırlandıramazsanız, yürütme organı ile yürütmenin başı olan başbakanla yasama organındaki milletvekilleri aynı olursa daha doğru bir tanımlamayla; parti liderleri kendi meclis gruplarını oluşturacak milletvekillerini, tek başına kendileri tespit ederlerse orada zaten yasamayla yürütme birleşmiş oluyor. Halbuki yasamayla yürütmenin ayrı olması lazım. O zaman kendi kafalarına göre bir anayasa çıkacak ki, bu da sorunlu, sorun getiricidir. Öncelikle yüzde 10 barajı ve Partiler Kanunu'nun değişmesi gerekiyor.

Peki, diyelim ki 21. yy'ın gereksinmesi-ne uygun, toplumun arzu ettiği ideal bir anayasa hazırlığı gündeme geldi. Öncelikle neler olmalıdır bu anayasada? Türk toplumu olarak Avrupa'daki bir çok ülkeye kıyasla, Almanya, İtalya, Fransa, İngiltere hariç, bir çok Doğu Avrupa ve Asya ülkelerinden çok üstün bir şekilde anayasa yapma deneyimimiz var. 1876'da anayasa yapmışız. Arkasından 2. Meşruiyetten sonra Kanuni Esasi devam etmiş. Arkasından İstiklal Savaşı, Ulusal Kurtuluş Savaşı sırasında 1921 anayasası. Arkasından 1924 anayasasını, arkasından 2. Dünya Savaşı'ndan sonraki gelişmeleri de içersine alan 1961 Anayasası'nı ki, Türklerin bugüne değin yaptıkları en ilerici ve en devrimci anayasadır, bu anayasaları yapmışız. Bunun altını özellikle çizmemiz gerekiyor. Demek ki bizim anayasa yapma gücümüz, deneyimimiz, bilgi birikimimiz

"Bu cari açık bir gün bizi perişan edecek. Bu sıcak paranın bir tökezlemesi bütün ekonomiyi bozabilir. Ben şimdi burada ESIAD Yaşam Dergisinde kötü bir tablo çizmek için bunları söylüyor değilim. Gerçekleri anlatmaya çalışıyorum."

var. Biz en iyi anayasayı yaparız. Yeter ki partiler günlük siyasi çıkarlarını bir tarafa bıraksınlar, ülkenin geleceğini düşünsünler. İşte burada sivil örgütlerin önemi bir kez daha ortaya çıkıyor. Sivil örgütler de bu anayasanın yapılışında etkin rol oynamalılar. Ticaret odaları, sanayi odaları, TUSİAD, sendikalar, insan haklarına dayalı örgütler; hepsi ve halk. Halk yer almalı. Katılımlarla, seminerlerle, toplantılarla anlatılmalı. E, ben iktidarım ve şimdi beş kişilik bir komisyon kurdum, o komisyon bunu hazırladı. Olmaz. Bu yanlış olur.

Şimdi önümüzde yaklaşan bir genel seçim var. Anayasa referandumu ile ilgili değerlendirmelerinizden kalkarak, "Önümüzdeki seçimler yandaş yazarların ileriye sürdüğü gibi AKP için adeta "çantada keklik" değildir. Bana göre, eğer muhalefet partileri bundan sonrasını iyi değerlendirirlerse, önümüzdeki seçim AKP dışında bir koalisyon göstermektedir." diyorsunuz. Her ne kadar Türkiye'nin küresel ekonomik krizi kolay atlattığı, düze çıktığı söyleniyorsa da özellikle dışsatımcıların değerli TL'den yoğun şikâyetçi oldukları, kurpariteye dönük itirazların kesilmediği, işinsanlarının önlerini göremediklerini

**belirttikleri, işsizliğin büyük sıkıntı olduğu, kaynakların savurganca harcan-
dığının dile geldiği bugünkü ortamda koalisyon hükümetleri, mevcut yapı içersinde Türkiye'yi nereye taşıır?**

Öncelikle anayasayı konuşurken sonunda bana ekonomiyi sorduğunuz için teşekkür ederim. Şimdi ekonomi ve günlük iş devinimi, hepsinden daha önemli. Dünyada kapitalist sistem 2007 ve 2008'de çok önemli, gelmiş geçmiş en önemli küresel krizi yaşadı. Bu söylediğim cümle üzerinde hiç kimsenin itirazı yok. Bütün dünya bu krizi aynen kabul ediyor. ABD, Almanya, Avrupa Birliği bununla uğraşıyor. Yunanistan'ın hali ortada. Bizim durumumuz, 2000- 2001 banka krizini atlattı temel ilkeleri koyduğumuz için biraz daha hafif geçiyor-muş gibi görünüyor. Ancak burada 2 kesim çok mağdur: Birincisi yoksul kesim. İşsizlik. İşsizlik bugün istatistiklerde son 50 yılın en yüksek rakamını veriyor. 4 gençten biri işsiz. Nitelikli işgücü de işsiz. Bu bir. İkinci en büyük sıkıntı, kimsenin dikkatini çekmeyen; yandaş basın özellikle devamlı bir gaz veriyor, sanayici büyük sıkıntı içinde. Sanayici ve ihracatçı. Dışarıdan aldığı ara malı yüksek bedelle alıyor. Fakat burada yaptığı ürünü dışarıya satamıyor. Çünkü bastırılmış

bir döviz politikası ve yüksek bir TL politikası var. Bu, bizim sanayimizin yavaş yavaş eridiğini gösteriyor. Bugün Denizli odur. Manisa'da İzmir de, sanayi bölgelerinde sıkıntı var. Şimdi Çin, bütün dünya sanayini alıp götürüyor. Biz güçlü TL politikası uyguluyoruz. Bu da ihracatı ve sanayiciyi mağdur ediyor. Neden yapıyor bunu sayın Başbakan? Bunu görmüyor mu? Bir de şunun üzerinde durmak gerek: bizim kalkınma hızımızın en az yüzde 7 olarak devam etmesi gerekir. Faizi ve Türk parasını yüksek tutarak sıcak paranın Türkiye'ye gelmesini sağlıyor Başbakan. Bu sıcak parayla döndürüyor işi. Ama bu çok büyük bir şekilde cari açık veriyor. Bu cari açık bir gün bizi perişan edecek. Bu sıcak paranın bir tökezlemesi bütün ekonomiyi bozabilir. Ben şimdi burada ESIAD Yaşam Dergisinde kötü bir tablo çizmek için bunları söylüyor değilim. Gerçekleri anlatmaya çalışıyorum.

ESIAD'ın üyeleri arasında düzenlediği anketleri var. Dediğiniz sonuçları sanayici bu anketlerde vurguluyor.

Evet sanayici bunu görüyor, yaşıyor ve söylüyor ancak yandaş basın bunu görmüyor. Onlara göre her şey güllük gülistanlık. Ancak sıcak para döngüsü, bu kısır döngü koparsa çok mu çok kötü olur.

Koalisyon olduğunda?

Efendim bu sadece Türkiye'nin meselesi değil. Bu mesele bütün dünyanın meselesi. Buna karşı gerek Japonya'da, gerek başka ülkelerde, gerekse Brezilya'da bir takım önlemler alınıyor. Bu önlemleri en iyi şekilde; Ege'de yayın yapan, Gözlem Gazetesi'nde Sayın Ali Nail Kubalı açıkça yazdı. Dedi ki, Brezilya'daki sistemi uygulayalım! Evet, sıcak para gelsin ama istediği anda da kaçıp gitmesin, buna tedbirler bulalım, dedi. Hollanda sendromundan söz etti. Şimdi benim gördüğüm kadarıyla Türkiye'de bunlara daha serinkanlı, daha açık yürekle bakacak, yüzde 42'ye, "efendim siz darbecisiniz" demeyecek, herkese kolunu açacak herkese eşit muamele yapacak, mahalle baskısını ortadan kal-

"Bugün dünyada anayasa mahkemesinin olmadığı bir demokrasi demokrasi sayılmıyor. Çünkü demokrasinin temel ilkelerinden birisi siyasal iktidarın sınırlandırılmasıdır."

dırıcı bir iktidara ihtiyacımız var. Çünkü iktidarların en büyük düşmanı daima kendisinin pohpohlanmasıdır. Yüzde 58 oranını görünce, ben, eyvah! dedim. Sayın Başbakan daha kötü olacak. Şimdi bugünlerde yumuşak konuşuyor ama yarın nasıl konuşacağını bilemeyiz.

Buradan, bağlantılı olarak son soruma geçeyim: Başbakan Erdoğan'ın, referendum sonrası yumuşak çıkışlarını şöyle düşünmüş olabiliş misiniz? "Evet, AKP, referendum sandığından istediği eveti çıkarttı ama genel başkanları-Başbakan oy oranını yeterli görmedi!"

Şöyle analiz edelim: Sayın Başbakan, 2007 seçiminde de bir balkon konuşması yapmıştı. Ondan sonra 2007 ile 2010 arasında neler olduğunu görüyoruz. Gazeteciler içeride. Balbay, Özkan, Haberal içeride. En son örnek bir kitap yazan emniyet müdürünün apar topar alınıp Silivri'ye götürülmesidir. Şimdi bakın; herkes susarsa bir gün hangimizin Silivri'ye gideceğini kimse tahmin edemez. Sayın Başbakanın konuşmaları güzel. Ancak ekrandan ayrıldığında asıl fikirlerini ortaya çıkartıyor. Ama ekranda konuşmalarını okuduğu camdan ayrıldığı zaman ana fikri ortaya çıkıyor ama camdaki konuşmaları değişik oluyor. Sayın Başbakan geçen gün yine sert konuştu. Bir defa bakın en güzel örnek olarak Hürriyet'de Özdemir İnce yazdı. Özdemir İnce, AKP'nin referendum sonuçlarından sonra verdiği ilanlara dikkati çekmiş. Diyor ki, Türkiye yüzde 58, demokrasiye evet dedi. Peki, hayır diyenler demokrasiye hayır mı diyorlar? İzmir'deki işadamları, İzmir'deki eğitimci, sanayici, ihracatçı genç işadamları demokrasiye hayır mı dedi? Bilakis demokrasiyi düşündüğü için hayır, dedi. Demokrasilerde Hakimler Savcılar Yüksek Kurulu'nda Adalet Bakanı'nın işi yoktur, olamaz, demokrasiye uymaz! Bunun için hayır dedi. Demokrasilerde cumhurbaşkanı anayasa mahkemesinin 15 üyesini tayin edemez, bunun için hayır dedi. Gerçek demokrasi istediği için hayır dedi. Ama ilanlara bakıyoruz, orada AKP'nin gerçek yüzünü görüyoruz. Aynı şekilde sayın Başbakanın bir huyu var. Sayın Başbakan sertlik politikasından yararlanan bir politikacı. Sertlik politikasını bırakamaz. Bakın, seçimler yaklaşsın; ocak, şubat ayından sonra bütçe geçecek, haziran ayına üç dört ay kala yine sertlik çıkaracak. Çünkü sert-

lik politikası AKP'nin ekmeği. Sayın Erdoğan'ın ekmeği. Oradan besleniyor. Kendisinin vücut dili, konuşma stili buradan yararlanıyor ve Türkiye'yi sertleştiriyor. Şimdi hayır oylarıyla bir kitle yaratmaya çalıştı. Şimdi, her şey çantada keklük değil, diye yazdım konuya dönersek; Buradaki yüzde 42 oy, yani toplam oy içerisinde tüm seçmenin yüzde 31'i hayır diyor, bu yüzde 42'nin için de tabii ki dağılım olacaktır ama benim görüşüm; Kemal Kılıçdaroğlu'nun genel başkanlığındaki CHP'nin oylarının aktif bir şekilde yükseldiğidir. Ve bu siyasi analizimin sonunda CHP'nin tek başına olmasa bile bundan sonraki seçimlerde muhakkak bir koalisyonun çıkacağına inanıyorum. Koalisyon çıkarsa istikrar bozulur mu? Hayır bozulmaz! Çünkü Türkiye'nin ekonomik sistemi artık kurallara bağlanmıştır. O kuralları kimse kolay kolay değiştiremeyecektir. Bilakis koalisyonda o kuralları işlemesi daha kolay olur. Koalisyonlar demokrasinin en doğal sonucudur ve koalisyonlardan korkmamak lazım.

"Koalisyon çıkarsa ekonomik istikrar bozulur mu? Hayır bozulmaz! Türkiye'nin ekonomik sistemi artık kurallara bağlanmıştır. O kuralları kimse kolay kolay değiştiremez ve değiştiremeyecektir."

Sorularım bu kadar. Eklemek istediğiniz bir mesaj var mı?

Çok teşekkür ederim. Söylemek istediğim şu: Diyorlar ki, efendim kıyıları bir şey ifade etmez, önemli olan ana kitledir! Yalnız unutmayalım ki söyleşimizin içerisinde karşılaştırmasını yaptığımız iller: hayır yüzdesi öne çıkan 17 ile hayıra çok yakın yüzde oranının alındığı 13 il, hepsini topladığımızda 30 ili geçiyor. Ve bunlar, dikkat ederseniz Antalya, Çanakkale gibi, Denizli, Eskişehir, İstanbul, İzmir, Muğla, Tekirdağ gibi eğitim düzeyi yüksek iller. Şimdi şöyle de bir analiz yapabiliriz: birçok anket hayır oyları verenlerin lise üstü ve daha fazla olduğunu, eğitim düzeyi aşağıya indikçe evet oylarının fazla olduğunu söylüyor. Ben burada şu veya bu kitleyi suçlamak, yanlış yaptılar demek istemiyorum. Demokraside herkes eşit oya sahiptir. Ama şunu söylemek istiyorum: demokrasilerde eğitilmiş kitleyi bir kenara iterek uzun yıllar iktidar olamazsınız!

"Eylül İmparatorluğu, İslam İmparatorluğu'na evriliyor"

Gazeteci - yazar Erbil Tuşalp'ın kapısını "darbe" gündemini konuşmak için çaldık. Türkiye'de darbelerin 1960'tan bu yana sürdüğünü, halen 12 Eylül rejiminin yaşandığını öne süren Tuşalp, faşizmin tanım değiştirdiğini, "İslam faşizmi" yaşandığını savundu. O nedenle de mevcut iktidarın 12 Eylül'den hesap sormasının mümkün olmadığını anlattı.

Duygu Özşüphandağ Yayman

Türkiye'de "soruşturmacı gazeteciliğin" nadir örneklerinden biri, Erbil Tuşalp. Ülkenin yakın dönem siyasi tarihi üzerine onlarca kitabı var. Darbeciler, İslamcılar, ülkücüler özel çalışma alanları içinde. Ancak özellikle darbeler denilince aklı gelen ilk gazetecilerden. Zira 12 Eylül 1980 darbesinin hikayesini anlattığı "Eylül İmparatorluğu", 12 Eylül döneminde işkenceden geçenleri dinleyip yazdığı "Bin İnsan", o dönemin tutanaklarıyla oluşturduğu "Bin Tanık", "Bin Belge" kitaplarıyla tarihe belgeler bıraktı. Tuşalp'ın diğer bir ilgi alanı, siyasal İslam ve şeriat. "Kuklaturka"da son dönemde yükselen siyasal İslam'a odaklanan Tuşalp, bu süreci "Şeriat AŞ", "Şeriat Beklerken", "İslam Faşizmi" kitaplarında anlatmıştı. Şimdi tam da "siyasal İslam" ve "darbe" kavramları bir arada gündemdeyken konuşulacak en doğru isimlerden biri oydu. Yakın tarihi anlatan pek çok televizyon belgeselinin ve programının arkasındaki isim olan Tuşalp, 1974'te TRT'de kameraman olarak başladığı gazetecilik kariyeri boyunca, Günaydın,

Vatan, Dünya, Cumhuriyet, Radikal, Posta, Milliyet, Birgün gazetelerinde, Anka ve UBA'da muhabirlik, yazarlık, yöneticilik yaptı.

Üç yıl önce büyükşehir yaşantısını terk edip Karaburun'a yerleşen Tuşalp, bizi Yeni Liman yakınlarında, sarp virajlardan sonra varılan, sanki dünyanın sonuna gelmişsiniz gibi hissettiren, ormanın dibinde, denize nazır evinde ağırladı. Ancak bu tariften inzivaya çekildiği sanılmasın. Ülke siyasetini halen keskin kalemle izliyor, Türkiye siyaseti üzerine son kitabı basılmayı bekliyor.

"İlkinden bu yana darbeler sürüyor"

Türkiye'nin hiç gündemden düşmeyen maddesi "darbe". Ergenekon soruşturması sürecinde de anayasa değişikliği için yapılan referandumda da hep gündemdedi. Sizin de gazetecilik kariyeriniz boyunca özel olarak ilgilendiğiniz 12 Eylül askeri darbesinin gündemden hiç düşmemesine dair değerlendirme-nizle başlayalım söze.

Evet, benim ilgi alanım 12 Eylül askeri

darbesi olarak görülüyor. Ama darbelerin de ilgi alanında benim kuşağım var. Aslında şöyle söylemek daha doğru: Yakın tarihe damgasını vuran darbelerin tümünün ilgi alanı benim kuşağım oldu. Bir sabah uyanıyorsunuz / uyandırılıyorsunuz. Gazetelerin "Ordu yönetime el koydu" başlıklarını okuyorsunuz. Televizyonun mavi ışıklı camından akrabalara / hısımlara; gazetelerin birinci sayfasından bilekleri kelepçeli arkadaşları, dostları, görüyorsunuz. Türkiye halkı her darbe sabahından gelecek darbe sabahına kadar geçen süreçte aynı şeyleri yaşıyor. Örneğin yıllar önce Mayıs'ın 27'sinde olduğu gibi seviniyorsunuz. İçiniz içinize sığmıyor, 15 yaşındasınız. Darağaçları kuruluyor. Sevinciniz kursağınızda kalıyor. Başbakan ve bakanlar asılıyor. Ve bizim kuşağın bir ömür boyu yaşayacağı darbeler süreci başlıyor. 10 yıl sonra 12 Mart, 10 yıl sonra 12 Eylül darbelerinin öznesi oluyoruz. Küçük boy darbeler, üstü örtülen darbe girişimleri yok sayılıyor. 27 Mayıs'tan iki yıl sonra 22 Şubat'ta jetler başkent Ankara'nın üstünde. Üç yıl sonra ellerinde tüfeklerle Harbiyeli, başkent Ankara sokaklarında.

Bunaltıcı, yıpratıcı bir süreç...

Hem bunaltıcı hem şaşırtıcı bir süreç. Örneğin CHP Genel Başkanı İnönü bir parti meclisi toplantısında, darbelerden bunalan partililere sükunet önerirken 1961-64 yılları arasında tam 14 darbe teşebbüsünden söz edecekti. Üstelik aralıksız sürüyor. Türkiye'nin yakın siyasal tarihinin, darbelerin tarihi olduğunu tezini savunanlar bile var. İlk darbeden bu yana darbeler birbirini izliyor. Gelişerek, değişerek dönüşerek sürüyor.

"Yüz binlerce insan dinleniyorsa korku devleti hukuk devletinden güçlü"

İlk darbe olarak '60'ı mı alıyorsunuz, yoksa Meşrutiyeti, 1908'i de katıyor musunuz içine?

Nereden baktığınıza bağlı. Bir tarihçiy-seniz daha eskiye götürebilirsiniz. Ama siyaset penceresinden bakıyorsanız darbeleri iyi - kötü diye etiketlememek gerekir diye düşünüyorum. Darbeleri birbirinden ayırmamak ne kadar doğruysa, ideolojilerinin farklılıklarını sergi-

lemek de o kadar doğru bence. Örneğin 12 Eylül 1980 tarihi, Türkiye halkının o güne değin belki de hiç yaşamadığı sürecin başlangıç tarihi oldu. Bu sürece damgasını vuran, bu sürece "devamlılık kazandırıp" günümüze uzatan toplumsal / siyasal / ekonomik nedenler, darbe sabahından bu yana aralıksız sürüyor. İşte bunun için Ergenekon soruşturmasının, anayasa değişikliği referandumunun temel argümanı oldu. Türkiye tarihinin en uzun süren baskı dönemini ses çıkarmadan yaşadığı için "darbe girişimlerini yargılamak" gibi, "12 Eylül'den hesap sormak" gibi gerekçeler, inandırıcı olmayan ağızlardan ifade edildiği için yapay siyaset malzemesi oldu.

Gerekçeler doğru ama ama gündeme getirenler yanlış, diyorsunuz.

Evet, darbe girişimleri elbette yargılanmalı, darbeciler hesap vermeli. Ama suçlular akla, ahlaka elbette hukuka uygun kanıtlarla yargıç karşısına çıkarılmalı. Kendine demokratik etiketi yapıştıran bir rejimde Anayasa Mahkemesi Başkan Vekili dinlendiğini lanetliyorsa, Yargıtay ve Danıştay başkanları dinlenmekten yakınıyorsa, Hâkimler ve Savcı-

lar Yüksek Kurulu Başkanı "korktuğunu" söylüyorsa; dahası, telefonları dinleyen kurum İletişim Başkanlığı adıyla doğrudan başbakana bağlıysa; iktidarın rejimin eksenini değiştirme eylemleri açık seçik ortadaysa durup düşünmek gerekmez mi? Binlerce sayfalık iddianamelerle yargıç karşısına çıkarılan dev bir davanın görüldüğü mahkemenin yargıcının "Beni de dinliyorlar" dediğini düşünün. Dahası bu davanın iddianamesini hazırlayan başsavcı, "yardımcılarının ihbarıyla" dinleniyorsa, kısaca yüz binlerce insan dinleniyorsa elbette korku devleti hukuk devletinden güçlü olacak.

"12 Eylül rejimi sürüyor"

Günümüze hızlı bir dönüş yaptınız, 12 Eylül'ü konuşuyorduk..

Ne fark var? Aynı yakınmalar 12 Eylül rejiminde de yok muydu? Büyük bir "kararlılık" ve olağanüstü bir "planlama" ile 12 Eylül 1980 sabahı, halkın tüm geleceğini karartan rejim, faşist özellikleri ağır basan bir rejimdi. Günümüze uzanan son 30 yılın temel siyasal özellikleri

irdelendiğinde karşımıza; kimi zaman, parlamenter demokrasi görüntüsü altında bir "devlet başkanlığı diktatörlüğü" kimi zaman, tek partinin gözetimi altında bir "askeri diktatörlük" çıkmıyor mu? Susurluk'lu yıllardan başlayarak 28 Şubat'a gelen dönemde Türkiye'deki siyasal sistemi "parlamenter demokrasi görüntüsünde yarı askeri bir rejim" olarak tanımlamak yanlış mı? Bakın size, çağımızda bir siyasal sistemin demokratik olduğu savının, temel insan hak ve özgürlüklerinin varlığıyla kanıtlandığını vurgulayarak bir ölçüt vereyim. Rejimin demokratik olduğunu savunanlar kim olursa olsun; faşist bir askeri darbe ile başlayan son 30 yıllık bu sürecin temel özelliği "başlangıcından bu güne dek" her aşamada "antidemokratik" olmasıdır. 12 Eylül Türkiye'sinde söz edilemeyen temel hak ve özgürlükler, ne yazık ki günümüz Türkiye'sinde yok.

Ancak mevcut iktidar hep özgürlüklerin önünü açmaktan söz ediyor.

Özgürlüklerin içinin boşaltılmasını görmezden gelen, algılayamayan halkımız imam hatipliye "eşit puanı", üniversiteyi "serbest türbanı" özgürlük kazanımı olarak görüyorsa; özgürlük sepetinde zorunlu din dersleri varsa; çocuklarımızın "abdest almanın kan dolaşımı, tansiyon, solunumu düzenlediği, alyuvarları artırdığı" gibi yalan yanlış bilgilerle eğitilmesine hayır demiyorsa; Özel Yetkili Mahkemelerin, kaldırılan Devlet Güvenlik Mahkemeleri gibi adalet dağıttığının ayırında değilse bana söyleyecek pek az şey, hatta tek sözcük kalır. "Farkında mısınız?" demek yeterlidir.

Farkında olunmayanlar sizce neler?

Öncelikle her gün yüz yüze olduğu siyasi üslubun farkında değil bence. Dahası, benimsemiş durumda. Hakarete uğramayı bekleyen bir tutum içindeyiz sanki. Üniversite hocalarına "edepsiz...", muhafefet partisine "bereketsiz...", gazeteciye "utanmaz..." diyen; belagatını "cibilliyetsiz, densiz, haddini bilmez, şizofren, paranoya..." sözcükleriyle süsleyip güçlendiren iktidar söylemi, korku üretiyor. Bu elbette yandaş kalemlere de bulaştı. Onlar da iktidarı eleştirenlerin karşısında "hortlaklar, korku tacirleri, çeyrek akıllılar, ufuksuzlar, Atatürk yaftalı şarlatanlar" gibi sıfatların gücüne sarıldı. Tam bir kuşatma yani. Bunlar yaşanırken Türkiye entelijansiyaasının, araştırmacısından bilim insanına geniş bir kesimin, başka deyişle Türk aydınının - söylemek belki bana düşmez ama- Türkiye solunun daha vahim bir farkındalık sorunu vardı. Faşizmin değiştiği, sızdığı ülkelerin iklimine göre kılık değiştirdiği anlatılmadı /anlatılamadı.

"İslam faşizmi yaşıyor"

Darbelerin birbirleriyle ilişkisini bir örnekle anlatırsanız...

İki örnekle anlatayım. Biz 30 yıl önce faşizmi "finans kapitalin en gerici, en şoven, en emperyalist unsurlarının açık terörist diktası" olarak tanımlardık. Peki, şimdi öyle mi? Ortadoğu ve Uzak Asya'ya, Baba Bush'un Ulusal Güvenlik Danışmanı, oğul Bush'un Dışişleri Bakanı olan Condoleezza Rice'in gözüyle bakalım: "Fas'tan Çin sınırına dek 22 ülkenin siyasal ve ekonomik coğrafyasını değiştireceğiz" sözlerini anımsayıp faşizmin bölge coğrafyasındaki yeni tanımını irdeleyelim. Sular seller gibi ezberlediğimiz, bilip tanıdığımız ve de elbette, tüm kötülükleri ve acılarıyla yaşadığımız faşizmi, belki bir kez daha düşünmek, yeniden tanımlamak gerekiyor. Öyle ya orta yerde gözle görülüp elle tutulan "finans kapitalin, yeni sömürgeciliğin, emperyalist yayılmacılığın tam desteğinde ki" yadsınamaz bir "İslam sermayesi" var. Suudi Arabistan'ın eli cebinden çıkıyor. Ne istersek veriyor, akıttıyor. Dahası özellikle Türkiye'de "Kürt, Türk, Ermeni ve Arap rkçılığıyla" birlikte hareket eden, liderinin deyişle "referansı İslam olan" bir siyasi kadro, "halkın en gerici, en ümmetçi, en şoven kesimleri-

nin" tam desteğiyle "kahir bir ekseriyetle" iktidarda. Tek parti diktatörlüğünü zorlayan iktidarın zora dayalı uygulamalarını göz ardı etmeden "finans kapitalin tam desteğindeki İslam sermayesinin, Arap ırkçılığıyla birlikte hareket eden en gerici, en ümmetçi, en şoven kesimlerinin, Amerikan emperyalizmi güdümündeki açık ve terörist diktası" olarak tanımlamaya ne dersiniz?

Tanım tamam ama hala adı yok.

Haklısınız. Sıradan faşizmin harcına katılan İslami öğelerle inşa edilen yeni faşizmin adı "İslam faşizmi" olamaz mı? Bunlarla birlikte hareket eden geniş bir kadro var. Dış desteği ve dev bir bütçesi var. ABD'nin çıkar bölgelerinde okul açarak işe başlayıp dünyaya yayıldılar. Komuta merkezi okyanusun ötesinde, Pensilvenya'da. Lideri, sürgündeki devlet başkanı gibi davranıyor. Yargı, ordu, polis ve de ilkokuldan üniversiteye kadar tüm eğitim sistemi başta olmak üzere kamu kurum ve kuruluşlarının büyük bölümünü denetliyor. Kısaca ressam general Evren Paşa'nın Eylül İmparatorluğu, yavaş yavaş, hazmettiren hazmettiren İslam İmparatorluğu'na evriliyor.

Rejimin eksen kaymasından mı söz ediyorsunuz?

Evet. Bakın gerçek şu ki isteyen "Türkiye'nin üniter, ulusal, laik devlet birikimi", dileyen "kuruluş ilkeleri" diyebilir, bu değerler ancak zora dayalı bir rejim altında ortadan kaldırılabildi. Denenen bu. Son sekiz yılın faturası bu.

"Türkiye'nin üniter birikimi Amerikan emperyalizminin buyruğuyla harcanıyor"

Bu savlarınızın kanıtları neler?

Siyasal İslam'ın iktidar yürüyüşünü anımsayın. Başlangıçta biri "Avrupa Birliği, Hristiyan birliği" derken öteki "Elhamdülillah şeriatçıyız" demiyor muydu? Biri "Cumhuriyet bitmiştir, laik sistemin değiştirilmesi gerekir" derken öteki "Biz referansı İslam olan bir düşünceyi temsil ediyoruz" diyordu. Biri "İslam'ın yalnız ahreti değil, dünyevi düzeni de içerdiği bir gerçektir. Ben bir Müslüman olarak buna inanıyorum. Türkiye'de geçerli kanunlar arasında İslam'a aykırı olan da var, olmayan da.

Aykın olanlar baskıdır. Baskı kalkacak. Bu hakkı kullanacağım. Düzen, Türkiye'de İslam'ı caminin içine hapsetti. Biz İslam'ı hayat tarzı olarak görmek istiyoruz" demedi mi? Öteki "Türkiye Cumhuriyeti 1923'ten beri sürekli gerileyiş içindedir. Ne yazık ki Türkiye'nin yetmiş yıllık tarihi boşa harcanmış bir zamandır" demedi mi? İşin tuhafı belleği silinen, gündelik çıkarlarının peşine takılan, yoksullaştırılan, örgütsüzleştirilen toplumdan çıt çıkmıyordu. Biri ötekinin, öteki birinin eski defterini açıp halka yeni diye yutturuyordu. Bir camide "dans etmenin, zinanın ayakta yapıma hali" olduğu, bir başka camide "çalışan kadının kocasını aldatacağı" söylendi. Müftülüğün fetva hattı "şuh kahkaha atmanın kadını zinaya götürdüğünü" açıkladı. Okul müdürü bazı kız öğrencilerinden "fazla gelişip kadın gibi göründükleri için" okula gelmemelerini istedi. Üniversite hocası İstanbul'da "her iki genç-yetişkin ve başı açık kadından biri resmi kayıtlı hayat kadınıdır" dedi.

Vurgun ve soygunlara karşı "Bal tutanın parmağını yaladığı" savunmasını "yönetim ilkesi gibi" benimseyen toplumdan çıt çıkmayacaktı. Hiç kimse Deniz Feneri vurgunu merak etmiyordu. Hiç kimse Kuşadası'nda Ofer'i, Tüpraş'ta Ofer'i, Galataport'ta Ofer'i sorgulamaktan yana değildi. Hiç kimse Gülbettin Hikmetyar, Yasin El Kadı, Fetih El Hassenein, Sami Ofer, Şeyh Ahmad Yasin, Halid Meshal, Beshar Assad, Şeyh Kıbrısı, Şeyh El Maktum, El Beşir, Mahmud Ahmadinajad, Abdullah Bin Aziz, Refik Hariri, Muhammed Kabbani, Talabani, Barzani ve ABD'nin eski Ankara Büyükelçisi Dr. Wolfowitz ile al takke - ver külah ilişkisine anlam veremiyordu. Kimi baba ithalatçı oğlu için mısırdan KDV'yi, kimi baba ihracatçı oğlu için pırlantada ÖTV'yi "babalar gibi" sıfırlıyordu. Oğluna "gemicik" alanlar, damadına gazete armağan edenler kazanırken, ülkenin yoksul halkı bir kez daha kaybediyordu.

Az ve öz söylemek gerek: Türkiye'nin üniter, ulusal, laik devlet birikimi Amerikan emperyalizminin buyruğu doğrultusunda, hocaların hocası sevgili Prof. Bahri Savcı'nın deyişiyle "eski halife sultanların mutlak iktidarını düşleyen, cumhuriyetin oy diktacılarını anımsatan, gerici bir siyasi kadro" tarafından bozuk para gibi harcandı, harcanıyor.

Askeri darbeleri konuştuk. Ama gerek Ergenekon operasyonlarında, gerek anayasa referandumu sürecinde "sivil darbeden" söz edenler oldu. Türkiye'de sivil darbe süreci mi yaşanıyor?
"Darbe eşittir faşizm" ise -ki bence öyle- sivil darbe ile askeri darbe arasında öyle büyük farklar yok. Giysiler değişik olsa da, söylem farkı, dil farkı olsa da üç aşağı, beş yukarı değer ölçüleri aynı.

"Hasan Cemal ve arkadaşları demokratlığın tanımını antimilitarist olmaya ingirdi"

Bu hale nasıl geldik? Nasıl yaşanıyor sivil darbe? Araçları neler, siyasi dili ne mesela?

Sivil darbenin siyaset üslubu ve dili var. Bugün ülkemizde örtülü otoriter rejimlerin üslubu ve dili kullanımda. Otoriterliği bile kabul etmiyorlar. Özgürlükçü, bağımsızlıkçı, demokrat olduklarını iddia ediyorlar. Yaptıklarına baktığınız zaman öyle olmadığını -eğer bir çıkar hesabınız kitabınız yoksa- görüyorsunuz. Örneğin ülkedeki ve bölgedeki gelişmeler faşizmin tanımını nasıl değiştirdiyse, demokrat olmanın koşulları da öyle değişti. Demokrat insanı biz şöyle tarif ederdik: Antiemperyalist, antikapitalist, antişovenist, antimilitarist, emekten, örgütlü toplumdan, sendikal haklardan, barış ve özgürlükten, bağımsızlıktan yana insana demokrat derdik. Bu, dört başı mamur eksiksiz bir tanım. Ama günümüzde Hasan Cemal ve arkadaşları tarafından tek maddeye indirgenmiş durumda, demokrat tanımı: "Antimilitarist olmak" demokrat olmak için yeterli. Demokrat olmanın bu kadar kolaylaştığı bir yerde darbeler elbette devam ediyor.

Aynı insanlar darbeye hesaplaştığını savunan insanlar. O çelişkiyi nasıl açıklıyorsunuz? Referandumda "evet" diyenler 12 Eylül ile hesaplaşmış oldu mu?

Şu kadarını söylemekle yetineyim. Hesap sormak ciddi bir. Sonra bir de şu var: Daldan dala konanlar kimle, neden, ne zaman, nasıl ve en önemlisi hangi dalda hesaplaşacaklar?

Peki, bu neyin sonucu? Eylül darbesi mi kırılma noktası?

Hayır. Kırılma noktasını çok gerilere, bence 1950'lere, NATO'ya girişimize götürmek lazım. O günden bugüne zaten senaryonun oyuncularından biri Türkiye. 1980'in önemi şu: Amerika, İngiltere, Almanya gibi güçlü ülkelerin, IMF, Dünya Bankası gibi güçlü kuruluşların destekledikleri iktisat politikası var. O da neoliberalizm. Neoliberalizm bizim gibi ülkelerde ancak silahlı güçle uygulanırdı. Yükselen toplumsal muhalefetin karşısında, 24 Ocak kararları uygulanamazdı. Tank, top, postal, cop gerekirdi. Buyrun size kırılma noktası. 12 Eylül öncesi işçi ve emekçi sınıf için bir hak olan grev, 12 Eylül darbesinden sonra, nasıl ihanet oldu. Bugün iş başındaki iktidarın "grevi vatan hainliği" ile eş tuttuğunu anımsatmak gerekiyor. Neoliberalizme şimdilerde "liberal faşizm" diyenler haksız mı? Aslında kırılma noktası aramamak daha doğru. Çünkü Cumhuriyet tarihi boyunca Türkiye'nin sağ iktidarlar tarafından yönetildiğini hiç unutmamak gerek. Türkiye'de sol hiçbir zaman iktidar olmadı. Emeye dayalı bir parti, emeğin örgütlenmesinden, örgütlü toplumdan yana olan bir siyaset hiç olmadı. Bülent Ecevit'in Fethullahçılıkla uzlaşan siyasetinin hazin sonuna değinmek istemiyorum. Sonuçta şunu söylemek sanırım daha doğru:

Bu kadar karmaşık, kaotik bir ortam kendiliğinden olmaz. 12 Eylül'ü alkışlayanların, 30 sene sonra darbe karşıtı olmaları kolay kolay anlatılamaz.

"Darbelerin babası Amerika"

Peki bütün bunları manipüle eden mi var? Bu kaotik ortamın yaratılmasında ki eller kimin?

Emperyalizmin, okyanusun ötesindeki temsilcisi ABD'nin, "destabilite" dedikleri "istikrarsızlaştırma" siyaset tarzı var, bilirsiniz. Uzandığı yeri yakan yıkan bir politika. Türkiye'ye son 15 yılda atanan ABD büyükelçilerin adlarını alt alta yazın. Ankara'ya hangi kentten, daha doğrusu ülkeden, bölgeden geliyorlar? Hepsi Uzak Asya'dan, Ortadoğu'dan, Kafkaslardan geliyor. İstikrarsız bölgelerden geliyor. Onların göreve başladıkları dönemden sonra o bölgede iç istikrarsızlık var. Destabilite, uzmanlık alanı adamların. Nereye kadar gider bu? Kahramanmaraş çevresinde ABD'nin Adana konsolosları dolaşırdı, il başkanlarıyla görüşürlerdi, Maraş katliamı öncesi.

Özetle; darbelerin babası Amerika'dır... E tabii yani. 34 ülkede darbe yapmış adam. Darbeyi bizzat yapmış.

Mevcut iktidar, anayasa değişikliğini "12 Eylül ile hesaplaşacağız" diyerek tanıttı. 12 Eylül ile aslında nasıl hesaplaşılır? Kısaca "Ne yapmalı?"

O "hesaplaşmayla", hesaplaşma sözcüğünün karşılığı hiç birisini tutmuyor. Referandum aracılığıyla 12 Eylül ile hesaplaşma, biraz komik. Yani insanların aklına 30 yıl sonra "Hesaplaşalım" demek gelmez, gelmemeli. Şu kadarını biliyorum. Bugüne kadar siyaset yapma biçimleriyle, Türkiye siyasetinin alışkın olduğu usul ve yöntemlerle hesaplaşma yapılamaz. Türkiye'nin geleceği kurulamaz. Başka bir yöntem, başka bir siyaset yapma biçimi aramak bulmak lazım. O nedir? Ayrıntısını sormayın, ben bilmem. Bilsem de söylemem. Çevirin kafanızı, Latin Amerika'ya bakın demekten başka ne söylenebilir ki. İnsanın, ayağa kalktıktan sonra insan olduğunu anımsatmaktan başka ne söylenebilir ki?

Bir yazınızda da bahsediyorsunuz. "Bu, 12 Eylül'ün ürünü olan insanların yapacağı iş değil" diye...

Değil. Başka bir siyaset yapma biçimi bulmak lazım. Var mı? Var, olmaz olur mu? Türkiye'de insanların çocukları var. Günlük çıkarlarından soyutlanıp "Benim çocuğumun geleceği?" diye bir soru akıllarına gelse, kendiliklerinden "Hayır" diyecekler. Hak yok, hukuk yok, insan onuru yok... Yere düşen ekmeği yerden alırken öpüp bir kenara koyuyorsun. Yere düşen adama tekme atan da sensin. Nasıl bu hale geliyor insan? İnsanlar bu hale getirmek bir politika. Sopya, işkenceyle, yoksullaştırarak, aç bırakarak, işsiz bırakarak, umutsuz bırakarak... Sadece insan olması nedeniyle duyulması gereken saygıdan küçücük

bir parça, küçücük bir hak tanımamakla... Bugüne kadarki izlenen siyaset biçimleriyle bu iş hallolmayacak. Darbe mi yapalım? Kim yapacak ki darbeyi? Darbe de yapmayalım zaten. Siyasal tarihçiler Türkiye tarihini bütün anayasal kurumlarıyla yazacak. Yerel yönetimleri, milli eğitim politikaları, ordusu, siyasi partileri, hükümetleri... Düşünebiliyor musunuz, bir cemaatin gözetiminde bir genelkurmay başkanı? Nazlı Ilıcak ve ilk eşi Amerika'ya gidiyorlar. Nazlı Ilıcak, "Ne olacak ordunun bu üzerimizdeki baskısı, hoca efendi?" diyor. Hoca efendi "Aman" diyor, "Özkoç Paşa genelkurmay başkan olunca bu işler bitecek. Biz onu bugünlere kadar nasıl koruduk, sakladık, bilemezsiniz." Bunları hep gazeteler yazdı. Buna siyasal tepki gelmezse, buna toplumsal tepki gelmezse, hatta buna cemaat tepkisi gelmezse... Sizin cemaatten varsa bizimkinden niye yok, diye ona bile razıyım ben, yeter ki tepki olsun yani. O da yok.

Artık git gide de meşrulaştırılıyor, Gülen cemaati. Okyanus ötesine selam bile gönderiliyor.

Tabii. Ben hiç okunmadığım bilen bir insanım. Benim şu lafı yazmamın üzerinden belki yedi-sekiz sene geçti. "O okullar, Amerika'nın çıkar bölgelerinde kuruluyor" diye yazdım.

Biriniz de dönün bakın mübarek! Amerika'nın çıkar bölgeleri neresi? Özbekistan, Türkistan, Maldiv adaları, Tayland şurası, burası... Türklüğü oralara götürüyorsunuz. Allah Allah! Dünya coğrafyasında Türklüğü yaymanın adı, siyasette faşizmdir. "Soydaşımız". Peki, kardeşim, Kutuplarda da soydaşımız varsa ona ne yapacaksınız?

"Ne oldu?"yu bilmeden "Ne olacak?"a ulaşamazsınız

Çok klasik bir soru. Herkesin birbirine "Ne olacak bu memleketin hali?" başında sorduğu bir soru vardır ya: Bugün darbe olur mu? Gerçi siz onu, darbe sürüyor, diyerek yanıtladınız.

Darbelerin getireceği ne varsa o şartlar zaten sürüyor. Yani darbeye gerek yok. "Ne olacak memleketin hali?" diyenlere hemen şöyle diyorum: Memleketin halinin ne olacağını bilmiyorum. Bunu saptamak çok zor ama bilmek gereken şey şu: Ne oldu? "Ne oldu?"yu bilmeden, olanları görmeden, "Ne olacak?"a ulaşamazsınız. "Neden" üzerinde akıl yormak zor ama sonuç üzerine konuşmak gayet kolay. TÜİK'in verdiği hiçbir veri doğru değil, AKP iktidarından bu yana. Ekonomik verileri bir ekonomi uzmanına götürüyorsunuz; "O iki değil, dört" diyor adam.

Merkez Bankası bilançosuna göre Türkiye'ye şu tarihler arasında 24 milyar dolar girmiş. Nereden girdiği belli değil. Şu tarihler arasında Türkiye'ye Ceza-yir'den şu kadar turist geldi. Ama iki sene sonra gelen turist sayısı 44 bine ulaştı. Gümrük ve pasaport kayıtları, giren 44 bin kişiden kaçının çıktığını hesaplayamıyor. Türkiye üzerinden Çeçenistan'a mı gittiler savaşmaya, yoksa El Kaide'ye mi katıldılar? Türkiye'de gazetecinin, aydının böyle düşünmesi gerekir. Daha somut verilerle, daha az heyecansız, daha az mantığa dayalı, daha çok sorgulayan, daha çok neden diyen?

Medyamıza dönük neler diyorsunuz?

Valla onu hiç konuşmayalım isterseniz. O bir yürek sızısıdır. Benim 40 yıla yakın emeğim var, zaman zaman utanç nede-ni oluyor. Bunu herkes söyleyemez, ben söyleyeceğim ama... Ergenekon olayın-da belgelerin emniyetten gelmesi üzeri-ne nasıl fırtına koparıldı, değil mi? Peki, kardeşim bize nereden geliyordu belge-ler? Bir haber kaynağın var yani. Belge-lerin emniyetten gelmesi hiç önemli de-ğil. Kaynağın seni yönlendirmesi söz ko-nusuysa, önemli olan o. Gazeteci her yerden haber alır ama kaynağının güdü-müne girmez. Eleştirilmesi gereken kay-nağın güdümüne girmesi idi.

Peki, temelleri sağlam atılmış bir kur-gudan bahsettiniz. "Planlıydı, program-lıydı her şey" diyorsunuz. Bu kurgu dâ-hilinde bundan sonrasını da görebiliyor musunuz? Temelleri bu kadar sağlam atıldıysa değişmesi de zor görünüyor.

Kısa vadede değişecek, demek bence umut pompalamak. Umut kimi zaman devrimcidir ama boş yere verilen umut da insanı hayattan bezdirir. Öyle şeyleri umut haline getirmek lazım ki insanın içini kıpırdatsın, insanı doğruya doğru koştursun. O zaman umut, devrimci olu-yor. Ama şimdi şu halden kim umutlana-bilir? Türkiye'de son bir yılda 22 bin kişi milyarder olmuş. Onlar umutlanabilir.

tek şeye; gayri meşruluğa sığar. '94 se-çimleri, '95 seçimleri, '99 seçimleri, 2002 seçimleri... Beş milyon oy nasıl kaybolur kardeşim? Biz asla seçim üzerine ko-nuşmamalıyız. Oy üzerine konuşmamalı-yız. Hatta çizmenin boyunu aşarak, par-lamentoyla fazla ilgilenmemeliyiz. Seç-men sayın belli değil, nüfusun belli de-ğil. Seçmen sayın üzerinde oynayan şeyler üçle, beşle, yüzle, binle değil; beş milyon oy yok kardeşim! Ben YSK baş-kanı olsam, "Git kardeşim, annen yüzü-nü yıkasın, böyle sonuç mu olur?" de-rim. Dünyanın hangi ülkesinde bir Ame-rikan büyükelçisi YSK'yı ziyaret eder? Amerikan büyükelçisi iki defa YSK'yı zi-

Türk medyası bunu mu yaptı?

Yaptı tabii. Medyanın bu yaptığı Türk yargısına ulaştı, Türk yargısını aciz hale getirdi. Türk yargısında hukuk devletine inanan, o bilinçle görev yapan insanla-rın başlarını önüne eğmesine neden ol-du. İddianamede gösterilen bir hastane, o tarihte yok. İddianameye belge olarak konulan tekzip yazısı o tarihte yok. Bun-larla fırtına koparmak, sanıyorum bir si-yaset şekli. O, muhalefetin ağzını kapa-maya dayalı bir siyasetti. Onda da mu-vaffak oldular. Türkiye'de muhalif olmak zor bir şey.

"Başbakanın meşruiyeti yok iken seçim üzerine konuşmamalıyız!"

Seçimler için bir öngörünüz var mı ?

Nüfus sayımını yapamayan bir ülkede seçim olur mu? Bu ülkede bu iktidarın, koltuğuna oturduğu andan itibaren meşruiyeti yok. Başbakanın hiç yok! Si-irt'ten milletvekili seçildi. Siirt'te bir se-çim öncesi 56 bin oy alan partiyi sen se-çime sokma ve seçim yap! Hangi ahlak, hangi hukuka sığar bu? Siyasette bir

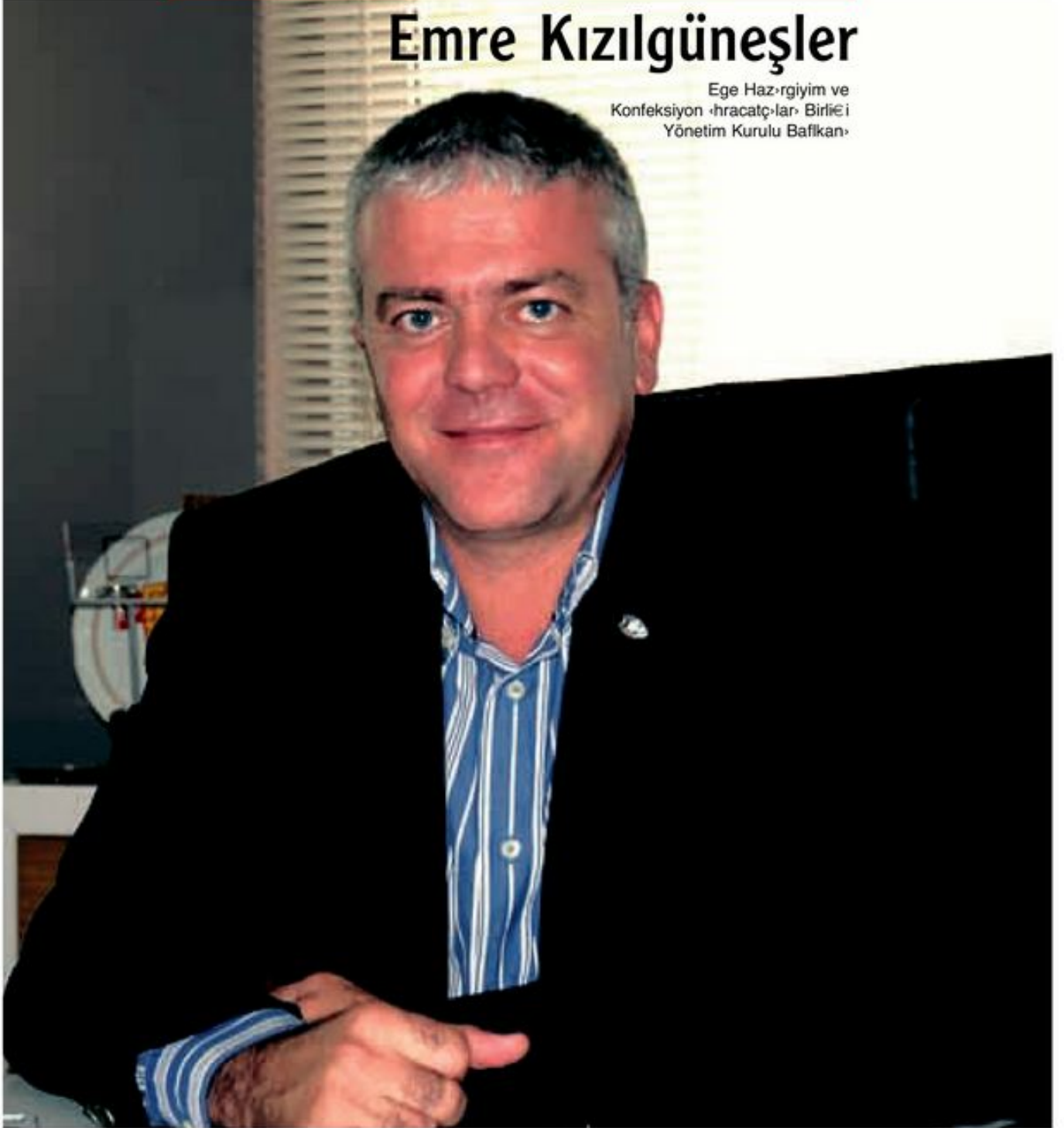
yaret etti, bu bilgisayar programını pa-zarlamak için. "Olsun, dünya ticarete dayanıyor, o da ülkesinden bir şey satı-yor." Sattığı şeyin sahtekârlık yapmaya uygun olduğu konusunda iki ülke karar vermiş. Yunanistan almış, müdahaleye açık bir program diye kullanmıyor. Hol-landa'da kullanmıyor. E be kardeşim, bu programı sana kim getirdi, niye getirdi? Büyükelçi YSK başkanını niye ziyaret et-ti? Niye sormuyoruz? Benim espri an-la-yışına verin: Ekmekle besleniyoruz. Ap-tal olduğumuz için, diyemiyorum, Aziz Bey'e ayıp olacak.

“Şu anki cari açık sürdürülebilir değil
ve katlana katlana artıyor”

“Felakete doğru sürükleniyoruz”

Emre Kızılgüneşler

Ege Hazırgiyim ve
Konfeksiyon «Harcatçılar» Birliği
Yönetim Kurulu Başkanı

Ege Hazırgiyim ve Konfeksiyon İhracatçıları Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Emre Kızılgüneşler, Türk lirasının değerlenmesinden ötürü çıkmaza giren ihracatçının sesini duyururken ekonomiye dair çok daha geniş bir tablo çizdi. Kızılgüneşler, "Şu anki cari açık sürdürülebilir değil ve katlana katlana artıyor" derken, felakete doğru adım adım ilerlediğimizi söylüyor.

Deniz Çaba Şan Alpay Sönmez

İhracatçı, içinde bulunduğumuz 2010 yılında Türk Lirasının değerlenmesinden ötürü mağdur olduğunu defalarca dile getirdi. Ekonomi gündeminin ilk sırasında bu konu yer alıyor. Yine ihracatçı kur parite farkı nedeniyle sıkıntıda olduğunu bas bas bağıyor. Üretim çevreleri, Türkiye'nin ihracata dayalı büyüme modeli yerine ithalata dayalı büyüme modelini benimsemesini, "ithalatçılığa özendiriyor, cari açığı daha da derinleştiriyor." Şeklinde açıklıyor. ESIAD Yaşam Dergisi adına kendisiyle görüşme yaptığımız Ege Hazırgiyim ve Konfeksiyon İhracatçıları Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Emre Kızılgüneşler'e göre kur konusu artık ihracatçının değil, Türkiye'nin konusu haline geldi. Bu nedenle ekonominin lokomotifleri olan tekstil sektörünün ihracat rakamlarının dört yıl öncesine döndüğü kaydediliyor. Kızılgüneşler, "Biz euro ve doların 3.5 lira olduğu bir kur politikası yerine sepetin kademeli olarak 4 liraya çıkartılmasını istiyoruz" diyor ama "sesimizi duyan yok!" diye de devam ediyor ve ekliyor: "Felakete doğru sürükleniyoruz. Bu gidişat hiç iyi değil!"

Ege Hazırgiyim ve Konfeksiyon İhracatçıları Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Emre Kızılgüneşler ile konuyu enine boyuna görüşüyoruz:

Ekonominin genel gidişatı hakkında ciddi kaygılarınız var. Bunu biraz açar mısınız?

İnsanlar konuşmaktan korkar hale geldi. Çünkü, "Ben ne söylersem işe yara-

mıyor, bilen bildiğini okuyor" diyor ve susmayı tercih ediyor. Hükümetin de sesi çok çıkanlara karşı tavrı hoş değil. Şu anda ihracatçı ciddi bir sıkıntı içinde. Dünyada kur savaşlarından bahsedilirken, biz bunun tam tersine bir yöntem seçip, 75 milyon nüfusa sahip ülkenin üretimini kısıyoruz, üretimi üzerine yük bindiriyoruz. Bir yüzde 10'luk kısım yüzde 90'lık kesime bakar hale geliyor. Bunlar doğru değil. Bu işin tabana yayılması için ülkenin sanayi damarlarının son derece açık olması lazım. Rekabe-

"Bu sene 1 Eylül 2010'a kadar Mısır'ın tekstil-hazır giyim ihracatı yüzde 63 büyümüş. Bu korkunç bir rakam. Bu işi yapanlar da bizim buradan Mısır'a kaptırdığımız işadamlarımız. Kumaş buradan gidiyor, Mısır'daki istihdamı arttırıyoruz. Orada Türklere ait fabrikalarda binlerce işçi çalışıyor. Biz Mısır'da üretim yapan Türkler ile rekabet eder hale geldik."

tin yüksek olması lazım, inovasyon ve AR-GE'nin gelişmesi için yatırım yapılması lazım. O yatırımlar da kârlı satışlarla gerçekleşen işler. Bir işte kâr yoksa bu tip yatırımlara kaynak yaratamıyorsunuz. Bu konuda çok canı yanan bir kesim olduğumuz için devamlı konuşuyoruz. Biz işadamlarımız; nerede para kazanabiliyorsak orada iş yapma gibi bir lüksümüz var. Özellikle ihracatçı kesim dünyaya entegre işler yapıyorsa bu yaptığı işleri Türkiye'de yapma gibi bir

zorunluluğu yok. Bu sene 1 Eylül 2010'a kadar Mısır'ın tekstil-hazır giyim ihracatı yüzde 63 büyümüş. Bu çok korkunç bir rakam. Bu işi yapanlar da Türkler. Bizim buradan Mısır'a kaptırdığımız işadamlarımız. Kumaş buradan gidiyor, Mısır'daki istihdamı arttırıyoruz. Orada Türklere ait fabrikalarda binlerce işçi çalışıyor. Biz Mısır'da üretim yapan Türkler ile rekabet eder hale geldik. Bunlar entere-san gelişmeler. Gidip de orada binlerce insanı istihdam edeceğimize burada istihdam yaratalım. Çok acınılacak bir durum.

Sürekli olarak üretimin baltalanması şeklinde bir durum var. Şikâyetler bu yönde. Bu, özellikle pamukta su yüzüne çıkıyor.

Bizim pamuğumuz dünyanın en iyi pamuklarından biri. Ama şöyle de bir gerçek var. Üretimimiz 850 bin tona çıkmıştı. Bugün Türkiye'nin bir yılda kullandığı toplam pamuk 1.400 milyon ton. Biz bunun 850 bin tonunu ürettiyorduk. O zaman iş daha topraktan başlıyordu; çiftçisi, çırçır işletmesi, çırçırdan iplik tesisi, oradan boyahaneler, tüketiciye ulaşan tişörtlere kadar üretilen tamamen bize ait bir maldı. En son bu rakam 350 bin tonlara kadar geriledi. Hele Ege'de 70 bin tonlara geldi. Daha önce her yer pamuktu. Şimdi Hindistan'a, Pakistan'a, Amerika'ya, Yunanistan'a, gittik, onların pamuğuna mecbur hale geldik. Türkiye'den her yıl pamuk alımı için 1.8 milyar dolar gibi bir para çıkıyor. Bu para dışarıya ödeniyor. Bu paranın bir kısmı ile bizim çiftçimiz desteklense, biz kendi pamuğumuzla oralarda yer alsak, hem dünyada "Made in Turkey" itibarımız

koruruz hem de çok daha iyi ürün yaparız. Çünkü ülkemizdeki iklim koşullarından ötürü pamuk ekilebilirliği çok yüksek seviyede. Birçok havzada bu iş yapılabilir. Biz elimizdeki silahı başkasına veriyoruz, "Gel kardeşim, bizi vur!" diyoruz. Krizden bu yana dünyada emtia değerleri yükseliyor. O emtia değerlerinin yükselmesiyle pamuk da aldı başını gitti. Çiftçi artık pamuk yerine mısır, buğday ya da meyve çeşitleri ekıyor. Ama bugün pamuğun geldiği noktada pamuk ekimi mantıklı hale geldi. Önümüzdeki sene daha fazla pamuk göreceğiz. Ancak yine de ihtiyacımız olanın çok gerisindeyiz. Gönül ister ki, kendi sattığımızı kendimiz üretilim.

2010 yılı bitiyor. Bu yıl ihracatçı Türk Lirasının değerlenmesinden ötürü mağdur olduğuna dile getirdi. Başbakan da bu konuda taviz vermiyor. Bu konuda ne diyorsunuz?

Ihracatın ithalatı karşılama oranları var. Dört yıldan beri ilk defa bu oran yüzde 54.5'e geldi. Yani ihracatın yüzde 50'sinden daha fazla ithalat var. Bu çok korkutucu bir rakam. Dört yıldır ilk kez oluyor. Kürşad Tüzmen'in bir lafı vardı: "Bu oran 60'ın altına düştüğü zaman bir ülke için tehlike çanları çalıyor demektir." Yani krizin temelleri atılmış demektir.

Parite değişmeye başladı. ABD dolarının üstüne basmaya başladı, çünkü malını satmak istiyor. Avrupa bununla baş edemiyor. Bu iş Avrupa'ya krize sürükler, Amerika'yı geçici bir süre rahatlatır. Ama o paritenin açılması, özellikle euro-dolar paritesinin açılması, dünyayı bir önceki krize sokan sebeplerden biridir. Çünkü Avrupalı ürettiğini satamaz halde. Biz şu anda "Türk Lirası çok değerli, ürettiğimizi satamıyoruz" diyoruz. Avrupalı da öyle diyor. "Benim param değerli, satamıyorum" diyor. O satamıyor, biz satamıyoruz, kim satıyor? Uzakdoğu, Çin satıyor. Çin artık bu güçle dünyaya egemen olmaya başladı. Brezilya diyor ki, "Benim paramın değer-

"Türkiye'den her yıl pamuk alımı için 1.8 milyar dolar gibi bir para çıkıyor.

Bu para dışarıya ödeniyor.

Bu paranın bir kısmı ile bizim çiftçimiz desteklense, biz kendi pamuğumuzla oralarda yer alsak, hem dünyada "Made in Turkey" itibarımız koruruz hem de çok daha iyi ürün yaparız."

lenmesini engellemem lazım. Merkez Bankası günde 1 milyar dolar alım kararı veriyor, parasının değerini korumak için. Korumakta zorlandığı halde. Çünkü sıcak para akıyor. Aynı Türkiye'deki sıkıntının bir benzeri orada var. Ancak Brezilya şu açıdan şanslı. Brezilya'nın benimsediği kur politikası, ihracata dayalı bir kur politikası. Brezilya, Rusya, Hindistan ve Çin; ihracata dayalı bir büyüme modeli benimsemiş. Bizim hükümetimiz de en başka böyle dedi. Ama öyle bir noktaya geldi ki, biz ithalata dayalı büyütüyoruz. Bu kurla ihracat değil de ithalat yapsam, çok iyi para kazanırım. Ben de ithalat yapayım. Burada hazır pazar var. Ne getirseniz borçlanarak almaya yatkın bir toplum var. Getir burada sat, günü kurtar, para kazan. Ama bunun sonu yok. Biz böyle bir ülke değiliz, olamayız. Daha doğrusu bizim böyle bir lüksümüz yok. Bu anlamda hükümetin politikasını son derece başarısız buluyorum. Bu başarısızlığı gören kesim de sesini çıkartıyor. Bence herkesin sesini yükseltmesi lazım. Bu gidişat iyi bir gidişat değil. Felakete doğru sürükleniyoruz. Şu anki cari açık sürdürülebilir değil ve katlana katlana artıyor.

Önümüzde seçim var. Bu süreç ekonomiyi nasıl etkiler?

2011 Haziran'da seçim var. Bu seçime kadar ne olması lazım? Enflasyonun düşük tutulması lazım ki, halk o yöndeki perdeyi seyretsin, arkasını göremesin. Kuru kendi akışına bırakacaklar. Zaten ödedikleri faizle sıcak para akışını teşvik ediyorlar. Sıcak paranın gidebileceği çok fazla ülke yok. Güvenilir ve sağlam bir liman olarak Türkiye'yi görüyorlar. Adam parasını getiriyor, kur düşüyor, daha da çok kazanıyor. Buraya getirilen para, borsa değerlendiği zaman adam çifte kazanca dönüşüyor. Bu ortamda seçime kadar hiç umudum yok. Kur kim bilir nerelere gider, parite açılırsa Avrupa gibi bizim de Uzakdoğu'dan satın almamız artar ve rekabetimiz iyice zorlaşır. 2011'in haziran ayından sonra mutlaka yine bir kemer sıkma politikası uygulanır, hemen döviz zıplaması olur ve borsa aşağı iner. Seçim oldu, bir anda her şey değişiyor mu? Bu nasıl bir sistem? Bu sistem bir tek bizde var. Çünkü eğitim düzeyi düşük bir toplum, bunu anlamaktan yoksun. Alice Harikalar Diyarı'nda yaşıyor, sonra bir anda kurtla karşılaşılıyor. Gidişattan umudum

yok. Tekstil ve hazır giyim sektöründe ciddi istihdam yaratıyoruz. Bizim ki emek yoğun üretim. Dolayısıyla istihdam yine sorun haline gelecek. Zaten var da, daha da büyüyecek. Yunanistan'lı gördüğümüz tarzda, sosyal barışı tehdit eden ayaklanmalarla karşılaşmamız muhtemel. Zaten kendi içimizde bir Güneydoğu sorunumuz var. Sanayi, üretim olduğu zaman terör de olmaz, ekonomi de sağlıklı büyür.

Peki hükümet bu tabloya rağmen niye ısrarla kendi politikasında ısrar ediyor?

Aslında Bakanlar Kurulu ile temasımız var. Konuştuğumuz bakanların büyük çoğunluğu bu gidişatın farkında. Hatta "Üstüne gidin" diye telkinleri de var. Böyle konuşan bakanların bunu başbana kabul ettirememesi ilginç bir du-

"Sıcak paranın gidebileceği çok fazla ülke yok.

Güvenilir ve sağlam bir liman olarak Türkiye'yi görüyorlar.

Adam parasını getiriyor, kur düşüyor, daha da çok kazanıyor. Buraya getirilen para, borsa değerlendirildiği zaman adam çifte kazanca dönüşüyor. Bu ortamda seçime kadar hiç umudum yok."

rum. Başbakanın birkaç meziyeti var. İyi bir lider, iyi bir hatip ve güvendiği insanların sözlerini dinliyor. Örneğin Ali Babacan'ın söylediklerini kesin doğru kabul ediyor. Babacan iyi bir bakan, teknik konulara çok hakim. Ancak bir tek konuda ayrışıyoruz. O konu da bütün sorunların başlangıcı. Babacan Türkiye'yi kısa vadede kurtarma meselesine odaklanmış durumda. "Kısa vadede ülkeyi nasıl borç batağından kurtarırım?" derdinde. Ama bizim sıkıntımız Türkiye'nin üç aylık pozisyonu değil, Türkiye'nin 30 yıllık pozisyonu. Çünkü kısa vadeli önlemlere kilitlendiğiniz zaman ufak bir sıyrık kangrene dönüşüyor.

Yakında Ali Babacan ile, ardından da başbakan ile görüşeceksiniz.

Babacan ile ekim sonunda buluşacağız ve ona bir sunum yapacağız. Şunu söy-

lemek lazım. Türk lirasının değerinden bahsediyor. Bugün acaba dolar 1.420 değil de 1.650 olsa, Türkiye'nin cari açığı ne olur, enflasyon ne olur, istihdam ne olur, sanayi üretim kapasitesi ne olur? Böyle bir senaryo hazırlayacağız. İkinci senaryo da şöyle: Dolar 1.750 olursa euro ne olur, ihracatımız nereye gelir, cari açık ne olur, işsizlik ne olur? Böyle üç-beş senaryo hazırlayacağız. Bir de bunu aşağı yönelik yapacağız: Dolar 1.100 olursa ne olur, 1.250 olursa ne olur? Bunları halkın da bilmesi lazım. Şimdi sokaktaki insan da "Bizim paramız da ne kadar değerli" diye düşünüyor. Aslında kıyamete doğru gidiyoruz. Sokaktaki insan bunun farkında değil. Gün gelecek bunun bedelini o insan ödeyecek. Kur politikası diyoruz. Aslında kurun artması da ihracatçının istemediği bir şey. Çünkü dengeler çok bozuluyor. Mühim olan o rekabetçi kuru yakalamak. Türkiye'de dalgalı döviz kuru politikası var, diyoruz. Bu dalga hep aşağı doğru mu akar, yukarı akmaz mı hiç? Bu gidişle daha da kötüye gider. Türkiye'de para girişi sağlayan en önemli faktör faiz. Faiz çok yüksek. Biz Merkez Bankası'na radikal faiz indirimleri önerdik. Türkiye'nin sıcak para için değil, yatırım için uygun bir ülke olduğu mesajını verelim. Türkiye'ye gelen sıcak para yatırıma dönüşmüyor ki. Fabrika

açan kimse var mı? Gelen para sıcak para olarak geliyor, yarın da sıcak para olarak gider. Bunlara dikkat edilmesi lazım.

Çok akıllı bir hükümetimiz var. Gerçekten çok akıllı, ülkeyi şirket gibi yönetiyorlar. Bu konuda başarılı buluyorum. Bir de lidere çok bağlı bir topluluk var. Tabii bu iş sadece bu hükümette olacak bir iş değil, bundan sonrasını da düşünmek lazım. Başbakan ile de toplantımız olacak. Ona da aynı tarz bir gündemle gidilecek. Şu anda randevu bekleniyor.

Kur politikası konusunda TUSİAD'a yönelik eleştirileriniz de var.

TUSİAD kur konusunda niye sessiz kalıyor? Bunu açıklasın. Ümit Boyner her konuda konuşuyor, eleştiri yapıyor ama kur politikası ile ilgili eleştirisi yok. Doların düşmesi TUSİAD üyelerinin işine mi geliyor? Doların düşük olması büyük sermayenin işine gelir. Çünkü borçlanmış. Türkiye'ye malını satıyor, Türk lirası alıyor. Sonra dönüp düşük dolar kuruyla borcunu ödemeye devam ediyor. Bunlar büyük sermayenin, Türkiye'nin temel taşı olmuş holdinglerin işine gelen konular. Bu nedenle sessiz. Ancak bu ülkenin alt grupları iş yapamazsa onlar da var olamaz. Bunu böyle bilmeleri gerekiyor. Herkesin taşın altına elini koyması lazım.

ESIAD 26. Yüksek İstişare Kurulu (YİK) Toplantısı Çeşme'de yapıldı.

ESIAD Başkanı Sıtkı Şükürer: "Siyasi yaşamımız kadük projeler bataklığına dönüştü!"

ESIAD 26. Yüksek İstişare Kurulu Toplantısı 31 Temmuz 2010 günü Çeşme'de yapıldı. Toplantıda T.C Merkez Bankası eski başkanlarından, halen TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi'nde öğretim üyesi olarak görev yapan Süreyya Serdengeçti ile Milliyet Gazetesi Köşe Yazarı Taha Akyol çağrılı konuşmacı olarak yer aldılar. Toplantıda ayrıca en üst çatı kuruluşu Türk Girişim ve İş Dünyası Konfederasyonu-TÜRKONFED Yönetim Kurulu Başkanı Celâl Beysel de kısa bir konuşma yaptı.

YİK Başkan Vekili Kemal Çolakoğlu: "Bu sıcakta bile ülke sorunları tatil yapmıyor"

Toplantının açış konuşmasını yapan YİK Başkan Vekili Kemal Çolakoğlu, konuklara hoşgeldiniz dedikten sonra, "Bu güzel ve sıcak Çeşme sabahında, bir araya gelmek, toplantıya katılmak önemli bir özveri" diyerek sözlerine başladı. Konuşmasını, "Ama, bu sıcak havalarda bile, ülkemizin sorunları tatil yapmadığına, hiç durmadan devam ettiğine göre, bizim de bir araya gelip bunu değerlendirmemiz gerekiyor" şeklinde sürdüren Kemal Çolakoğlu, şunları söyledi: "Aslında, tüm gelişmiş ülkelerin işadamları dernekleri yöneticileri gibi, ben de bugün sizlere sadece üretim, ih-

racat, yatırım, enerji, eğitim, teknoloji, ar-ge, çevre üzerine bir konuşma yapmayı arzu ederdim.

Gerçek gündemimizin baş köşesinde yer almasına yıllarca özlem duyduğumuz bu konulara toplantımızda yine değinmeye gayret edeceğiz. Ama bugün ülkemizi yangın yerine çeviren gündel olaylar ve konular, maalesef öncelik sıralamasını yine altüst etmiş durumda. Bizim gibi kalkınmakta olan, hedefleri büyük ülkelerin, birinci gündem maddesinin ekonomi olması gerektiği kesindir. Ancak, ne yazık ki ülkemizde ya terör, ya siyasi çekişmeler ve hesaplaşmalar, ya da rejim tartışmaları hep gündemi belirlemiş; ekonomi, acil müdahale gerektiren durumlar dışında, arka planda kalmıştır.”

“Gösteriler, vahim gelişmelerin habercisi”

Terörün ve sonrasında yapılan gösterilerin vahim boyutlarına dikkati çeken Kemal Çolakoğlu, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Anadolu'nun değişik yerlerindeki terör saldırılarının ardından yapılan gösterilerin yer yer toplumsal cinnet görüntülerine dönüşmesi, yaşanması muhtemel vahim gelişmelerin habercisi gibidir ve bölücü teröre gösterilen toplumsal sabrın artık son noktalarına geldiğine işaret etmektedir.

Ülkemizin, güvenliği ve bölünmez bütünlüğü, insan sağlığında olduğu gibi sıfırların önündeki "1" rakamı gibidir. Eklenen her "sıfır" değeri artırır. Eğer "bir" yoksa, ardındaki sıfırlar çok da olsa hiçbir şey ifade etmez. Bugün ülkemizde herkese, her kesime açık olan demokratik yolları kullanmaya yanaşmayan ve isteklerine ortalığı kana bulayarak daha kolay ulaşabileceği yanılgısını halen daha fark edememiş teröristler, "insan hakları" kamuflajına saklanarak, İmralı'dan aldıkları talimatları yerine getirmektedirler."

"İş dünyası huzur ve barış istiyor!"

Kemal Çolakoglu, işdnyasının hassasiyetine de yer verdiği konuşmasında, "Bu ülkede, biz iş dünyası olarak en çok huzur ve barış isteyenlerdeniz. Çünkü, iş dünyası ekonomi gündemin ilk maddesine oturduğunda şahlanır. Her ortamda, uzlaşma ve kardeşlik, eşitlik ve birliktelik bizim değişmez amaçlarımızdandır." dedi, sözlerini şöyle sürdürdü: "Bununla birlikte, herkes çok iyi bilmeli-

dir ki, şehit kanlarıyla sulanmış topraklarımız için ve şehitlerimizle, onların ailelerini incitebilecek hiçbir konunun masa başında pazarlık konusu edilmesini içimize sindiremeyiz. Bu konuda taviz verilmesini asla kabul edemeyiz.

Değerli Konuklar, Ülkemiz maalesef demokrasilerin olmazsa olmazı "toplumsal mutabakat"ın en düşük olduğu bir dönemden geçmektedir. Rejim tartışmaları, aylıkçı hareketler ve ülkenin güvenliğini emanet ettiğimiz üst düzey komutanların gözetimine alındığı bir ortamın yarattığı zafiyetler ve toplumsal bölünmüşlük, terör için çok uygun bir zemin oluşturmaktadır. 12 Eylül'e kadar toplumun "Evet"çiler ve "Hayır"çılar olarak bölünmesi için siyasetçilerimiz tarafından gösterilecek gayret ve gerilim ortamı da bunun cabası olacaktır.

Geçmişe baktığımızda, siyasi istikrar olduğu zamanlarda, gündemin birinci maddesinin ekonomi olduğunu, enflasyonun düştüğünü, yatırımların ve ihracatın arttığını, büyümenin sürdürülebilir olduğunu görmekteyiz. Bunun özellikle çok partili demokrasiye geçiş sonrasında tek parti iktidarlarında, 50'lerde DP ile, 60'larda AP ve 80'lerde ANAP'la gerçekleştiğini söyleyebiliriz. 2002'de AK Parti iktidarı da böyle başlamıştır. 2007'deki erken seçim ve Cumhurbaşkanlığı seçimlerinden sonra ise,

tek parti iktidarı olmasına rağmen, siyasi istikrar sıkıntıya girmiş ve haliyle ekonomi de gündemdeki birinci sırayı kaybetmiştir. Üstüne 2008 yılındaki global krizle, üreten kesim ciddi bir kan kaybı yaşamıştır."

"Cumhuriyet'e sonuna kadar sahip çıkarız!"

Kemal Çolakoglu, ülkenin ve Cumhuriyetin her türlü menfaatinin öncelik taşıdığına vurgu yaptığı konuşmasını daha sonra şöyle sürdürdü:

"Biz İzmirli ve Ege'li işadamları olarak, Türk insanına ve milletine en büyük armağan olarak gördüğümüz büyük önder Mustafa Kemal Atatürk'ün kurduğu Cumhuriyet'e sonuna kadar sahip çıkarız. Ülkemizin ve Cumhuriyetin her türlü menfaati, bizler için her şeyden önce gelir.

Cumhuriyetimizin temeli ise, demokrasidir. Anlamını yıllar öncesinde imzaladığımız uluslararası belgelerde bulan çağdaş demokrasi ilkelerini ne kadar hızlı ve çok miktarda hayata geçirirsek, Cumhuriyetimizin o denli yüceleceğine inanırız.

Laikliğe, ülkenin bölünmez bütünlüğüne, sosyal hukuk devleti prensiplerine bağlı olmanın çağdaş demokrasi anlayışıyla asla çelişmediği, bilakis onu geliştirici unsurlar barındırdığı düşüncesini taşıyoruz. Kalkınarak gelişmiş ülkeler kategorisinde önlerde yer almaya yalnızca

üretmek, rekabet gücümüzü artırarak ulaşabileceğimiz bizim için değişmez kuraldır.

Bu ilkeleri tek tek irdelediğimizde; Demokrasinin işleyişinde iyi bir anayasa kuşkusuz temel unsurdur. Ülkemizde hala tartışmalı ve bölük-pörçük bir anayasa yürürlükte. Çok farklı konularda

bir "torba yasa" gibi yeni eklerle değiştirilmiş bir paket yerine, ülkemizin vizyon ve misyonuna uygun, ortak aklın gücüyle oluşturulmuş yepyeni bir Anayasa metnini referanduma götürmek daha iyi olurdu düşüncesindeyiz. Referandum sonucu ne olursa olsun, bu bir ihtiyaç olarak kalacaktır ve iktidarı ile,

muhalefeti ile birlikte er geç gerçekleştirmelidir.

1982 Anayasası'na yüzde 90'ın üzerinde "Evet" oyu verilmiş bir toplumda, o gün buna yüzde 90 hayır diyebilmiş bir Bingöl ili varsa, o Anayasanın baskı altında kabul edilmiş olduğunu söylemek pek de doğru olmayacaktır. Yine de bugün geline koşullarda, toplumun bir yeni anayasa beklentisi içinde olduğu açıktır. Vatandaşın devlet için değil, devletin vatandaş için var olacağı bir anlayış anayasanın temeli olmalıdır.

Lâiklik konusunda, ülkede geniş bir kitlenin rahatsızlığı vardır. Ülkemizin insanı tüm dini inançlarını özgürce yerine getirebilmektedir. Üzerinde hassas olunan tek konu, din ve devlet işlerinin birbirinden ayrılması prensibidir. Bu prensibin günlük yaşamdaki uygulamalarında sorunlar, siyasi gerilim yaratmadan ortak akıl arayışlarıyla çözülebilecek cinstendir. Ancak, dinin siyasete alet edilmesinin önüne geçmek de, çağdaş demokrasiye inanan herkesin boyununun borcudur.

Demokrasi, ancak onun dayandığı insan hak ve özgürlükleri gibi ilkeleri koruyan ve geliştiren çağdaş hukuk kurallarının var olduğu, bu öze zarar vermeden uygulandığı ülkelerde gelişir. Son zamanlarda ülkemizde mevcut hukuk düzeninin tartışma ve kutuplaşma nedenine dönüşmesi, "hukuk devleti olma" ve "hukukun üstünlüğü" ilkeleri açısından kaygı verici boyutlardadır.

Geciken adaletten yakınırken, buna yeni boyutların eklendiğini görmek bizi üzmektedir. Yargının çelişkili kararları, bir gün tutuklanan, ertesi gün serbest bırakan, bir sonraki gün yeniden tutuklama talebi olan mahkemeler kafaları karıştırılmaktadır. Mahkemeye çıkartılmadan, hatta dava açılmadan günlerce süren tutukluluk süreleri, 2004'te yürürlüğe giren yeni Ceza Muhakemesi Kanunu ile 2005'te yürürlüğe giren Türk Ceza Kanunu ile reform yapılarak daha çağdaşlaştığını sandığımız bir ceza hukuku düzeyine yakışır uygulamalar değildir.

"Yatırımsızlık ve işsizlik büyük sorun"

Konuşmasında, ülkenin en büyük ekonomik sorunu olarak yatırımsızlık ve işsizliği gördüklerini aktaran Kemal Çolakoğlu, şunları söyledi:

"Saygıdeğer Konuklar, Gerçi Sayın Süreyya Serdengeçti ile daha çok odaklanacağız ama izninizle son olarak birkaç ekonomik soruna çok kısa değinmek istiyorum. Küresel ekonomik krizden biz ve bizim gibi gelişmekte olan ülkelerin gelişmiş ekonomilere göre daha az etkilendiği bir gerçek. Özellikle 2001 krizinde toplumca büyük bedel ödeyerek gerçekleştiren Bankacılık sektöründeki reformların bu ciddi finansal sarsıntıyı az hasarla atlattmakta çok önemli rolü oldu. O günlerden bugüne ülkemizde kötü bir ekonomi yönetimi olduğunu da söylemek de doğrusu haksızlık olur. Bununla beraber, yatırımsızlık ve buna bağlı olarak giderek kronikleşen işsizlik en önemli sosyo-ekonomik sorunumuz

olmayı sürdürmektedir. Nitekim, geçtiğimiz günlerde İSO tarafından açıklanan "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırmasında ilk 500'ün son bir yılında istihdamın yüzde 5 civarında azalmış olması, sorunun süreceğine işaret etmektedir.

Krizin reel sektörde yarattığı yüzde 30'lar civarındaki daralma, bu yılın ilk çeyreğindeki yüzde 12'ye yakın büyümeye rağmen, baz etkisi dikkate alındığında küçülme henüz telafi edilmiş değildir.

Kriz öncesine göre oldukça düşük düzeylerdeki faiz oranları, ülkeye sıcak para girişini dünya konjonktürü nedeniyle yine de teşvik etse de, doğrudan yabancı sermaye yatırımlarındaki ciddi düşüş, yeniden yükselişe geçen cari açığın finansmanındaki sürdürülebilirliği tehlikeye atabilir.

Kurlardaki düşüklük, dış talepteki azalma ve üretimin ithalata bağımlılığındaki artış birlikte dikkate alındığında, yerli reel sektördeki üretim artışı, ihracat ve sanayi istihdamı açısından tablo pek de iç açıcı görünmemektedir.

Artmasına rağmen istihdam sağlayamayan büyüme ve artmasına rağmen büyümeye katkısı olmayan bir ihracat, bütün gayretlerimize rağmen patinaj yapıp gerçekte yol alamadığımızın bir göstergesidir. Önlemlerin bu yönde yoğunlaştırılmasında büyük yarar görüyoruz.

Değerli Konuklar, Esasen, tüm sorunlarımızı aşabilecek güce sahibiz. Her şeyden önce, toplumsal uzlaşmaya dayalı bir bütünleşmeye ihtiyacımız olduğunu düşünüyoruz. Bizleri ayıran noktalardan çok toplumu birleştiren değerleri öne çıkaran, çağdaşlı-

ğı ve Avrupa Birliği hedefini terk etmemiş ilkelerle yolumuza devam etmeliyiz. Güçlü bir ekonomi, fırsat eşitliği, iyi bir eğitim ve sağlık sistemi, tartışmasız bir adalet, teknolojik gelişmeleri yakından izleyen bir yenilikçi girişimcilik ve temiz bir çevre üzerinde yoğunlaşmalıyız. Türk özel sektörü bugüne kadar her türlü krizde ülkemizin sıkıntısından çıkmasına önderlik etmiştir. Ülke yönetimlerinden talebi de öteden beri üç aşağı beş yukarı bellidir: İstikrar ve rakip ülkelerdeki yönetimlerin kendi iş dünyalarına tanıdığı olanak ve fırsatların, bizim ülkemizdeki iş dünyasına da aynen yansıtılması. Başkaca bir teşvike ihtiyaç yoktur. Beni dinlediğiniz için teşekkür ediyor, sözü konuşmasını yapmak üzere Yönetim Kurulu Başkanımız Sıtkı Şükürer'e veriyorum."

Başkan Şükürer: "Gündem hızlı değişiyor."

YİK Başkan Vekili Kemal Çolakoğlu'nun ardından kürsüye gelen ESİAD Yönetim Kurulu Başkanı Sıtkı Şükürer, konuşma-

sının başında gündemin hızla değiştiğinin altını çizdi, şunları söyledi:

"Derneğimiz Yüksek İstişare Konseyi toplantılarında yapılan konuşmalarda, Sizleri temsilen verilecek mesajlar önem taşır. Konuşmaların içeriğini genellikle güncel ekonomik ve siyasi sorunlarımız oluşturur.

Sorunlar sıralandıktan sonra, mümkün mertebe çözüm önerileri oluşturulmaya çalışılır. Şüphesiz bu tip konuşmaların zihni ve fiziki çalışmalarını 1-1,5 ay öncesinden başlar.

Bu çerçevede sizlere açık yüreklilikle ifade ediyorum ki, hazırladığımız her taslak metin, aradan geçen 1 hafta içinde hem güncelliğini, hem de büyük ölçüde geçerliliğini yitiriyor.

Ülke gündeminin bu denli hızlı değişmesi, ne yazık ki bardağın dolu tarafına bakıp, "dinamizminizi işaret ediyor" diyerek işin içinden çıkılacak bir durum değil. "Yaşadığımız ayların tarihi bir süreç olduğu hususunda artık kuşkumuz yok." dedi ve konuşmasını şöyle sürdürdü:

"Meseleye siyasi cepheden baktığımızda, Cumhuriyetimizin oluşturduğu temel paradigmalardan her yönüyle sorgulandığı bir dönemin tanıklarıyız.

"Tanıklarıyız" sözünü bilerek kullandık. Zira, başta Sivil Toplum Örgütleri olmak üzere çağdaş demokrasilerde vazgeçilmez olarak kabul edilen oyuncuların katılımcı tutumlarına pek itibar edilmediğini ifade etmek durumundayız. Siyasi iktidarın pek çok konuda üslubu, "paradigmaları kıran" bir zihniyete işaret ediyor. Bu yaklaşımın doğal sonucu, o ana kadar olmuş ve kökleşmiş uygulamaların ters yüz edilmesi olmuştur. Ancak, görülmektedir ki, bazı sorunlar başka türlü olamadığı için bu haldedir ve sihirli çözümlere mesafelidir."

"Siyasi yaşamımız kadük projeler bataklığına dönüştü!"

Konuşmasında iktidara eleştiri yönelten ESIAD başkanı Sıtkı Şükürer, "siyasi yaşamımız, iktidarın heyecanla ortaya attığı fakat belirli bir süre sonra çözemediği kadük projeler bataklığına dönüşmüştür." diyerek şöyle konuştu:

"Biz burada asla bir niyet sorgulamasında değiliz. Hatta, yapılmak istenenlerin iyi niyetli demokratikleşme çabaları olduğu yaklaşımını peşin hükümle reddetmiyoruz.

Ancak, deneysel politikalar sadece karar vericileri değil, bu ülkeyi ve bu ülkenin tüm kesimlerini doğrudan etkiliyor. Açıkçası müthiş sprintlerin ve ani frenlerin etkisi altında hem şaşınıyor, hem takip etmekte zorlanıyor, hem de yoruluyoruz. Bağlı olarak ehem-mühim konusunda kafalarımız karışıyor, içinde yaşadığımız toplumun gerçek sorunlarını teşhis edemiyor, o anın önemlisinin 1 hafta sonrasının saman alevi olup olmayacağından emin olamıyoruz. Bu duygu ve düşüncelerle bir Yüksek İstişare Konseyi konuşması yapmak, haliyle güçlük arz ediyor. Bizlere empoze edilen doğruların değişkenliği, ilkesel tutumlar almamızı zorlaştırıyor.

Açıkça, bizler şeffaf, demokratik ve katılımcı önemseyen ortamların figürüyüz ve böylesi bir altyapıya basmadığımız takdirde, faydaları sınırlı hale gelecek kuruluşlarız. Bu dediklerimizi hem bir serzeniş hem de bir özeleştiri olarak kabul edebilirsiniz."

"Kendisine sunulan 'laiklik' çerçevesinin çağdaş olmaya yeteceği kanaatiyle yaşayan demokrasi tembelidir"

Konuşmasında, ülkedeki laik kesime de eleştiri yönelten ESIAD Başkanı Sıtkı Şükürer, daha sonra şöyle devam etti: "Değerli ESIAD'lılar, Bu ülke insanı, ıttihat terakki ile başlayan süreçte, özellikle de Cumhuriyet'in kuruluşundan itibaren, jakoben bir anlayışla, adına Cumhuriyet değerleri dediğimiz formda biçimlenmeye çalışıldı.

Bugün ülkenin batışı, özellikle kıyı kentlerinde, ağırlıklı göçmen nüfusla harmanlanmış 10 milyonlar, artık "laik kit"le"dir.

Laik kitleden kastımız, kendi yaşam denklemlerinde dini ritüel ve seremoni-

ye iştirak oranlarını hafifletmiş, dünyevi kimliğini daha bir arzıyla yaşamaya ve batılı değerleri benimsemeye çalışan ve ancak kültürel kodlarında demokrasiyle yoğrulmuşluğun eksikliği, istese de perdelemeyen, dolayısı ile sathi ve heveskar bir prototiptir. Bu kitlenin temel problemi demokrasi konusunda bir bedel ödeme kültürünün olmayışıdır. Kendisine sunulan "laiklik" çerçevesinin çağdaş olmaya yeteceği kanaatiyle yaşayan demokrasi tembelidir. Oysa evrensel demokratik standardın, diğer deyişle birey kalitesine erişmişliğin ön şartı laik olabilmektir.

Dolayısı ile bu kitle çağdaş kaliteye en az mesafeli ve donanımlı insanlardır.

Ancak, kendisine altın tepside sunulan laiklik konforunu yeter şart görüp, ötesini vesayetçi bir tutumla askeri ve sivil bürokrasiye terk etmiştir.

Askeri ve bürokratik vesayet de bu bekçiliğinin hesabını topluma kesmiş, gelişen nokta itibarıyla, Özal dönemine ka-

dar dışı kapalı, hamaset yüklü, fakir bir üçüncü dünyalı olarak yaşamaya razı olunmuştur.

Dikkat edilirse toplumun diğer kesimlerinde biriken zenginleşme ve demokrasi talebi filiz uçlarını 1980'li yıllardan itibaren daha muhafazakar kesimlerden vermeye başlamıştır.

İthal ikameci politikalarla zenginleşmiş Cumhuriyet burjuvazisi bu değişim talebine hep ihtiyatlı bakmış, kendi çerçevesini tehdit edebilecek gelişmelerin sürekli askeri ihtilallerle kesintiye uğramasını timsahın gözyaşları duyurluluğu ile izlemiştir.

Hal böyle olunca, bugünkü referandumun 12 Eylül maddesini muhafazakar kitlenin gündeme getirmesini ve bu olguyu laik kitlenin kendine ifade etmekte zorlandığı bir tedirginlikle karşılamasını garipsememek gerekir.

Muhafazakar kitleyi temsil eden partilerin demokrasi konusunda neden bütünlüklü bir tutum içinde olmadığını da çok anlaşılır bir durumdur.

Muhafazakarlık materyalist bir dünya görüşüne yaslanmaz. Kendi içinde, kendine dönük yapısı, biat kültürü ile biçimlenmişliği, ümmet-kul ilişkisiyle yoğrulmuşluğu evrensel demokratik standartlarla, eşyanın tabiatı gereği doku uyumsuzluğu içindedir.

Şüphesiz demokrasi, bu yönü itibarıyla herkes için geliştirici fonksiyon icra eder. Ancak, bu bir süreçtir. Dolayısıyla ülkedeki tüm siyasi aktörleri, herkesi kavrayan, sarmalayan bir olgunluğa erişinceye kadar başlangıç arızaları yaşanması kaçınılmazdır.

Ülkemiz de maalesef bu ham ve dışlayıcı süreci yaşamaktadır.

Mevcut iktidar geçmişin acısını, güven-sizliğini henüz sıfırlamış bir izlenim vermemektedir. Umarız ve dileriz ki, katılımcı anlayışın demokrasinin ana paydası olduğuna dair anlayış ülkenin tüm kesimlerine yayılır, giderek incitici de olmaya başlayan tedirginlikler azalır.

Yor. Siyasetçilerimizden beklediğimiz, gerekirse kamuoyunun desteğini yitirme pahasına cesur adımları atabilme basiretini göstermeleri.

Hiçbir şey kardeş kavgasından ve bölünmekten daha kötü olamaz. Demokratik olgunluk devlet vakarını küçültmez aksine yüceltir. Türkiye bu sorunu çözebilecek esneklik ve kapasiteyi göstermek zorundadır. Bu arada terör ortamının yarattığı otorite boşluğu, bu durumdan istifade ederek haksız kazanç sağlayan bir zümre ortaya çıkarıyor. Mesele sadece kriminal ticaret değil, yanı sıra belgesiz ticaretten konutların ödenmeyen elektrik faturalarına kadar devleti yok varsayan kurnaz alışkanlıklardır. İşin bu boyutu toplumun diğer kesimleri için rahatsız edicidir."

"Türkiye siyasetinde yeni bir şeyler söylemek lâzım!"

Konuşmasında siyasi değerlendirmelerde bulunan ESİAD Başkanı Sıtkı Şükürrer, "Türkiye siyasetinde yeni bir şeyler söylemek lazım." dedikten sonra şöyle

Oysa küresel dünya düzeni, eğer onun zengin bir oyuncusu olma arzusu taşıyorsa, evrensel demokrasi denen tedirginlik giderici standardizasyonun katılımcısı olmanızı dayatıyor.

İşte bu noktada, var olanla yetinen tembel kitle, sistemden yeterince pay alamamışların tazyiki ile karşı karşıya kalıyor.

İştahlı muhafazakarların biat kültürü ile biçimlenmiş zihinleri, sezgisel bir tutumla küresel değerlere yönelerek çağa tutunmayı başarabilmiştir. Ne var ki, demokrasinin olmazsa olmazı "bireysellik" konusundaki eksiklikleri, onlara, tarihin gerilerinde kalmış, kalıcı refah vaat etmeyen otokratik Ortadoğu yönetimlerini "makul", "kabul edilebilir" ya da "tolere edilebilir" değerler olarak gösterebiliyor.

Neticede, ortaya hemen herkesin teşhis edebileceği bir samimiyetsizlik, bir eksik demokrasi, bir kuralsız zenginleşme iş-tahı, bir pozisyon kapma ve koruma telaşı ve sorunları masa altına süpürme anlayışı çıkıyor. Tembel toplum, jakobenlerden jakoben beğenme kısıtlılığına

Bu temennimiz ülkemizin yaşadığı Kürt probleminin çözümü için de aynı ölçüde kolaylaştırıcı faktördür.

Bazı katı tanımlamaların bu en önemli sorunumuza bir çare olmadığını görüyoruz. Güvenlik güçlerimizin uğradığı kayıplar empati duygularımızı adeta köreltiyor, sağduyulu yaklaşımları nefessiz bırakıyor.

Ancak böylesi durumlar, dünya üzerinde sadece bizim başımıza gelmiş değil. Giderek batı kentlerine yayıldığı izlenimi veren kutuplaşmalar, sürecin çok daha kötüye gidebileceği endişesini doğuru-

konuştu:

"Payı paydayı sadeleştirdiğimiz zaman, kök sorumlu kim? Galiba biz faturaları hep yanlış yerlere çıkartıyoruz. Asker, en netice adı konulmamış taleplerin dışı yansıyan yüzüdür. Bir statüko muhafızdır.

Cumhuriyet istediği kadar kendi kültürü ile etkilemeye çalıştığı bir laik kitle oluşturmaya çalışsın, en nihayetinde bu toprakların insanlarında "özgür birey olma", "demokrasi adına mücadele etme" ve bu uğurda bedel ödeme kültürü maalesef yok.

mahkum ediliyor.

Herkes başkalarından bir hareketlenme bekliyor.

Değerli Konuklar,

Galiba çözüm kısa vadede gözüküyor. Şüphesiz bir umutsuzluk mesajı vermek istemiyoruz. Nâzım'ın, "Ben, babamdan ileri, doğacak çocuğumdan geriyim" dizisinden hareketle, biraz da, bilgi çağının getirdiği yüklemelerle genç kuşakların bizlerden farklı olarak bireyselleşme filizlerini daha fazla taşıdığına inanmak istiyorum.

Referandum meselesine bu gözlükle bakıldığında, "al birini vur ötekine" duygusu yaşanıyor. Bugüne kadar birçok seçimde yaşadığımız gibi, daha az kötüyü seçmek, demokrasi diye addediliyor. Buralardan asla bir boykot tavrı önerisinde bulunduğumuz çıkmasın. Aksine her zamankinden daha fazla konuşan, demokratik eylem yapan, paradigmaları zorlayan, dini ve millî ezberler de dahil olmak üzere fincancı katırlarını ürkütmekten çekinmeyen cesur yüreklerle ihtiyaç olduğunu düşünüyoruz. İşte özlediğimiz hukuka da, yargıya da tam bu noktada hasret duyuyoruz. Hayal ettiğimiz yeni anayasa, böylesi bir demokratik olgunluğu sarmalamak ve kollamak için gerekli.

Kürtçe ağıt, böyle olursa, Urla delikanlısının gözlerini yaşartır; türbanını taktığı için beybabasından sokağa çıkma iznini kopartan genç kızın duygularını bu sayede hissedebiliriz...

Galiba Başbakan da söylemişti: "Tüm dinlerin amacı insanların mutluluğudur" Esasında, tüm felsefe ve ideolojilerin de nihai tahlilde amacı budur. Mutluluk; kendinin farkında olan, insan olmanın onur ve bilincini duyumsayan, geçici olduğunu bildiği bu dünyada uygarlığın getirdiği imkanlardan pay almak isteyen, makul insanların oluşturduğu ortalama bir paydadır. Marjinallerimiz de süsümüzdür, onlarla çeşitlenir, renklenir ve keyifleniriz.

Değerli Konuklar,
Ülkenin içinde bulunduğu siyasi atmosfer, maalesef referandumun içeriği üzerinden fikir yürütmeyi zorlaştırıyor. Bakınız, bu ülkede hiç kimse sorunsuz bir adli yapımız olduğunu iddia edemez. İş dünyası, bildim bileli bürokratik nadanlıktan muzdariptir. Bürokrasiden kastımız, idari ve yargısal süreçlerde muhatap olduğumuz muamelelerin, kendi anlamını aşan ironik çağrışımdır. Hal böyle olmakla beraber, Anayasa değişikliklerinde izlenen yöntem, böylesine hemen herkesin ittifak ettiği bu sorun ile ilgili bir fırsatı tartışılır hale getirmiştir. Bu ülkenin en entelektüel aydınları Anayasa Mahkemesi ve HSYK'nın yapıları ile ilgili değişikliklerde çekinceler ileri sürmektedir. Yargı reformuna kim karşı çıkar? Ancak, yöntem böyle mi olmalıydı?

Değerli Konuklar,

Her toplum kendisi için yetki kullanacak devlet görevlilerini seçerken onlardan adil ve tarafsız olmasını bekler.

Örneğin, "hakim vicdanı" klişesi bu beklentiye ifade eder. Beri yandan "her iktidar kendi kadrosu ile çalışır." diyen başka bir anlayış daha vardır.

Bu ikincisi, icraatla uyuma ilişkindir ve fakat liyakat esasından vazgeçme anlamında değildir.

Oysa ülkemiz iktidarlara, kanunların kendisini yetkilendirdiği atamaların pek çoğunda, tercih kriterini "yandaşlık" esasına oturttuğu izlenimini vermektedir. Bu bir sorundur. Kamu görevlilerinin kendilerine tevdi edilen görevi "entelektüel namus"ları ile sürdürecekleri varsayılır. Bu halin bir alt kalitesi "angaje namus" anlayışıdır ki daha ziyade üçüncü dünya ülkelerinde görülür. Angaje namus, parti disiplini, ideolojik ekip anlayışı, tarikat özeni... gibi bir takım kriterlere yaslanır.

Neticede "yandaşlık" tartışmalarına zemin hazırlar. HSYK ve Anayasa Mahkemesi üyelerinin atanmasıyla ilgili Anayasa değişikliğinde de karşı çıkanların temel itiraz noktası budur. Şüphe uyandıran husus, onları atayan iradede daha ziyade, atananların ne ölçüde bağımsız, adil ve tarafsız olacağıdır.

Bu izlenim silinmediğinden, pek çok insanın, referandumda, oyuyla ilgili tereddüt yaşadığını gözlemekteyiz.

Bu aşamada insanlarımız, çok yüzeysel bir algıyla referandumda iktidarı oylayacakmış gibi gözükmektedir.

Şayet bu saptama doğru ise, teknik bazda içerik tartışması yapıyor olmanın anlamı kalmamaktadır.

Hemen hepimiz siyasi yaklaşımımıza göre istediği oyu verebilir ve bu tutum, şüphesiz saygıyla karşılanır.

Ancak bu tablo, bu ülke insanının hak ettiği bir durum mudur?

Açıkça bu konuyu eleştiriyor olmamız gerekir. Bakınız, bu iktidarın yeterince katılımcı olmamasının getirdiği tedirginlik giderek büyüyor. Muhalefetten iktidara kendi iç işleyişlerinde demokrasi-nin esamesinin okunmadığı siyasi tutumlar, demokrasi şampiyonluğunu yapmaya kalktıklarında, söylenenlere itibar etmekte zorlanıyorsunuz. Hele, tercih imkânlarının hep yandaşlardan yana kullanılıyor olmasının getirdiği bir dışlanmışlık, ötekileştirilmiş duygusu yaşıyorsanız, söylenenlere kulak da tı-

kayabiliyorsunuz.

Bunun bizleri getireceği yer kutuplaşmadır. Öyle de olmaya başlamıştır maalesef.

İçinde yaşadığımız süreçler, adı konsun ya da konmasın, hemen her konuda gizli-açık bir kampaşmanın izlerini taşıyor.

Süreyya Serdengeçti: "Kriz 10 ay önce bitti!"

Çağrılı konuşmacılardan Süreyya Serdengeçti yaptığı konuşmada, krizin 10 ay önce bittiğini söyledi, "fakat kriz öncesi duruma ne zaman döneleceği asıl konuyu oluşturuyor" dedi.

Toplantının diğer çağrılı konuğu, Milliyet Gazetesi yazarı Taha Akyol ise, siyaset ölçekli konuşmasında, dünyadaki güç odaklarının değiştiğini belirterek, ABD ve Avrupa'nın güç oluşturdıklarını, şimdi Hindistan, Çin ve Türkiye gibi ülkelerin yükselişte olduklarını anlattı. Dünyadaki etnik kimikleşme hareketine de konuşmasında dikkati çeken Taha Akyol, bu hareketin yeni bininci yüzyıla damgasını vuracağını, Türkiye'nin gelişmeleri dikkate alması gerektiğini vurguladı. Akyol, konuşmasının ardından yöneltilen soruları yanıtladı.

Bu hoşgörü ve empati yoksunu üslup, dış politikadan iç siyasi gelişmelere kadar, bizlere "ne oluyoruz" sorusunu soruyor.

İçinde bulunduğumuz durum, yapılanların doğruluğu, yanlışlığından önce, "ne oluyoruz" aşamasıdır, "neden kamuoyu dahil olmuyor" serzenişidir, "neden kale alınmıyoruz" tepkisidir.

Ayrıca bir hususa da vurgulama yapmak istiyorum. Hayata geçirilen veya geçirilmeye çalışılan projelerin, iktidar tabanında bile yeterince tartışılmadığı izlenimi oluşmaktadır. Hegomon eğilimler kendi doğrularını tebliğci bir anlayışla oluşturmakta, kolayından icra etmekte, ancak sonuçları tüm toplumu derinden ilgilendirmekte ve etkilemektedir.

Örneğin, "AB'den vaz mı geçiyoruz?", "İsrail ve ABD ile mesafelerimizi gidecek açmayı mı hedefliyoruz?" gibi çok önemli konular, dar kapsamlı bir siyasi irade ile temelinden biçimlenirken, sual edilemiyor, biat bekleniyor. Toplumda kendini ifade etme konusunda bir oto sansür iklimi hepimizi sarmış durumda. Sokaktaki taksici dahi telefonlarının dinlendiğinden emin. Medyanın en muhalifinin bile bir ayağı fren pedalında, iş adamı ürkek bir tutum içerisinde.

Bakınız, bu durum kendini geçmişin mazlumu gören, hisseden, haklılığı yer yer teslim edilen insanların iktidarının özlemi olamaz, olmalıdır.

Ancak maalesef toplumun önemli bir kesiminin algısı ve duyguları bu.

Bu algıların kuşatmasında referandum sandığına gideceğiz. Referandum sonrasında "demokrasimizin ne ölçüde kazançlı çıkacağı" sorusu, yanıtını başka baharlarda arayacak.

Sabırla beni dinlediğiniz için teşekkür ediyorum."

GÖZKAR TİCARET MERKEZİ

İŞIKLAR

**Kârlı yatırım için
doğru adres!**

- Merkezi konumu ile ticaretin kalbinde
- Farklı büyüklükte 14 işyeri
- Açık ve kapalı otopark
- Betonarme ve çelik konstrüksiyon
- Giydirme cephe

**İşyerinizi
seçin,
kâra
geçin!**

Karacaoğlan Cad. No:16 / Işıklar Mah. / Bornova
(İzeltaş Galeria çaprazı, Kanca Petrol yanı) Tel: 0.232.421 13 87 - 421 94 09
www.gozkar.com.tr

İzmir’de turizm ve tekstil
sektörlerindeki yatırımlarıyla öne çıkan
Özkardeş Grubu Yönetim Kurulu Başkanı
Nail Özokardeş’e göre:

**“İzmir layık olduğu
yerde değil”**

İzmirlİ vergİ rekortmeni olarak İsmİnİ İş yaşamında altın harflerle yazdıracak olan Özkardeş, İş yaşamının temelinde kentine, ülkesine katkı sağlama olgusuna erken yaşlarda ulaşmıştır.

Menekşe Badioğlu Erdik

Köy, kasaba, kent yerleşimlerindeki toplulukların, uğraşların, mesleklerin duayenleri vardır. Saygı görür, söz ve davranışlarıyla yol gösterir, örnek olurlar. Peki nedir duayen? Bilgi ve görkü birikimini insanlarla paylaşarak ufuk ačan, bireylere moral verenlerdir. Dolaşısıyla toplumsal devinimde hep ilerici kimlikleriyle yer alırlar. İzmir'in duayen adı Nail Özkardeř'in "İzmir'in bulunduğu konum itibarıyla diğer kentlerin gerisinde olmadığını, ancak gelişim hızının geride kaldığını söyleyebilirim" biçiminde altını çizdiğim sözleri karşısında duayen tanımlamasına ilişkin görüşlerimi

yazının girişinde paylaşma gereğini duydumsadım. Nail Bey, gerçekten duayen kimliğiyle soruna işaret ediyor, eleştirisini olgunlukla buna ekliyordu. Yıllar boyu en önemli sorunlarımızdan birisi olan ve ardı sıra bir sürü sorunu sürükleyen içgöçün neden olduğu açmazlar yumağı içerisinde yer alan çözümsüzlükler karşısında asla yılmayarak, tersine çözüm üreten ve bunu dillendiren, İş yaşamında da başarılarla dolu 60. yılını geride bırakan Nail Özkardeş; gerçekten yaşadığı kentine karşı duyduğu sorumluluktan hareketle önemli şeyler söylüyordu. Turizm sevdalısı kimliğiyle de öne çıkan Özkardeş'in söyledikleri arasında, İzmir'in

"turizm kenti" olduğu gerçeği bir kez daha vurgulanırken yine turizm sektörünün sahip olduğu istihdam (ki buna son derece gereksinimimiz var) potansiyeli bir kez daha gözler önüne seriyor.

Yeni yatırımlara aılan kapı: İzmir

1933 Denizli doğumlu Nail Özkardeş, mesleği manifaturacılık olan Raşit Özkardeş'in oğludur. Sadece yaz tatillerinde değil, ilkokuldan itibaren okul çıkışlarında da baba ocağında çıraklık yapmaya başlar. 16 yaşına kadar bu böyle devam eder. Takvimler 1949'u gösterdiğinde ise önemli bir karar alarak ticareti eğitime tercih eder. İleriki yıllarda İzmirli vergi rekortmeni olarak İsmİnİ İş

yaşamında altın harflerle yazdıracak olan Özkardeş, iş yaşamının temelinde kentine, ülkesine katkı sağlama olgusuna erken yaşlarda ulaşmıştır. E bir de serde gençlik olunca cesaret de beraberinde gelmiştir: "Babam yetki vermediyi severdi. Bana da çok inanıyordu. Bu inançla sorumluluk vermekten hiç kaçınmadı. Ben de çok cesur davrandım ve 1950'de kendi otomotiv işime başladım." diye anlatıyor.

Kendi şirketini kurmasının üzerinden çok değil, birkaç yıl geçtikten sonra Özkardeş, Anadolu Grubu ile yakın ticari ilişkiler kurar. 1980'lerde bu ilişki yerini dostluğa bırakır. Anadolu Grubu'nun kurucularından Yazıcı ile Özkardeş, Çek Cumhuriyeti'ne (Eski Çekoslovakya) seyahatlere başlar. "Ülkenin Pilsen şehri bira üretiminde öne çıkıyordu. Bunun üzerine Anadolu Grubu, 1968 yılında bir kararla İstanbul, İzmir ve Adana'da üç bira fabrikası kurdu. Benim de bu yatırımlara iştirakim oldu."

Otomotiv sektöründeki yatırımları 2000 yılına kadar devam eden Özkardeş, 1990'lı yıllarda turizm sektörüne ağırlık verir ve yatırımlarını bu alanda gerçekleştirebilir.

Kendi şirketini kurduktan sonra İzmir'e 1960'da, yani 27 yaşındayken gelen Özkardeş'in "Neden İzmir?" sorusuna cevabı ise, "Denizli'de işlerim devam ediyordu. Ancak ben yatırımlarımı genişletmek adına ya İzmir'e ya da İstanbul'a gitmeyi planlıyordum. Eşim Emel Özkardeş, İzmir doğumluydu. Bir anlamda onun da vasıtasıyla İzmir'e geldim diyebilirim" oluyor.

Söz İzmir'e gelince kentin pek çok alanında hak ettiği yerde olmadığını belirten Özkardeş, "Türkiye'de daha doğru düzgün sanayi yokken İzmir'de BMC gibi önemli firmalar varmış" derken sanayi de pek çok ilke imza atan İzmir'in yaşadığı bir açmazdan da dem vuruyor: "İzmir'de aile şirketleri yürümemiştir. Bir müessese olamamıştır."

Çok yönlü turizm

İzmir'in geleceğinin turizmde olduğunu belirten Özkardeş, turizmi geniş kapsamlı olarak değerlendiriyor ve "termal, kruvaziyer, fuar/kongre" olmak üzere üç sacayağına oturtuyor. Ancak sohbetimiz devam ederken konu dönüp dolaşıp tanıtım ve teşvik eksikliğine geliyor,

"İzmir'in turizmde büyük bir şansı var. Daha fazla tanıtım ve teşvikle kentin doğal, kültürel ve tarihi zenginlikleri öne çıkartılmalı. Özellikle 2020 EXPO'da İzmir'in şansını yüksek buluyorum." diyor.

Dünyada inanılmaz bir şekilde rağbet gören termal suyun önemine de dikkat çeken Özkardeş, termal turizmin bir kente kattıklarını ilk Çek Cumhuriyeti'nde fark ediyor, şunları anlatıyor: "Termal turizmde İzmir'in potansiyelinin

değerlendirilmesinde Çek Cumhuriyeti'nin kaplıcalarıyla ünlü Carlsbad Vary'i örnek alabiliriz. Atatürk'ün de bir dönem buraya gelerek tedavi gördüğü Carlsbad Vary aslında termalde "içmeler" dediğimiz bir potansiyele sahip. Buna rağmen önemli bir merkez haline gelmiş. İzmir'in termal turizm de öne çıkabilmesi için, iyi bir planlama ve tanıtımla daha çok yatırım yapılması gerekiyor. Özellikle Balçova bölgesi bu konuda iyi değerlendirilmeli ve önü açılarak geliştirilmeli."

"Kriz, Türkiye'den teğet geçti"

Özkardeş Grubu Çeşme'de Villa Saray Tatil Köyü'nün yanı sıra beş yıldızlı bir otel daha işletiyor. Daha önce Ilıca'da motel şeklindeki tesisi Anadolu Grubu'nun sahibi Özilhanlar'la birlikte termali de olan 5 yıldızlı otele dönüştüren Özkardeş Ailesi, 600 yatak kapasitesine sahip Club Ilıca Otel'de turizme hizmet ediyor. Ayrıca Akçay'da Tatil Köyü, Kapadokya'da Club Ürgüp'te de işlettikleri tesisler bulunuyor.

Türkiye vergi rekortmenleri listesinde yer alan İzmirli 3 işadamlardan birisi olan Nail Özkardeş, 'Çeşme sevdalısı' olarak tanınırken, grubun Çeşme'de 'Villa Saray' adında turistik işletmesi bulunuyor. İzmir Mövenpick Hotel'in de sahibi olan grup, ayrıca Özilhan Grubu ile 1996 yılından bu yana turizm alanında Türkiye genelinde 3 bin 500 yatak kapasitesine ulaşmış durumda bulunuyor. İki grubun ortaklaşa işlettikleri tesisler Çeşme'de Ilıca Hotel, Akçay Tatil Köyü ve Kapadokya'daki Club Ürgüp.

Sohbetimizde gündeme dair açıklamalar da yapan Nail Özkardeş, dünyada pek çok ülkeyi etkisi altına alan global krizde Türkiye'nin oldukça şanslı bir dönem geçirdiğini belirtiyor. "Kriz Türkiye'den teğet geçti" diyen Özkardeş, bu dönemde Türkiye'nin iyi bir sinerji yakaladığını da sözlerine ekleyerek hükümetin bu dönemi çok iyi değerlendirmesi gerektiğini vurguluyor, sözlerini şöyle noktalıyor: "Türkiye turizm, sanayi ve tarıma dayalı yatırımlarını artırarak daha ileri hedeflere ulaşabilir. Bu gelişimde teknolojiyi de unutmamak gerekiyor. Türkiye'nin önümüzdeki beş yıl içerisinde önünü çok açık görüyorum."

Çimentaş

yaşında!

GELECEĞE ARMAĞAN OLSUN!

- çimentaş izmir • çimentaş trakya
- çimentaş kars • çimentaş elazığ
- çimentaş çimbeton • çimentaş destek
- süreko • recydia • ilion
- çimentaş eğitim ve sağlık vakfı

60.YIL
geleceğe
armağan olsun!

 çimentaş
CEMENTİR HOLDİNG
www.cimentas.com

Ekonomik kriz fırtınası dinliyor mu?

Basifed üyelerine, bu yılın son çeyreğinde ekonominin durumu ve 2011 yılından beklentilerini sorduk. Umutlar, 2009 yılı sonundan çok daha güçlü olmasına rağmen, krizin bittiği konusunda hiçkimse hemfikir değil... Sektörel iyimserlikler görülürken, cari açık konusundaki endişeler ise büyüyor.

**BASİFED
Yönetim Kurulu Başkanı
Hüseyin Porsuk:**

**"Umutlu olmak için
neden var ancak
henüz erken..."**

"Hükümetin, 2010 ve 2011 yıllarına ait büyüme beklentilerine ve yine bu yıllara ait diğer rakamsal verilere baktığımızda gri bulutların dağılmaya başladığını görüyoruz.

Bununla birlikte, Merkez Bankası Başkanı Yılmaz'ın enflasyonun yılın son çeyreğinden itibaren geçici etkilerin kalkmasıyla tekrar düşüş sürecine gire-

ceğini ve 2011 yılının ilk aylarında hedeflerle uyumlu seviyelere gerileyeceğini söylemesi önem arz etmektedir.

Para politikası uygulamaları, iç- dış talep dengesi ve bunlara ilişkin dalgalanmaların iyi takip edilmesi gerekiyor.

Rakamsal veriler bir yana, halkın alım gücü, geleceğe dair olumlu beklentiler beslemesi ileriye dönük tahminlerde kuşkusuz önemli belirleyicilerdir. Buna bir de 2011 yılının seçimler nedeniyle popülist politikalara kurban edilmemesi gerekliliğini de eklemek gerekir.

Bu noktada, ihtiyatlı bir iyimserliğe sahip olmanın üyelerimiz ve halkımız için önemli olduğunu düşünüyorum."

İZSİAD

Yönetim Kurulu Başkanı
İlknur Denizli:

"Belli belirsiz çok sayıda
risk ve fırsat 2011'de
bizi bekliyor."

"Öncelikle, ister geriye dönük yaşananların üstünden, ister geleceğe ilişkin varsayımlar üstünden bakalım, 2011'de, önümüzde mutlak tartışmasız bir ekonomik olumsuzluk göremiyoruz. Belli belirsiz çok sayıda risk ve fırsat 2011'de bizi bekliyor.

Evet, riskler var. Bu risklerin bazılarının gerçekleşme ihtimali büyük. Bazılarının da gerçekleşmesi durumunda yaratacağı tahribat ciddi. Buna rağmen önümüzün açık olduğunu düşünüyorum. En azından geleceğe umutla bakmalıyız. Ülkemizde ve dünyada yaşanan ölçülü iyimserlik atmosferi, ortaya çıkan global ekonomik verilerle zaman zaman bozuluyor. Ancak bir bakıyorsunuz küçük bir olumlu veri herkesi tekrar toz pembe bir ruh haline itivermiş.

Bana göre önümüzdeki bir yıl boyunca herkesin, her şeyin iyi olacağına dair inanma eğilimi dünya ekonomisini peşinden sürükleyecek. Reel ya da sanal fark etmez; 2011 global ekonomi için bir restorasyon dönemi olacak. İyi hoş da sonra ne olacak dersiniz orası karışık.

Ülkemiz için 2011'de neler olur?

Kabul etmeliyiz ki, her şey ne kadar iyi gitse de kırılğan karakterde bir ekonomimiz var. Türk Ekonomisi son sekiz yılda tek parti iktidarının sağladığı nimetleri sonuna kadar kullandı. Gerçekte aralarında mutlak bir ilişki olmasa da Türk insanı siyasi iktidarın koalisyon veya tek parti iktidarı olmasıyla ekonomi arasında bir ilişki kuruyor. Beğeniriz ya da beğenmeyiz Türk halkı tek parti iktidarını seviyor.

Henüz seçime bizim ülkemizin standartlarında çok şeyin değişmesini mümkün kılan uzunca bir süre varsa da, toplumda yaygın kanı 2011 seçimlerinde yine tek parti iktidarının ortaya çıkacağı yolunda. Bu yargı kimilerinin hoşuna gitmeyebilir ama vatandaş bu kanıda. Hatta içten içe bunu istiyor gibi de.

Geleneksel olarak seçim öncesi dönemler ülkemiz için hemen herkesin mutlu olduğu dönemlerdir. Dünya ekonomisi bugünküne benzer seyir izlerse, dışarıdan önemli bir yıkıcı etki gelmezse seçim dönemi iç pazarda canlılık yaratacaktır. Hem kamu kesiminin seçim ekonomisi dediğimiz modeli uygulayacak olması, hem de seçimin kendisinin adaylar ve partiler açısından ek talep yaratmak olduğu gerçeği bize hareketli bir 10 ay geçeceğini gösteriyor. İç talepte bir artış bekliyorum.

Kontrol dışı ve ekonomik dengeleri sarsacak bir enflasyon riski taşımıyoruz. Kimi aylar dönemsel etkilerle beklenmedik yüksek oranları görsek de; enflasyon, 2011'de Merkez Bankası'nın kontrolünde bir seyir gösterecektir. Ekonomik büyüme ve değerli Türk Lirası ertelenmiş taleplerin canlanmasını sağlasa da kontrol dışı ve ekonomik dengeleri sarsacak bir enflasyon riski taşımıyoruz.

Görünen o ki, 2010'un son çeyreğinde ve 2011 boyunca ülkemize yabancı sermaye akımı sürecek. Dünya'nın kaderi üstünde söz sahibi başat ülkelerin gevşek para politikaları ve Japonya yüzde 0'a düşen faiz oranları bir süre daha ülkemize para akışını süreceğinin gösteriyor.

Bir mal pazarda çokça arz edilince olan şey dövizde de yaşanacak demektir. Merkez Bankası ne kadar zorlasa, ihracatçılarımız ne kadar sıkıntı yaşasa ve bunu yüksek sesle dile getirse de dövizde istikrarlı bir yükseliş beklememek gerekiyor.

Elbette bu anlattıklarımızdan, kriz bitti yaşınsın artık önümüzde sorun yok anlaşılmamalı. Dünya ekonomisi hâlâ bıçak sırtında. Ortalık hafif hafif bulutlanıyor. Başka türlü söylersek bulutlar tam dağılmadı. Ekonomik hayatının başat aktörleri bu durumu doğru algılayıp ona hazırlık yapmalıdır. Hem kamu hem de özel sektör sorumluluklarının bilicinde, yapmaları gerekenleri doğru biçimde hayata geçirmelidir.

Ne yazık ki bugüne kadar lehimize işleyen, bize fırsatlar konjonktürü bu dönemde önümüze fırsatların yanı sıra riskleri de koyuyor. Evet, fırsatlar bitmedi ama fırsatın yanı sıra riskler duruyor.

Kimi çevrelerde, dünya ekonomisini sürükleyici gücü iki büyük ekonomi Çin ve ABD'den gelen veriler, AB üyesi sorun-

lu ülkelerin bir türlü durgunluktan çıkmamalarıyla birleştiğinde ekonomik krizden kesintisiz yukarı yönde bir ivmeyle çıkılacağı ve herkesin kazanarak krizin atlatılacağına dair zimmî kanaat artık açık açık sorgulanır hale gelmiş durumda.

Bu durumda her işletme dünyada ve ülkemizde olacakları tahmin etmenin yanı sıra kendi konumunu doğru tanımlamalı, isabetli kararlar alıp uygulamalıdır.

EGEDERİDER ve İDESAS
Yönetim Kurulu Başkanı
Eyüp Sevimli:

"Türk deri sektörü geleceğe
umutlu bakıyor!"

İzmir Menemen Serbest Bölge AŞ-İDESBAŞ, EGEDERİDER Başkanı, Türkiye Deri Sanayicileri Derneği ve EBSO Yönetim Kurulu Üyesi Eyüp Sevimli, "son yıllarda ulusal ve küresel ekonomide yaşanan değişimler ve iklimsel nedenlerle kan kaybı yaşayan Türk deri sektörünü yeniden canlandırmak üzere çalışmalar yürüttüklerini" söyledi, "geleceğe yine de umutla bakıyoruz" dedi. Türk deri sektörünün, bugün farklı bölgelerde, çevreye duyarlı arıtma tesisle-

rine sahip, teknolojinin bütün olanaklarını bünyesinde barındıran organize sanayi bölgeleri olarak faaliyet gösterdiğini aktaran Eyüp Sevimli, "Bugün sahip olduğu güçlü altyapı, teknoloji, know-how ve nitelikli işgücü ile birlikte Türk deri sektörü; yıllık yaklaşık 6,5 milyon adet büyükbaş ve 30 milyon adet küçükbaş deri üretim miktarı ile birlikte 1 Milyar doların üzerinde bir büyüklüğe sahiptir" dedi, "Sahip olunan bu avantajları en iyi şekilde değerlendiren üretim, istihdam sayısı, ciro gibi konularda öncelikli olarak 2005 senesi sonra da 1998-1999 senelerindeki düzeylere ulaşmak önceliklerimiz arasındadır." şeklinde konuştu.

Sektörün öncelikli hedefleri

Sektörün, derinin dışsatım payının artırılması ve buna bağlı olarak tanıtım çalışması yapılmasının öncelikli hedefleri sıralamasında ilk yeri aldığını bilgi olarak aktaran Eyüp Sevimli, deri işleme ve moda kalitesi yönüyle dünya markası kimliğiyle öne çıkan İtalya'yı yakaladığımızı aktardı, şu bilgiyi verdi:

"Deri ve deri ürünleri sektörünün ihracat yapısı alt kalemler itibarıyla incelendiğinde ihracatı en az olan ürünlerin; deri işletmelerince üretilen yarı işlenmiş ve işlenmiş deriler olduğu hemen dikkati çekmektedir.

Aslında ürün kalitesi olarak İtalya'da üretilen yarı işlenmiş ve işlenmiş derilerden hiçbir farkı olmayan Türk derisinin özellikle yurtdışı tanıtım ve pazarlama eksikliği olması nedeniyle, İtalya'da üretilen deriler kadar ihracat yapamamaktayız. Bunun yanı sıra Türk deri konfeksiyon, ayakkabı ve saraciye ürünlerinin ardından tabakhanelerimiz tarafından işlenen ileri teknolojiye sahip ve dünya standartlarındaki yarı mamul deriler de son yıllarda dış pazarların dikkatini çekmeye başlamıştır. Şunu açıkça belirtebiliriz ki; Türk deri sanayi, önümüzdeki 5 yıl içerisinde çok daha farklı bir noktada olacaktır. Dolayısıyla 2010 sürecine umutla baktığımızı söylemem gerekiyor.

Bugün deri dışsatımımız 100 milyon dolar civarındadır. 2023'te 500 milyar dolar ihracat hedefine baktığımızda, 500 mil-

yar dolar rakamını çok daha kısa sürede yakalayabilecek altyapı ve teknolojiye sahip olduğumuz rahatlıkla görülecektir. İhracatımızın ciddi kısmı Uzakdoğu ülkelerinedir. Ancak şunu da kıvılcıkla belirtebiliriz ki, İtalya şu anda en hızlı gelişmekte olan ihracat pazarlarımızdan birisidir. Bu durum, inanıyoruz ki kalite olarak nerede olduğumuza ilişkin bir düşünce veriyordur. Ayrıca; Hong Kong, Çin ve İtalya'da düzenlenen sektörel fuarlarda, DTM'nin ulusal katılım desteğinin ve Deri Tanıtım Grubunun konseptiyonel tanıtım çalışmalarının sanayicilerimizin bu fuarlarda varolmasında ve fark edilmesinde payı büyüktür.

Yurt içinden elde edilen hamderinin kalitesinin yükseltilmesi

Türk deri sektörünün günümüzde sahip olduğu işleme kapasitesinin yüksek olduğuna dikkati çeken Eyüp Sevimli, deri fabrikalarının bugün için yurt dışından hamderi dışalım yapmak durumunda kaldıklarını belirtti, "ancak yurt içinde elde olunan hamderilerde çeşitli nedenlerden dolayı büyük miktarlarda kalite kaybı olduğunu da sürekli uyarılarımız oluyor. Bunun ekonomik kayıp olduğunun altını çiziyoruz" dedi.

Bu konuda yasal düzenlemelerin sözü konusunu aktaran Eyüp Sevimli, "yasal düzenleme çalışmalarının tamamlanmasını takiben eğitim, seminer ve bilgilendirme toplantı ve görüşmeleri yapılarak yurtdışına bağımlı olduğumuz hamderi temini konusunda bu bağımlılığın azaltılması hedeflenmektedir." dedi.

Et ithalatı yerine canlı hayvan ithalatının gerçekleştirilmesi kararının deri sektörü adına doğru bir adım olduğunu dile getiren Eyüp Sevimli, "Ancak bu noktada ithal edilen hayvanların yöreleri de sektör adına ciddi bir önem taşımaktadır. Zira sanayimizin hammaddesi canlı bir organizmadır. Yapay değil doğal bir hammadde. İklim ve coğrafi koşullar hamderi kalitesinde önemli faktörlerdir.

Bugün bakıldığında halihazırda 31 bin adet canlı hayvan Uruguay'dan ithal edilmiş. Bu sayının Kurban bayramına kadar 110 bin olması planlanmaktadır. Bu ülkeler, hamderi kalitesi olarak ülke-

miz hayvanlarının yerini tutamayacak, Türk deri sanayinin kendini dünyada kanıtlamış kalitesini tatmin etmeyecek standartta ve uluslararası piyasada "en düşük" kaliteli hamderi olarak tanınan bölgelerdir." şeklinde konuştu.

"Ekonomi, gerçekçi zemine oturmak zorunda"

Eyüp Sevimli, 2010 yılında yaşanan en büyük sıkıntılardan birisinin ihracatçıyı zorlayan değerli Türk Lirası olduğunu sözlerine ekledi, "ekonomi gerçekçi zemine oturmak zorunda" dedi.

EGİAD
Yönetim Kurulu Başkanı
E.Cemal Elmasoğlu

"Gelir dengesizliği, vergi adaletsizliği ve kayıt dışılık cephesinde ne yazık ki bir düzelme olmadı"

"Dünya Piyasalarında krizin olumsuz etkileri henüz devam ederken Türkiye'de son çeyrekte büyüme ve istihdam açısından göstergelerde iyileşme belirtileri görülmektedir. Sanayiye kapasite kullanım oranlarının artma eğilimine girmesi ile birlikte üretken sektörlerde stokların eritilmesi, iç talebin göreceli olarak canlanması, ihracata dönük çalışan sektörlerde az da olsa dış talebin hareketlenmesi sonucu olumlu sinyaller alınmaktadır.

Ancak, istihdamın aldığı yaraların kısa vadede sarılmasını beklemek fazla iyimserlik olacaktır. Yabancı yatırımlardaki azalma bir başka olumsuz gelişmedir ve istihdamı doğrudan etkileyen ekonomik parametre olarak bakıldığında ortaya umut verici bir tablo çıkmamaktadır. Bir diğer önemli konu faiz oranları, döviz kurları ve dış borçlar dengesidir. Hükümetin bu bağlamda ithalat harcamaları ve dış borç, ana para ve faiz ödemeleri yükünden oluşan kaskacın içinde uzun süredir çaresiz bir şekilde eli kolu bağlı kaldığını görüyoruz.

Bu durum ihracat gelirlerinin kısa vadede artmasının önünde ciddi bir engel oluşturmaktadır.

Türkiye'nin en önemli sorunları arasında yer alan gelir dengesizliği, vergi adaletsizliği ve kayıt dışılık cephesinde ne yazık ki bir düzelme olmadığı gibi daha da kötüleşen bir tablo karşımıza çıkmaktadır.

2011 yılında bu konuların çözümü yönünde atılacak adımların kronikleşen diğer ekonomik sorunların çözümünü de kolaylaştıracağını düşünüyoruz. Bu arada unutulmaması gereken bir konu da yaklaşan genel seçimler nedeniyle hükümetin populist yaklaşımlara yönelerek seçim ekonomisi uygulaması durumunda ortaya çıkacak gerginliklerdir. Hükümetimizin IMF ile yola devam etmemesinin ve Türkiye'nin mevcut krizi bağımsızlık sistemini güçlendirmeye yönelik önlemleri alarak aşmaya çalışmasının doğru bir politika olduğunu düşünüyoruz. Türkiye, en azından bu süreçte IMF politikalarını körü körüne uygulamak yerine, bizim koşullarımıza uygun doğru ekonomi politikasını oluşturabileceğini görmüştür.

2011'de Türkiye daha çok yabancı yatırım çekmek, iç piyasada çarkların dönmelerini sağlayacak talep canlandırıcı politikaları uygulamak, finans kesiminde düzenlemelere devam etmek, bütçe disiplini ve mali kural konusunda gerekli adımları zamanında atmak, istihdamı artıracak somut önlemler almak şeklinde özetleyebileceğimiz bir dizi somut politika kararlarını akılcı bir biçimde alabilirse iyi bir ekonomik performans ortaya koyabilecektir.

AB ile bütünleşme konusunda azaldığını gördüğümüz siyasi kararlılığın sona ermesini ve birlik ile Türkiye arasında eşit koşullarda karşılıklı çıkar dengesini gözetilen bir müzakere sürecinin sürdürülmesini istiyoruz."

**TMHF-EGSD
Yönetim Kurulu Başkanı
Nedim Örün**

**"Katma değeri
düşük ihracat"**

"2010'un son çeyreğinde kriz süreci sonrası iyileşmelerin devam edeceği ve faizlerin bir miktar daha düşeceği kanısı içindeyiz.

Enflasyon beklentimiz ise, yüzde 6,30 - 7

arası gerçekleşeceği yönündedir. İçpazarda kriz öncesindeki canlılık seviyesine henüz ulaşamayız.

İhracattaki artış devam edecek ancak, ithal ikameli hammadde ara mallar nedeniyle ihracattaki karlılık oranı düşük kalmaya devam edecektir.

Yaz mevsiminin geçmesi dolayısıyla son çeyrekte açıklanacak işsizlik rakamları bir miktar yükselebilir.

2011'in seçim yılı olması nedeniyle iç pazarda belirli bir rahatlama görülecektir. Bu rahatlama hemen hemen 2011 sonuna kadar devam edebilir. İşsizlik oranının yüzde 10'lar seviyesinde süreceğini tahmin etmekteyiz. Sıcak paraya belirli bir kısıtlama veya vergi konulmadığı sürece ithalata dayalı üretim ve ihracat devam edecektir; bu da katma değeri düşük ihracat demektir.

Tekstil ve hazır giyim sektöründe ise, 2010 başında başlayan ihracat ve üretim artışı devam edecek, sektör lider sektörler arasındaki büyümesini sürdürecektir. Fason ihracattan koleksiyon ve ürün satışına dönüşüm 2011'de de sürerek yapısal değişim devam edecek, konfeksiyondan moda ve hazır giyim sektörüne geçiş hızla artacaktır.

2011'de sektörün 2010'daki başarısını devam ettirecek gözükmesinin küresel ve ulusal somut belli başlı nedenleri şunlardır:

- Dünya genelinde pamukta yaşanan üretim açığı,
- Avrupa'da reel krizin etkilerinin devam etmesi, bu nedenle alıcıların Uzakdoğu'da stoklu çalışmak yerine yakın coğrafyadan az adetli fakat sık mal teminini tercih etmeleri,
- Kuzeyimizdeki, doğumuzdaki ve güneyimizdeki komşu ülkelerde Türk hazır giyim ürünlerinin prestijinin yüksek olması, bu ülkelerde Türkiye'nin marka haline gelmiş olması nedeniyle Türk malı ibareli ürünlerin öncelikli olarak tercih edilmesi.
- Dezavantajlar ise düşük kur ve yerli ham madde - ara mamul kullanılamaması nedeniyle karlılığın ve ülke katma değerinin düşüklüğüdür."

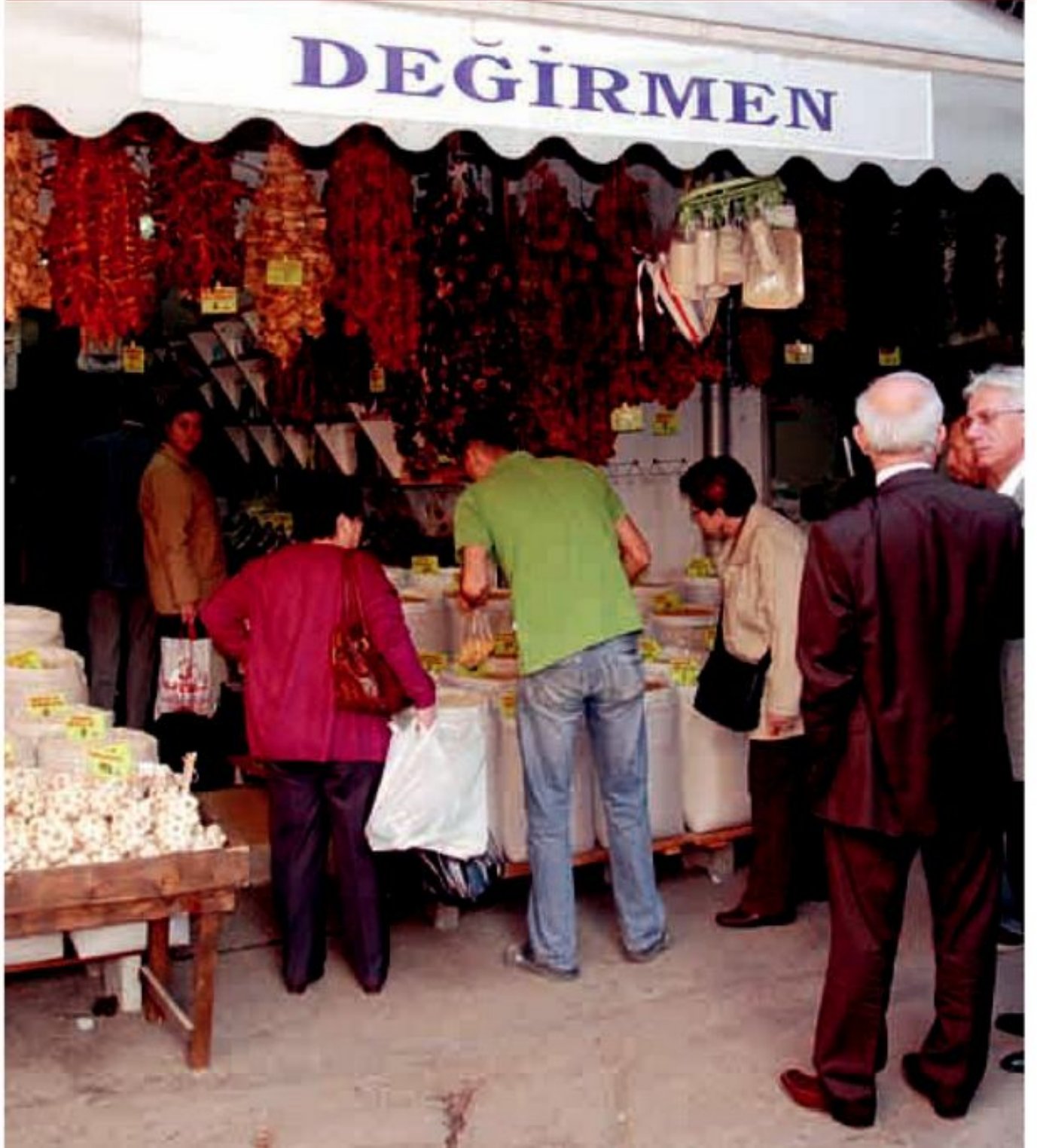
**BASİAD
Yönetim Kurulu Başkanı İsa
Tamer Çelik**

**"Ekonomik düzeltme
tabana yayılmadı!"**

Global ekonomik krizin yavaş yavaş terk edildiği söylenen şu günlerde, küçük esnaftan gelen tepkiler doğrultusunda, ekonomik düzelmelerin tabana yayılmadığını hissetmekteyiz.

Büyüme önemli. Ancak bunu tabana yayamadığımız sürece, ülkede ekonomik özgürlüğe tam anlamıyla erişeceğimize inanmıyoruz. Krizin etkisinin azaldığını görüyoruz, fakat rakamlar realiteye dönüşmüyor. Ekonomiyi yönlendirenlerin bunu tabana yaymaları için bir an önce yeni formüller geliştirmeleri gerekiyor. Esnaf odalarının zaman zaman verdiği bilgilere göre, küçük esnaf SGK ve vergi borcu altında ezilmektedir. Ancak, bunun çözüm yolu da, borçların sürekli ötelenmesi değil, küçük esnafımızın üreterek, kazanç elde etmesini sağlayacak sanayi alanları geliştirmemiz ve ithal ara malı değil, yerli üreticiye yönelik mal taleplerini geliştirmemiz gerekmektedir. Düşünün ki, 100 milyar dolarlık ihracatımızın, 75 milyar doları ithal mallardan kaynaklanmaktadır. Bu oranı yüzde 40 lara çektiğimizde, 35 milyar dolarlık kaynak ve istihdam sağlayacağımız düşünüldüğünde, yan sanayide çalışan esnafımızın da rahat bir nefes alacağına inanmaktayız.

Anadolu'nun tat ve lezzeti Kestanepazari'nda Değirmen'de buluşuyor

Lütfü Dağtaş

Trakya'dan Ege'ye, Karadeniz'den Akdeniz, Doğu ve Güneydoğu Anadolu'ya Anadolu toprağının bereketi güneş, su, r zg rla buluşur, bin bir tat ve lezzeti meydana getirir.

Malatya'nın c nım kayısısının tadını, Ege'nin inciri; Gümüşhane pestilinininkini Uşak'ın tarhanası tamamlar. Bunların hemen hepsini bir yerde bulmak olası mı? Elbette olası. Ne ararsan var Kemeraltı'na girdiğınz zaman Kestanepazarı 882 Sokağ a y neldiğınzde bir bakliyatçı d kk nının içersinden dışarıya uzanan alıcı kuyruğ   nl  Değirmen'in önünde olduğunuzun habercisidir.

Evet, 882 Sokak No 5 adresindeki Değirmen Tam Un, Bakliyat, Baharat Ticaret-hanesi'nden söz ediyoruz.

Ağzınızın tadına uygun Erzincan ya da Erzurum fasulyesi mi aradınız Değirmen'de bulabilirsiniz. Şöyle mis kokulu, yedikçe yemek istediğınz Malatya'nın şekerpare kuru kayısısı mı canınız çekiyor, o da var.

Değirmen'i ünlü kılan, içerden sokağ a taşan kuyruğ a neden olan ilginin kaynağın  Değirmen'in sahiplerinden Abdullah Gökçel'e soruyoruz:

Kemeraltı, Kestanepazarı denildiğ  zaman sizin un ve bakliyat ticarethanesi Değirmen'i bilmeyen yok.  n n z yıl-lanmış olmaktan mı geliyor?

Yıllanmışlığın ötesinde müşteriye verdiğımız bir değ r var. Bu daha  ne çıkıyor. Öncelikle müşterimize karşı d r st z. Sattığımız  r n ith lse etiketinde ith l yazar, yerliyse yerli. İzmir g   alan bir kent. Dolayısıyla burada Anadolu coğrafasının değışik noktalarının mutfak lezzetleri  ne çıkıyor. Bir de bereketli toprakların yerel tatları var ki, bu

da herkes tarafından sürekli aranan bir unsur. Kısacası siz Nazilli'nin kuru patlıcanını ararsanız bizde bulursunuz. Aydın inciri, Malatya kayısısı, Muğla susamı, Gümüşhane pestili ya da kümesi istiyorsanız, ondan da satıyoruz. Bin bir çeşit yerel tat, temiz biçimde bizde bulunduğ  için haklı olduğ na inandığımız bir  n m z var, diye düşünüyorum.

Peki, bu denli yerel tatları bir araya ge-

tirmek bir organizasyon işi. Nasıl yapıyorsunuz bunu?

Yerel ölçekte aşağı yukarı kimin ne ürettiğini bilen, adımıza çalışan satınal-macılarımız var. Bir de iki    yılda bir 4 bin, 5 bin km. yol yapar, tek tek satıcıla-rımızı dolaşır; ne yapıyor ne ediyorlar bilgi sahibi oluruz. Telefonu açıp da on ton mercimek, yirmi ton nohut diye kes-tirmeden sipariş vermıyoruz. Alacağı-

mız ürünün niteliğini biliyor, ona göre alım yapıyoruz. Bu da yerel tatları dükkanımızda özgün biçimiyle müşteriye sunmamıza neden oluyor.

Dededen mi işiniz?

Dededen. Biz iki kardeşiz; ben ve kardeşim İskender Gökçel. Dedemiz Abdullah Gökçel, ki 1970 yılında kaybettik kendisini, Mordoğan Köyü'nde zamanında değirmencilik yaparmış. Değirmenin olduğu yerin adı Değirmen Dağı. Burası o yıllar 350-400 hanelik bir yerleşim. Üç değirmen varmış çalışan. İkisi dedeme ait, birisini de Rumlar çalıştırıyormuş.

Rumların gitmesinin ardından altın, para, pul bulmak umuduyla o değirmen hemen yıkılmış, temelleri ortadan kaldırılmış. Bizimkilerin ise bugün bakarsanız yıkık dökük temel taşları var, bir de elimizde, arkasında 1962 yılında çekili olduğu yazılı bir adet bir fotoğraf.

Ama babamız Mehmet Gökçel, Köy Enstitüsüne gönderilince, o bu işi yapmamış. Etap Plastik Fabrikası İzmir'de kurulduğunda oranın üç önemli tornacısından birisiymiş babamız. Köydeyken de soğuk demircilik yaptığı için zanaat-

kâr olmuş.

Kestanepazarı'ndaki bu işyerini açan ise amcamız Kemal Gökçel. Burası o yıllar Vakıflar'a ait. Amcamız Kemal Bey, ilk dükkânı Emin Piyale'den devralıyor ve pirinç unu, mısır, yulaf unu gibi sayıca onu bulmayan ürün satıyor. Amcamız 1995 yılında burasının işletmesini kardeşim İskender ile bana bırakınca çeşidi artırmaya gittik ve bugünlere geldik.

Amcazademiz Enis Gökçel ise halen Gıda Çarşısı'nda, fırın ve pastanelere dönük olarak aynı işi toptan yapıyor.

Kemeraltı'nın önemi

Değirmen'in sahibi Abdullah Bey, Kemeraltı'nın tarih boyu çok önemli bir alışveriş merkezi olduğunu belirtiyor, "ancak son yıllarda kentin değişik noktalarında açılan Alışveriş Merkezleri Kemeraltı'na ilgiyi azalttı. Bir de Kemeraltı'nın bir türlü çözülmemeyen iki ana sorunu var: İşportanın önüne geçilemiyor ve de otopark yok. Alışveriş yapacak insan, niye karmaşaya gideyim ki, diye düşünüyor. Gelecek, yol parası verecek, elinde yük taşıyacak. Oysa Kemeraltı'nın yerleşik esnafında her zaman için kaliteli iyi mal bulmak mümkün. Ayrıca bizim işkolundan bir kıyaslama yapacak olursak; sattığımız bakliyat, hububat, kuru meyveler hem yöresel

tatlar içeriyor hem de AVM'lerde satılanların yarı fiyatına. Biz yerleşik esnaf- lar aslâ daha çok satayım diye bir dert içersinde değilizdir, hep kaliteli olanı müşterimize vermeyi düşünürüz çünkü. Bir kuru inciri örnek vermek isterim. Bu meyve sezonluktur. Bitirdiğimizde yok dememek adına dükkanımızda bulun- durmayız.

Evde kuru fasulye yemekten bıkkın- lık geldi!

Kaliteli olanı test etmede ailece devre- ye girdiklerini aktarıyor Abdullah Bey ve buna örnek olarak kuru fasulyeyi göste- riyor:

-Fasulye zamanı evdekiler gık der. İlk al- dığımız ürünü kendimiz pişirir, tadına bakarız çünkü! Neyse yine de hanım ve çocuklar seviyorlar da isyan çıkmıyor!

Değirmen, her ürünü çeşit- lendirilmiş olarak bulundur- mayı ilke edinmiş. Örneğin söyleşi yaptığımız gün 16 ayrı yörenin fasulyesini, 19 çeşit de bulgurunu saydım.

Abdullah Gökçel, son yıllarda tarımsal ürünlerin para etti- ğini gözlemlediklerini söylü- yor, "yerel tatların kaybolma- ması adına bu sevindirici bir gelişme. Boş arazilerde ekim- ler başladı" diyor.

Değirmen'de her zaman bulunabile- cek yerel tatlardan bir bölümü şöyle:

Malatya: Elma, kayısı, dut ve armut kurusu, tarhana, bulgur.
Gaziantep: Bulgur türleri Köy Bulguru, pilavlık, köftelik.)
Uşak: Tarhana, mercimek.
Muğla: Susam.
Gümüşhane: Pestil, köme.
Erzincan: Fasulye.
Erzurum: Fasulye, mercimek.
Bolu: Fasulye.
Kastamonu: Sarımsak.
Bodrum: Bakla (cılban)
Datça: Badem
İzmir: Tarhana
Konya: Tarhana, bulgur.
Kahramanmaraş: Tarhana
Midyat: Bulgur.
Urfa: Bulgur.

Karşıyaka iskele karşısında
Melek Sineması. Kapısında
"Tiyatro" yazan yapının fotoğrafı
1940'lı yıllara ait.

Çocukluğumun sinema cenneti

Rıhtım'da (Kordon) kaldırımında lobileri ile iki sinema
yan yana. Solda, beyaz sütunlu cephesi olan Palas
(Sonraları Teyyare olacak) Sineması ve hemen sağ
köşede, ABD Konsolosluğu yanında Sakarya Sineması.

İtiraf edebilirim ki çocukluk
günlerimdeki sinema
yoğunluğunu bir daha
asla yaşayamadım.
İzmir, bir zamanlar
sinema cenneti idi.
Adana ile birlikte
bu ülkenin en fazla yazlık
sineması bulunan şehriydi.

Sinema serüvenimde bilet
de sattım. Güzelyalı,
38. Sokak'ta Vadi
Sineması gişesindeyim.
(Temmuz 1972)

Yaşar ÜRÜK

İzmir'e sevdalandığım çocukluk günle-
rimde sinemaya gitmek, bizim ailenin
muhteşem serüveniydi. Herhalde pek
az aile sinemaya bizim o yıllarda gittiği-
miz oranda gidebilmiştir. "Sinema" bi-
zim için çok değerli bir mekândı. Üstelik
çocukluğumun İzmir'i bir sinema cen-
netiydi. O günlere dönüp baktığımda ne,
minicik ellerimle babamın parmaklarına
yapışıp geldiğimiz ve vitrinlerden taşan
ışık yağmuru içindeki Basmane'de, Yıl-
dız Sinemasının kapısında duyduğum
heyecanı; ne de koltuklarına oturmaya
doyamadığım İkbâl Sineması yanarken
döktüğüm gözyaşlarını unutamam. Hele
60'lı yıllar boyunca, uzun yaz günleri ya-
şadığım yazlık sinema maceraları... Ev-
dekiler hemen her akşam kız kardeşim-
le beni "set üstü" ve "sıra başı" yer
kapmaya erkenden gönderir, film başla-
madan az önce de ellerinde file dolusu
yiyeceklerle gelirlerdi. İlk film başladıktan
hemen sonra da paketler açılır; ekmek
arası köfteler, kıpırmızı domatesler,
salatalık ve beyaz peynir afiyetle mide-

ye indirilirdi. Elbette diğer elimizde sıkı-
ca tuttuğumuz buz gibi İmbat gazozu ya
da Cincibir eşliğinde. En önemli yer kap-
ma savaşı da Lozan sinemasının "set
üstü" sandalyeleri için yapıldı. Böyle
gecelelerin sonunda genellikle ikinci fil-
min ortalarında uykum gelir ve filmin so-
nunu annemin kucağına devrilmiş bi-
çimde ve pırıl pırıl parlayan yıldızları
seyrederek yaşadığım uyku mahmurlu-
ğu içinde getirirdim.

O yıllarda her yaz yeni bir "Sinema def-
teri" tutardım. Mutlaka 1 Mayıs gecele-
ri sezonu açan yazlık sinemaların nere-
deyse Ekim ayı sonlarına kadar süren
renkli sezonunda hemen her gece ya-
şadığımız sinema serüvenini bu defter-
lere titizlikle kaydederdim. İnanılması
güç ama bir yaz sezonu boyunca sine-
maya gittiğimiz gece sayısı asla yüzün
altına düşmezdi. O defterler arasında

rekor sayının "Bir yaz sezonunda yüz otuz iki kez sinemaya gitmek" olduğunu da hala unutmam. Bu hesaba göre yalnızca yaz döneminde izlediğim filmlerin sayısı iki yüzün üzerindeydi. Gençlik yıllarımda okul masraflarıma katkıda bulunmak amacıyla girdiğim bir çok işin içinde yazlık sinemalarda çalışmak ta vardı. Bir kaç yıl üst üste Güzel-yalı Vadi ve Sahil sinemalarında çalıştım. Sinemaya öğleden sonraları gelir ve önce boş şişeleri toplar, yerdeki kollarca çiğdem kabuklarını süpürür ve her tarafı hortumla bir güzel sulayıp yıkadıktan sonra akşamüstü gişeyi açarak bilet satmaya başladım. Film aralarında da meşrubat satmak olan görevim, son filmin arasında, makine dairesine çıkarak yaptığım "Gelecek Program" anonsu ile sona ererdi. Konservatuar sınavlarına bile açık hava sinemasının sahnesinde güneş altında prova yaparak hazırlanı-mıştım. Ne güzel günlerdi onlar...

miştım. Bütün gün hemen ilerideki Kanarya Kahvesinde zaman öldürenlerin de kabılmasıyla, dut altı söyleşi grubu akşam saatlerinde gittikçe büyürdü. Kale'ye doğru geçen otomobillerin markalarını sorarlardı bana. Nasıl olduysa hepsini bilebiliyordum. Chevrolet'nin 57 ile 58 modelleri arasındaki farkı ya da Studebaker'in renk ve biçimlerini nasılsa öğrenmişim. Film başlamadan az önce, sinemaya girmekte olan kalabalığın bacakları arasında kaybolarak içeriye girer ve gıkımı çıkartmadan film izlerdim. Bu yazıyı yazarken hafızamı zorladım: Çiçek Sinemasından aklımda kalan hangi film var diye. Film yerine belleğime, parıltılı giysileri içinde hep tek kişinin görüntüsü geldi: Elvis Presley.

Altıntaş'ta Yayla Sineması

Çiçek'ten sonra anımsadığım ikinci sinema Altıntaş'taki Yayla idi. Günümüz-

Karşıyaka'da

Melek ve Atlas Sinemaları

O yıllardan anılarımda kalan bir başka sinema ise Karşıyaka'dan. O dönemlerde Karşıyaka'da sadece iki kapalı sinema vardı. Bunlardan biri sahildeki Avcılar Kulübü üstündeki Melek Sineması idi. Ama ikincisini henüz bilmiyordum. İşte o gece yine iskele karşısında bir başka süslü binanın önüne gitmiştik. Yukarıya çıkan merdivenlerin yan tarafındaki bir kapıdan giriliyordu o sinemaya. O sinemanın adının Atlas olduğunu ve o süslü yapının da Karşıyaka Halk Eğitimi Merkezi olduğunu sonraları öğrendim. Ama o bayram gecesi izlediğim filmin adını hemen belleğime kazımıştım: "Toros Canavarı". Ancak 90'lı yılların başında yeni bir bina yapılması için o canım köşk yıkılmaya başlanırken, Karşıyakalılar ayaklandı ve topladıkları im-

Karşıyaka 1714. Sokak'ta Zafer Sineması artık anılarda yaşayan güzel bir hayal.

Yapıcıoğlu Çiçek Sineması

Çocukluğumdan bu güne kalan sinema anılarının en eskisi Çiçek Sineması'na ait. Yapıcıoğlu'da, Rakım Elcutlu Caddesi'nin üzerindeki bu yazlık sinemayı sanırım dört-beş yaşlarımdaki halimle hatırlıyorum. Çiçek Sineması, Yapıcıoğlu'da cami ve karakol ile birlikte cazibe merkeziydi. Sinemanın önünde, dut ağaçlarıyla kaplı toprak zeminli kaldırımda, babamın kahve iskemlesinin yanına koydukları alçak tabureye oturur ve babamın en iyi arkadaşlarından berber Raşit amcanın ikram ettiği gazozu yudumlardım. Ama bana sorduklarında seçimim gazoz değil, tarçın ya da kanelalı olurdu. Çocukluğumdan onların İzmir'e özgü içecekler olduğunu kavra-

de İnönü Caddesi adını taşıyan Hatay Caddesi'nin Bayramyeri'den Üçyol'a doğru giden en dar bölümünde, sağ taraftaydı. Cade tarafındaki kapıdan girdikten sonra, üç set halinde aşağıya doğru uzanan orta büyüklükte bir sinemaydı. Kapısındaki lobinin çevresi, o dönemlerde adet olduğu gibi kırk mumluk ampullerle süslenmişti. Yayla Sineması'nda o dönemden herhangi bir filmi net olarak anımsamıyorum. Anılar arasında saklamayı başılabildiğim ilk film ise birkaç yıl sonrasına ait: "Esrarengiz Yolculuk". Yayla Sineması'nın ömrü Hatay Caddesi'nin genişletilmesi çalışmalarıyla son buldu. Bir ucu Üçyol'da, diğeri Bayramyeri'de başlayan yıkım çalışmaları arasında Yayla Sineması da tarihe karışıp gitti.

zalarla yıkım durdu ve binanın restorasyonu başladı. Ama yapının arkasındaki salon ise en başta kışla göz arasında yıkıldığı için kurtarılamadı.

Yazlık İpek Sineması

Karşıyaka'da aynı yılların anılarımda iz bırakmış bir başka sineması ise Banka Sokak'taki, yazlık İpek Sineması idi. Perdesi demiryolu kenarındaki sinemada, tren geçerken filmin sesini duymanın olanağı yoktu. İpek Sineması'nda izlediğim nice film den beni en çok etkileyeni siyah beyaz bir korku filmiydi: "Kabus Şatosu". Artık İpek Sineması'nın yerinde de kocaman bir apartman var. Bu sinemanın en önemli özelliği film başlamadan önce her gece aynı sinyal müziğini çalmasıydı.

Hatay 155 Sokak'ta,
Hatay Sineması girişi.

Yakın zamanlarda
çeşitli işler için kul-
lanılan bu yapı, ünlü
Lale Sineması idi.

Karantina'da, 177.
Sokak çıkamazında
Divan Sineması'ndan
günümüze kalan.

Sinema makinistliği bir dönemin önemli mesleklerinden biriydi. Bu makinelerde filmi yakmadan ve koparmadan, perdeye düşen görüntüyü de karartmadan film oynatmak oldukça maharet isterdi.

Üç sinema vadisi

İzmir'in Cumhuriyet dönemi şehir yapılaşmasında, sinema salonları özellikle üç bölgede oldukça yoğun olarak yer almıştır. Ben bunlara "Üç sinema vadisi" diyorum. Bu vadilerden birincisi; Ankara, Asri, Lale, Saray, Tan, Yeni sinemalarının bulunduğu Mezarlıkbaşı semtinden, Şenocak, Ferah gibi sinemaların bulunduğu Eşrefpaşa semtine uzanan Eşrefpaşa Caddesi'dir. İkinci sinema vadisi; İkbâl, Yıldız, Kulüp, Büyük ve Ülkü sinemalarının bulunduğu Gaziler Caddesi ve çevresi; üçüncü vadi ise; Elhamra, Çınar, Konak, Şan, Sema sinemalarının bulunduğu Anafartalar Caddesi ve çevresidir. Bu sinemalardan anılarımda en az yer edeni İnci'dir. Daha önceleri "Asri adıyla bilinen bu sinemanın içini anımsayabiliyorum. Oldukça bakımsız bir görüntüsü vardı. Mezarlıkbaşı'nda, Yeni Sinema çocukluk yıllarımda Yıldız ile birlikte en çok film izlediğim kışlık sinemaydı. Yeni Sinema'da çocukluk dünyamda adını koyamadığım bir başka "fark" vardı. Hiçbir sinemada filmlerin renkleri bu kadar canlı ve etkileyici değildi. Özellikle balkonundan izlemenin keyfi anlatılır gibi değildi. Yıllar sonra, yaptığım bir araştırmada bu farkın nedenini öğrendim. 1956 yılında yenilenen sinemaya yurt dışından özel bir beyaz perde getirilmişti. O yıllarda "Sunnyscreen Panoramik Sinemaskop" olarak adlandırılan bu fosforlu gümüş perdenin İzmir'de eşi yoktu. Öte yandan Yeni Sinema'nın çok beğendiğim bir başka özelliği büfesi idi. Salonun, caddeye bakan yan fuayesindeki büfe, sıra-

dan ve fazla bakımlı olmayan bir yerdin ama İzmir'deki en güzel pasticher bura-da satıldı. İzmir'e özgü bir yiyecek olan "Pastiç", hamuruna kuru üzüm katıla-rak pişirilen bir tür tatlı çörektir. Ne yazık ki pastiç de "Popcorn" kültürüne karşı koyamadı, yok olup gitti. 1970'lerin ba-şında patlayan ve seks filmleri dönemi-ni başlatan kriz, benzerleri gibi Yeni Si-nemayı da vurdu ve izleyici çekebilmek için "4 Film Birden" uygulamasına baş-ladı. Günün herhangi bir saatinde tek biletle içeriye girip, yaklaşık sekiz saat film izledikten sonra gece yarısına doğ-ru sinemadan çıkabiliyordunuz. Derken film sayısı beşe çıktı ama hem sektörün

lan diğer iki sinemadan da söz etmek is-tiyorum. Lale Sineması, benim kapısın-dan içeri girdiğim yıllarda oldukça eski-miş ve yorgun görüntülü bir sinemaydı. Oldukça büyük salonunda yıllar önce-sinden kalan izlere baktığınızda, zama-nının ihtişamlı bir yapısı olduğunu an-la-yabiliyordunuz. Ama ben o sinemayı keşfettiğimde, artık "Ol saltanatın yerin-de yeller esmekte" idi. Lale'nin izleyici profilini de sevememiştin. Bu nedenle bu sinemaya sanırım beş altı kez gittim. Anımsadığım tek gösteri, bir filmde ön-ce sahneye çıkan bir adamın meddahlık yapmasıydı. Tan Sineması'na sadece bir kez gittim. Mustafa Kemal'in "Kadın-

zinin, Mezarlıkbaşı'dan Basmane'ye kayması bu durumu değiştirmişti. Hem yapımı uzun yıllar süren Fevzi Paşa Bul-varı'nın açılması hem de artık gelişme dönemini tamamlayan Uluslararası İz-mir Fuarı'nın her yıl artan bir ticaret ya-şamı yaratması Dokuz Eylül Meydanı ve çevresini şehrin parlayan yıldızı yapma-ya yetmişti. O yıllarda yapımına başla-nan birçok iş merkezinin yanı sıra sine-maya yatırım yapan İzmirli girişimciler yeni ve çağdaş sinema binalarını da, bu yeni ve gelecek vaat eden bölgede var ettiler. İkbal'in yanı sıra Gaziler Caddesi üzerindeki Yıldız, Kulüp ve Büyük, İz-mir'in en önemli sinemaları olmuştu.

Gaziler Caddesi üzerinde, günümüzde halı futbol sahası olarak geçen Yıldız Sineması girişi.

Mezarlıkbaşı'nda geçen yıl yandıktan sonra yıkılan Saray Sineması'nın dört film birden dönemi.

yaşadığı kriz, hem de sinemanın büyük rant yapan bir bölgede olması sonucu Yeni Sinema 1976 yılında kapatıldı ve yerine iş hanı yapıldı. Saray Sineması "Yerli film" oynattığından olsa gerek bi-raz daha farklı bir izleyici grubuna sa-hipti ancak beni hiçbir zaman Yeni Sine-ma kadar etkilememişti. Oraya gitmenin en güzel yanı, çevrede bulunan lokanta-lardı.

Eşrefpaşa Caddesi merkezli sinema va-disinin, Bayramyeri ve ötesinde kalan sinemalarıyla bir iki yıl sonra tanışıklık kurmuştum. Ancak önce "Aşağıda" ka-

ların erkeklerle birlikte film izlemesine" ilk kez o sinemada izin verdiğini de çok sonraları öğrendim. O sinemaya gitme-yişimizin nedeni belki de, o dönemde Lale ile birlikte aynı filmleri göstermesi-dir. Bugün bir spot eşya satışı yerine dö-nüşen o yapı İzmir'de günümüze ulaş-mış sinema binalarının en eskisidir.

İzmir'in "Sinema vadileri"nin ilki ve en eskisi olan Mezarlıkbaşı merkezli sine-malar Cumhuriyetin ilanından sonra yaklaşık otuz yıl İzmir'in sinema nabzını ellerinde tutmuşlardı. Ancak 1950'li yıl-larda şehrin hareket ve eğlence merke-

Üstü açılan Yıldız Sineması

Yıldız sineması, ülkemizdeki tüm sinema salonlarında bulunmayan bir özelliğe sahipti. Özel bir sistemle çatısı açılabil-mekte ve izleyiciler sıcak yaz akşamlarında yıldızların altında film izleyebil-mekteydi. Sinemaya bu nedenle Yıldız adı verilmişti. O sinemada izlediğim filmlerin sayısı kim bilir kaçtı bulmuştur. Ama orada izlediğimi kesin olarak anı-m-sadığım en eski tarihli film, Walt Disney yapımı bir çizgi-filmdi: "Alaattin'in Sihir-li Lambası". Yıldız Sineması'nın locaları bana çok ilginç gelirdi. Yıllar içinde ora-

şı da çöküş içine girdi ve kapandı. Günümüzde "Yıldız Spor Tesisleri" adıyla halı saha futboluna hizmet veriyor. Gaziler Caddesi üzerindeki bir başka sinema, Yıldız'dan az ötede ve karşı sıradaki Kulüp Sinemasıydı. Yıldız'daki filmler ilginç gelmediyse hemen Kulüp'e koşardık. Oranın salonu farklıydı. Diğer salonların zeminleri "Düz" iken, Kulüp Sineması'nın salonu "Anfi" biçimindeydi ve balkonda locaları vardı. Kulüp Sineması'nda izlediğim en son film 1970 başlarındaydı. Kapandığında çok üzül-müştüm. Gaziler Caddesi üzerinde, Tepecik yönüne doğru son sinema Büyük Sinema idi. Oldukça çok sayıda locası olduğunu anımsıyorum. Hem sapa, hem de Tayyare Sineması ile ortak film gösterdiği için diğerleri kadar çok gittiğim bir sinema değildi. Ama orada hiç unutamadığım bir konseri hala aynı tazelikle hatırlarım. 1966 yılında Altın Mikrofon Şarkı Yarışması İzmir finali orada yapılmıştı.

İkbal yangını

Fevzi Paşa Bulvarı'nın, Basmane Gar'ına oldukça yakın bir bölümünde yer alan İkbal de diğerleri gibi oldukça büyük bir sinemaydı. Altında çarşısı bulunan bir binadaydı. 1966 yılı Nisan ayında bu sinemanın kaderine ben de tanıklık ettim. O gün Karşıyaka'ya, okula gitmek için vapura binmişim. Vapur Konak'tan ayrıldıktan az sonra fark ettim siyah dumanları. Zaten oldukça bulutlu olan gökyüzünde yükselen siyah duman daha da kasvetli görünüyordu. Yanan yerin Basmane civarında olduğunu tahmin etmiş ama neresi olduğunu anlayamamıştım ama içimi de müthiş bir sıkıntı kaplamıştı. Birden kararımı verdim ve aynı vapurla geriye döndüm. Konak'tan Çankaya'ya nasıl vardığımı hatırlamıyorum bile. Ama o dumanın İkbal Sineması'ndan geldiğini fark ettiğimde dünyam yıkılmıştı. İşin garip yanı sinemada Avni Dilligil Tiyatrosu temsiller vermek üzereydi. O gece de ilk temsillerini vereceklerdi. Adını sahibi olan İkbal ailesinden alan sinema binası çarşısı ile birlikte yıllarca o durumda kaldıktan sonra yıktırıldı ve yerine yeni bir iş merkezi yapılarak "İzmirlilerin doyamadıkları bir sinema" olarak anılardaki yerini aldı. O vadide yer alan sinemalardan belleğimde en son yer edeni Gürçeşme'ye giden yolun başındaki Ülkü Sineması olmuştur. Açıldığı yıl lise birinci sınıfa gidiyor-

dum ve sinemanın açılışına, konuya meraklı birkaç okul arkadaşla birlikte gitmiştik. İlk haftanın filmlerini bugün de hatırlıyorum: Zeki Müren ve Filiz Akın'ın "Hindistan Cevizi" ile Fikret Hakan, Tanju Gürsu ve Zeynep Aksu'nun "Devlerin İntikamı". Ülkü Sineması sonraki yıllarda, film oynatılan yer olmaktan çok politik toplantı ve konserlerin yapıldığı bir alan olarak aklımda yer etti.

Lozan ve Şenocak

O dönemde Eşrefpaşa civarındaki sinemaları da keşfetmişim. Bunların en önemlileri iki yazlık sinema olan Lozan ve Şenocak'tı. İkisi de aynı sokakta olan

bu sinemalardan ilki "Yabancı" diğeri ise "Yerli" filmler oynatırdı. İkisi de haftada iki kez film değiştirirdi. Şenocak, yalnızca İzmir'in değil, ülkemizin de en büyük yazlık sinemasıydı. Üç katlı bir ev kadar yüksek ve çok geniş bir perdesi vardı. Az eğimli bir arazide, setler halinde yükselirdi. Toprak zeminli bir sinemaydı. Makine dairesi benzerlerinin aksine zemine gömülüydü. Görüntü perdeye tam karşıdan değil, aşağıdan düşürülürdü. Sinemadaki sandalye sayısının üç binden az olmadığını tahmin ediyorum. Orta setlerden birinin kenarında

yine İzmir'deki en büyük sinema büfesi vardı. Neredeyse mahalle kahvehanelerinden büyük bir büfe idi. Orada sucuklu sandviç yaptırmaya bayılırdım. Şenocak Sineması'nın geniş sahnesi nedeniyle çok önemli konserler de verilirdi. Fuar zamanı İzmir'e gelen nice şarkıcı, mutlaka bir gece Şenocak'ta da sahne alırdı. Adını anamayacağım birçok sanatçıyı ilk kez hep bu sinemada dinlemiştim. Ama bunların arasında benimle fotoğraf çektiği için Berkant'ın ayrı bir yeri vardır. Şenocak Sineması sonraları kapandı ve arsası üzerine saymayı bir türlü başaramadığım sayısız apartman dikildi. Lozan Sineması, Eşrefpaşa çıkışına Şenocak'tan daha yakın bir yerdedi. Yağhaneler tarafına açılan bir kapısı daha vardı. Tüm zemini betonu ve o da kademeli bir sinemaydı. Otobüsle geldiğimiz iki sinemadan da Küçükyağ'ı mutlaka yürüyerek dönerdik. Yıllar boyunca yabancı film oynatan Lozan Sineması'nda izlediğim tek yerli film "Şafak Bekçileri" idi. Eşrefpaşa'da bir de kışlık Şenocak Sineması vardı. Rakım Elkutlu Caddesi üzerinde yer alan sinema binası oldukça eğimli bir zemine inşa edildiğinden, lobiden doğru balkona girilirdi. Yazlık Şenocak Sinemasının

yan sokağında kalan kışlık Ferah Sineması ile birlikte İzmir'in "Yukarı" mahallelerinin 60'lı yıllarda en önemli iki sinemasıydılar. Üstüne üstlük, birkaç yıl sonra yazlık Şenocak Sinemasının tam karşısına, yazlık Ferah Sineması açılmıştı ama diğer ikisi gibi çok gittiğimiz bir sinema değildi. Orada izlediğimi anımsadığım tek film Cüneyt Gökçer'in başrolünü oynadığı "501 Numaralı Hüc-re"dir. Çok uzun bir film. Kışlık Ferah da, Şenocak gibi balkonlu bir salona sahipti. İkisi de genellikle yerli film oynatırdı ama Şenocak'ın bazı dönemler ya-

Eşrefpaşa, Rakım Elkutlu Caddesi üzerinde Şenocak Sineması. Fotoğraf, gösterilmekte olan "Anası Gibi" (Sönen Işık) filminin çevrildiği 1957 yılına aittir.

bancı film de oynattığını anımsıyorum. İkisi de, çocukluğumun kış aylarına denk gelen bayram günlerinde büyük iş yapardı. Hele Ferah'ta vizyona giren Zeki Müren filmleri dönemlerinde tüm İzmir o iki sinemaya akardı sanki. Kışlık Şenocak'tan hatırladıklarımın arasında ise en önemlisi "Gönülden Gönüle" filmi idi. Oldukça ilginç bir senaryosu vardı ve o güne kadar görülmemiş bir "gala" yapıldı. Gala yapan filmler İzmir'de, aynı anda birçok sinemada birden oynardı. İstanbul'dan gelen sanatçı bir otomobile bindirilerek gece boyunca sinema sinema dolaştırılırdı. Hangisine gidilmiştise, hemen film kesilir ve sinemanın ışıkları açılır; sahneye mikrofonla çıkan birisi kısa bir sunumdan sonra sanatçıyı sahneye çağırırdı. Bu arada sinemadaki tüm çocuklar sahnenin önünü doldurur, onların cıvılamaları arasında sahnedeki sanatçı da izleyicilerin kendilerine yönelttikleri soruları cevaplamaya çalışırdı. İlk soru hiç değişmezdi: "Hangi takımı tutarsınız?" Vaziyeti idare etmek isteyenler gelmeden önce kendilerine öğretilmiş gibi hemen o semtin takımının adını söyler ve büyük alkış alırdı. Hiç kimse de "Hayatında İzmir'e gelen bir sanatçının nasıl olup da Ülküspor'u tuttuğunu düşünmezdi. Biraz daha politik olanlarsa "Milli Takım" cevabını verirdi. Bu tür galalarda İzmir nice sanatçıyı karşısında gördü. Benim gördüklerim arasında, yakasında karanfili ile Yılmaz Duru, Eşref Kolçak, Fikret Hakan, Cüneyt Arkin, Sezer Güvenirgil, Ahmet Tarık Tekçe, Necdet Tosun, Vahi Öz, Mualla Sürer, Mürüvvet Sim, Zeynep Değirmencioğlu, İker İnanoğlu, Esen Püskül-

lü, Suna Pekuysal, Tamer Yiğit, Muzaffer Tema, Süleyman Turan, Aliye Rona, Erol Taş, Semra Sar, Pervin Par, Fatma Girik, Muhterem Nur hemen hatırladıklarım. Ama "Gönülden Gönüle" filminin sözünü ettiğim galası bir daha benzerini asla göremeyeceğim bir galaydı. Çünkü gelen sanatçıların sayısı on'u buluyordu. Süha Doğan, Efgan Efehan, Leyla Sayar derken... Sahneye çağırılan yıldız inanılır gibi değil ama Türkan Şoray'dı. Henüz yükselmeye başladığı dönemde böyle bir yolculuğa çıkarmışlardı Türkan Şoray'ı. Çünkü onun bu tür bir gösteriye katıldığını bir daha ne gördüm ne duydum. Kısacası kışlık Şenocak Sineması, benim belleğimde Türkan Şoray ile yer etti. Bu yazı için eski sinema sokaklarında yeniden gezerken, Şenocak'ın harap olmaya yüz tutmuş binası önüne geldiğimde çok şaşırdım. Ne kadar da küçük bir binaydı. Çocuk dünyamın o yüksek perdeli salonu bu binaya mı sığmıştı?

Küçükyalı sinemaları

Küçükyalı'daki sinema günlerimde ise Köşk Sineması bir numaraydı. Güzelyalı'dan Karataş'a kadar tüm yalı semtlerinin sinemasıydı. İzleyicilerini biraz daha varlıklı kesimlerin insanları oluştururdu. Konservatuar salonu devreye girmeden önce uzun zaman İzmir Filarmoni Orkestrası konser salonu olarak da hizmet vermişti. İzmir'deki tüm kışlık sinemalar içinde kadın izleyici oranının hiç tartışmasız en yüksek olduğu sinema idi. Tamamı yeni vizyon, yerli film oynatırdı. Balkonlu olmayan sinema oldukça rahat film izlenen bir salona sahipti. Mithatpaşa Caddesi üzerinde, geniş basamaklı

bir girişe sahip, ahşap dekorasyonlu fuaye ve büfesi olan zarif bir sinemaydı. Özellikle 21.15 saatleri tüm Karantinalı aileleri orada görebilirdiniz. Salonun giriş çıkışı tek kapıdan yapıldı. Gelen izleyiciler salona girmek için sıra olur, içerden çıkanlar da bu sıraların arasından geçirdi. Böyle kuyruklar içinde beklediğimizi hatırladığım bir film, Kartal Tibet ile Selda Alkor'un oynadıkları "Senede Bir Gün"dü. Dışarıya çıkan herkesin gözleri ağlamaktan kan çanağına dönmüştü. Aralarından, komşumuz da olan bir hanımefendi annemim ellerini tutarak "Nigar hanımcığım, çok güzel bir film... Ağlamaktan mahvolduk... Sakın mendilsiz girmel!" demişti. Köşk Sineması, benim "Üçüncü Sinema Vadisi" olarak adlandırdığım Kemeraltı sinemalarının açılması ile birlikte önemini kaybetti. Uzun yıllar fazla iddialı olmayan, politik tiyatro gruplarına ya da dernek ve kooperatiflerin kongrelerine ev sahipliği yaptı. Son sahibi burayı yıkarak, yerine apartman dikti. Köşk sineması kapanmadan önce Güzelyalı'da hizmete giren As Sineması, çevresindeki izleyicilerin bir bölümünü Köşk'ten koparmıştı ama As Sineması iyi işletilmedi. Sessizce sinema tarihi arasına karıştı. Bu arada 1965 yılında, eski bisküvi fabrikasından bozma bir binada Hatay Sineması da devreye girdi. Alçak tavanlı, duvarları kaba dokulu bir kumaş kaplı, soba ile ısıtılan bir sinemaydı. Küçükyalı'da oturduğumuz evlere çok yakın olmasına karşın, çok sık gitmediğim bir sinemaydı. Yakın yıllarda orası da tarihe karıştı. O yılların Hatay ve Küçükyalı'sında hizmet veren dört önemli yazlık sinema vardı. Hatay'da Kent ve Renkli Sinemalar ile Küçükyalı'da Venüs ve Divan Sinemaları. Hatay'dakilere gitmek için yokuş çıkmak gerektiğinden, aşağıdaki iki sinema bize daha cazip gelirdi. Bu nedenle bu dördü içinde en az gittiğim sinema olmuştur Kent. Ama Renkli Sinema'nın 1968 yılı Mayıs ayındaki açılışında tam kadro oradaydık. Çünkü delikanlılık yıllarımın yüzü yara izli, yakışıklı İtalyan'ın filmi oynayacaktı. Yani Giuliano Gemma'nın. Filmin adı da "Kahraman Şerif". Renkli Sinema çok uzun yıllar hizmet verdi, hatta İnönü Caddesi'ndeki bir durağa adının verilmesine neden olacak kadar da çevreyle bütünleşti. Aşağıdaki sinemalardan Mithatpaşa Caddesi üzerindeki Venüs, birkaç set halinde, caddeden denize doğru uzanır-

dı. Sinemadan anımsadığım en önemli şey İzmir'in en konforlu ve bakımlı yazlık sineması olduğu ve perdesinin üç kenarında, tıpkı Gözümöğlü'da olduğu gibi arkasında renkli ampuller yanan oyma kenarlıkların bulunduğuydur. Tipik bir mahalle arası sineması olan Divan Sineması ise kendisini çevreleyen apartmanların avlusu gibiydi. Kısa bir çıkmaz sokak sonundaki sinemanın en önemli özelliği balkona sahip bir yazlık sinema olmasıydı. Tek film oynar ve haftada iki kez film değiştirirdi. Sinemaya bakan onca dairenin balkonlarında neredeyse aşağıdaki izleyici sayısı kadar insan olurdu. O dönem sinemalarında film başlamadan önce gösterilen Woody Woodpecker'lar ile, Pertev Tunaseli seslendirmesiyle gösterilen eski futbol maçları özetlerine bayılırdık. Divan Sineması'nda izlediğim filmler arasında anımsayabildiklerimden en eski tarihli olanı "Payton Aşıkları"dır. Ama en unutulmaz olanı ise hiç tartışmasız "Mahşerin Dört Atlısı" idi. Sinema, Eylül ayı gelip de havaların serinlemesi nedeniyle

Güzelyalı Vadi Sineması

Küçükyalı'dan sonra Göztepe'ye taşındığımızda artık lise öğrencisiydim. Gözümöğlü Sineması'na daha önce gitmiştim ama o dönemlerde Güzelyalı'da yazlık Sahil ve Vadi sinemaları da vardı. Gerçi Bayraklı semtinde de bir Sahil Sineması vardı ama Güzelyalı'daki gerçekten sahildeydi. Sahibinin kimliğinden dolayı "Muhtarın Sineması" olarak da anılırdı. Üçünün içinde en önemli olan Vadi Sineması, Fuat Göztepe parkı-

hasılatı düşmeye başlayınca filmiden önce bir topluluğa yarım saatlik pop konseri verirdi. Bu topluluk genellikle "Yakamozlar" olurdu. Sinema günümüzde oldukça harap durumdadır. Hatay'da bunların dışında, Necatibey İlkokulu civarında bir de Levent Sineması vardı. Ancak diğerleri oranında gittiğim bir sinema değildi.

nın bitim yerinde, Belediye apartmanının tam karşısındaki adanın köşesindeydi. Vadi, çevresindekiler içinde en iyi iş yapıyordu. Sinemanın işletmecisi de Yusuf Akkan Karşıyaka'da kışık Ses Sinemasını da işletiyordu. Kardeşi Emin Akkan ise, yalıdaki yerini, Poligon sırtlarına taşımış olan Sahil Sineması'nın işletmesini almıştı. Sahil Sinemasının eski yeri

ise kapatılarak müzikhol haline getirilmişti. Vadi Sineması'nın gişesinde iki yıl çalıştım. Öğleden sonra gelir ve önce birbirlerine bağlı sandalyelerden oluşan sıraları düzenleyerek, yerleri süpürürdüm. Her süpürüşte kovalarca çiğdem kabuğu toplardım. Daha sonra önce içeriği daha sonra sinema girişini hortumla sulayıp, yıkar; ardından 17.30'da gişeyi açardım. Gişe işi film başladıktan on beş dakika sonra biter ve kasayı teslim ederdim. "5 Dakika Ara" olduğunda bir yaramazlık olup olmadığına göz atar, daha sonra makine dairesindeki mikrofondan o haftanın filmlerinin reklamını yapardım. Bu nedenle İzmir'deki hiçbir sinemada Vadi'deki kadar güzel tanıtım anonsu yapılmazdı. Mikrofonu "füüf" diye üflediğimde tüm bahçenin sesi kesilir ve herkes çit çıkarmadan ve "huşu içinde" beni dinlerdi. O yıllarda sinemalarda "slayt makinesi eşliğinde reklam bandı yayınlamak" modası da çıkmıştı ama sonraları gelişen teknoloji karşısında yürümeyip yok oldu. İşlerin yoğun olduğu zamanlar Poligon'a gider, Sahil Sinemasında da çalışırdım.

O sinemada lobide yanan ampullerin devresine starter bağlayarak ışıkların titretilmesi numarasını da ilk kez ben yaratmıştım. O starter teknolojisi sonra birçok sinemaya daha sıçramıştı ama ben hiçbir zaman mucitliğimin(!) karşılığını alamadım. Vadi Sinemasının yerinde günümüzde kocaman bir blok apartman yer almakta. Gözümöğlü Sineması ise uzun yıllar atıl durumda kaldıktan sonra 2001 yılı Mayıs ayında yıkıldı. Poligon'da daha sonraları açılan Civan Sineması ise sonraları düğün salonu olarak hizmet verdi.

Karataş'ta Site ve Deniz

O yıllarda sık olmasa da arada sırada gidebildiğim bir başka sinema ise Karataş'taki Site Sineması idi. İzmir Kız Lisesi'nin karşısındaki sinema basık ve küçük salonu, tahta koltuklarına karşın tiyatro yapmaya uygunca bir sahneye sahipti. Aralarında geçenlerde yitirdiğimiz şarkıcı Esmeray'ın da bulunduğu kadrosuyla sahnelediği "Kırmızı Fenerler" oyunu ile Ayni Dilligil hala gözlerimin önündedir. Site Sineması 1972 yılında geçirdiği yangından sonra yenilenerek tekrar açıldıysa da, dönemin kriz ortamında daha fazla dayanamayıp kapandı, yerine de apartman dikildi. Karataş'taki

Eşrefpaşa Caddesi'nde Tan Sineması salonu günümüzde spot ışığı mağazası olarak kullanılıyor. Bu sinema "Ankara" adını taşıdığı dönemde Mustafa Kemal'e de ev sahipliği yapar.

yazlık sinema ise sahildeki Deniz Sinemasıydı. Günümüzdeki Karataş Lisesi'nin bulunduğu sırada, güzel bir yazlık sinemaydı. İmbat rüzgarının akşam saatlerinde azalarak süren esintisi ile sıcak yaz akşamları, rahatça film izleyebilirsiniz.

Karşıyaka dörtlüsü:

Elif, Efes, Melek ve Ses

Benim sinema serüvenimde Karşıyaka'da dört sinema vardı: Elif, Efes, Melek ve Ses. Bunlardan Elif en önemlileriydi. En kalite yabancı filmleri getirirdi. Şık ve rahat bir salonu vardı. Orada izlediğim filmlerden, Gregory Peck ve David Niven'lı "Pekin'de 55 Gün" en önemlilerinden biriydi. Efes de, Elif kadar büyük bir sinemaydı. Ancak fuayesi çok az sinemada rastlanılacak kadar güzeldi. Balkon'a çıkan oldukça zarif merdiveni, fuayenin ortasından yükseldi. Elif Sineması, daha sonraları modaya uyarak bölünerek küçültüldü ve Deniz adıyla sinemalar yaratıldı. Efes Sineması'nın önce fuayesi bölünerek bir mobilya galerisine dönüştü, salonu ve fuayeden geri kalanı ise onarılarak 1986 yılında Karşıyaka Devlet Tiyatrosu olarak hizmet vermeye başladı. Efes Sinemasının yan sokağında yazlık Zafer Sineması vardı. 1980'lere kadar hizmet verdikten sonra, açık otopark olarak kullanılmaya başlandı. Melek Sineması, en bilinen sinemadır Karşıyaka'da. Hem en eski sinema, hem de iskelenin karşısında olması nedeniyle İzmir'den gelenler, önce Melek'le tanışır. Ortasında "Hamamdan bozma" izlenimini veren bir kubbesi bulunan bu sinemaya, zemin katında bulunan Avcılar Kulübü'nün önünden yükselen, dik sayılabilecek bir merdivenle girilirdi. Bu üç sinemaya oranla benim en çok gittiğim Ses Sineması'ydı. Metin Oktay'ın yaşamını anlatan, Ajda Pekkan'lı "Gol Kralı" filmini de orada izledim ve o film-

de Ayten Gökçer'i ilk kez gördüm. Ses, balkonlu bir sinema idi. Oldukça küçüktü. Sonraları yıkılarak yerine iş hanı ve pasaj yapıldı. Köşesinde bulunduğu sokağın içine de Karşıyaka Sineması inşa edildi. Karşıyaka'da yazlık sinemalar çoktu. Çiğli'den Alaybey'e kadar her mahallede sinema vardı. Ama benim yolum bunlar arasından üç tanesinden daha çok geçti. Simeranya Sineması, ortaokul sokağındaydı. O da apartmanlar arası bir sinemaydı ama oldukça sosyetik izleyicisi vardı. İzmir'in ünlü meşrubatı "Sunalko"yu da ilk kez orada tatmıştım. Lale Oraloğlu Tiyatrosunu, o günlerin müthiş yeteneği Alev Oraloğlu'nun oynadığı "Kötü Tohum" oyunu ile de Simeranya'da izlemiştim. Günümüzde Karşıyaka Kaymakamlığı ve Adliyesinin bulunduğu alanda yan yana iki yazlık sinema vardı. Karşıyaka'nın en büyük sinemalarıydı Hayal ve Beyazıt. Orada izlediğim filmlerden en unutulmazı ise "Quo Vadis" idi.

Kemeraltı Sinemaları

Çocukluğumun sinema serüvenini yenisinden yaşarken Kemeraltı sinemalarını sona sakladım. Bunların arasında en önemlisi Elhamra Sinemasıdır. Bana göre Elhamra, İzmir sinemalarının başlarına taktıkları pırlantalı bir taç gibidir. Çok da iyi bir tiyatro salonudur. Ama asla opera sanatı yapılmasına uygun değildir. Bu nedenle 1982 yılından beri Elhamra'da İzmirli ile buluşan opera sanatının o salona ve kendisine bir şey kazandırabildiği incininde değilim. Üstelik Elhamra'nın olması, İzmir Devlet Operasını bir salon kazanmaktan da yıllarca alıkoymuştur. Elhamra'nın en önemli özelliği "Original" film oynatması idi. Yani filmlerde dublaj değil, meraklıları için "Türkçe altyazı" vardı. Bu nedenle tüm aydın kesimin, yabancı dile meraklı öğrencilerin sinemasıydı. Başta Münir Nurettin Selçuk konserleri olmak üzere bir-

çok konsere de mekan olmuştur Elhamra. Tayyare Sineması da Elhamra gibi İzmir için tarihi özelliği olan sinemalardan biriydi. Ama son demlerine yettiğim Tayyare Sineması, oldukça bakımsız haldeydi. Yine de 1968 yılında İzmir Belediyesi tarafından satıldıktan sonra yıktırılıp apartman yapılmaması gerekiyordu. Mustafa Kemal'in izniyle sahneye çıkan ilk Türk kadınına tanık olmuş o yapının İzmirli tarafından korunması gerekiyordu. İzmir Sineması ise yakın dönemlerin Alsancak'taki en önemli sineması oldu.

Kemeraltı'daki üç sinemadan en eskisi olan Konak, Os - Ka pasajından girişi ve ayrı çıkış kapısı özelliği olmasıyla benim için farklı bir sinemaydı. Bölünmesine karşın bu gün bile keyifle film izlediğim salonlardan biridir Konak. Onca sinemadan söz ederken elbette Sema ve Şan'ı atlamak olası değil. Sema Sineması, bir üzüm/ıncir işletmesinin düzenlenmesiyle yapılmıştı. En önemli özelliği beş kapısının birden olmasıydı. Popcorn'u da ilk kez orada tatmıştım. Orada izlediğim en unutulmaz film ise Richard Chamberlain'in "The Music Lovers"ıydı. Sema, yakın yıllarda yıkıldı ve yerine iş hanı ve pasaj yapıldı. Ama bu kez bir Sema yerine dört Sema vardı. Şan Sineması hem repertuari hem de orta katında yer alan bilardo ve masa tenisi salonu ile beni çekmişti. İyi bir masa tenisi oyuncusuydum. Gözüm gibi baktığım raketimi kaptığım gibi orada rakip aramaya giderdim. Elbette yorulunca da üst kata çıkıp, film izlemeye. Bunca yıldır en çok gittiğim sinema herhalde Şan'dır ve Şan Sineması da ekonomik modaya uyup günümüzde dört salonlu hale dönmüştür.

İtiraf edebilirim ki çocukluk günlerimdeki sinema yoğunluğunu bir daha asla yaşayamadım. İzmir, bir zamanlar sinema cenneti idi. Adana ile birlikte bu ülkenin en fazla yazlık sineması bulunan şehriydi. Burada adını anmadığım nice sinemaya sahipti. Sonra kentleşme kanseri her şey gibi sinemaları da yok etmeye başladı. Önce yazlıklar yok oldu, sonra kışlıklar komaya girdi. Direnebilenler öyle ya da böyle yaşamlarını sürdürürken direnemeyenler de tarihe karıştı. Sonraki yıllarda birçok AVM'de modüler tipte, vizyon film oynatan ve oldukça konforlu cep sinemaları açıldı. Ancak ben hala eski sinemalardaki tadı arıyorum.

Çeşme Pasarella Restaurant

*Ilıca koyunun eşsiz
gün batımında, şöhine keyfi
ile slow şarkılar eşliğinde
özel yemekler ve
zengin şarap menüsü...*

*Kışın hafta sonları ve
Özel Günlerinizde
Yazın ise sezon boyunca
hizmetinizdeyiz...*

Kendinizi Özel Hissedeceğiniz bir Mekan

Avmb Turizm Ltd. Şti
Ardıç Mah. 5438 Sk. (Sanatkarlar Stesi yanı, Venüs Sitesi üstü) Çeşme, İzmir
Rezervasyon: 0.232.717 00 88 - 717 22 23 - 0.530.330 29 21
www.pasarella.com.tr

Katip Çelebi kimdir?

Prof. Dr. Mustafa Yaşar TINAR

2010 Mart ayı başlarında İzmir'e yeni bir devlet üniversitesi kurulacağı ve isminin "Turgut Reis" olacağı haberi ortaya çıktığında isim konusunda bir tartışma başladı. O güne kadar üniversite isimlerini, bilimsel programlarla bağ kurmaksızın yöreleriyle özdeşleştirmeyi neredeyse kural sayan, üniversitelerine bilim insanlarından çok siyaset dünyasından isimleri yakıştıran bizler, itirazlarımızda da yine bilim dünyasını pek aklımıza getirmedik. Turgut Reis yanlışından dönülüp "Katip Çelebi" isminin ortaya atılması itirazları ve tartışmaları durdurmaya yetmedi.

İzmir Katip Çelebi Üniversitesi 21 Temmuz 2010 tarih ve 27648 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Kanun ile diğer 6 devlet ve 1 vakıf üniversitesiyle birlikte kurulmuş olup 10 fakülte, 1 Yabancı Diller Yüksekokulu ve 3 Enstitüden oluşmaktadır.

İsmi tartışıldığı haftalarda Katip Çelebi'nin kim olduğunu bilmeden, araştırmadan isme karşı çıkmanın doğru olmadığını düşünerek, internet kaynakların-

dan biraz araştırdığımda, o güne kadar yeterince tanınamış olmaktan üzüntü duyduğum bir örnek kişi, yenilikçi bir sosyal bilim insanı ve zamanının ilerici bir aydını ile karşılaştım. Coğrafya, Tarih, Bibliyografya başta olmak üzere, tıp ve astronomiyi de kapsayan bilim dallarında ünü dünyaya yayılmış eserlerinin, UNESCO'nun 2009 yılı kutlamaları içerisine Katip Çelebi'nin 400. Doğum Yılına da aldırması olduğunu gördüm. Bu yazıda, edindiğim bilgileri kendi yorumumla aktarmayı amaçladım.

Öğrenme aşkıyla dolu gençlik yılları

Öğrenme aşkıyla dolu gençlik yılları

Kültür ve Turizm Bakanlığı kaynaklarına göre, asıl adı "Mustafa bin Abdullah" olan Katip Çelebi 1609 yılında İstanbul'da doğmuş, 48 yaşındayken 1657'de yine İstanbul'da ölmüş. Kısa ömrüne telif ya da çeviri olarak Türkçe ve Arapça 20'yi aşkın kitap sığdıran Katip Çelebi, Doğu ülkelerinde "Hacı Halife", Batı'da da "Hacı Kalfa" isimleriyle de anılıyor. Hayatına ilişkin bilgiler, çoğunlukla kendi otobiyografilerine ve eserlerine serpiştirdiği bilgilere dayanmaktadır. Enderrun'da yetişmiş bir asker olan babası küçük yaşlarda oğlunu bilimle uğraşmaya teşvik etmiş, ona 14 yaşına kadar özel eğitim aldırıştır. 1623 yılında Anadolu Muhasebesi Kalemî'ne katip ola-

rak giren ve "katip" ismini bu nedenle alan Katip Çelebi, Osmanlı padişahı IV. Murat zamanında Doğu'daki çeşitli seferlere katılmış, 1630 Bağdat Kuşatması'nda ordunun defterini tutmuş, gittiği yerlerde oralardaki bilgin ve aydınlarla görüşmüş, gördüklerini ve düşündüklerini kayıt altına almıştır. Sefer aralarında İstanbul'da kendini yetiştirmek için zamanın bilim insanlarından ders almayı sürdürmüş, eline geçen maddi olanakları öğrenme aşkıyla kitaplara yatırmıştır. Son eseri Mizan-ül Hak'ın sonlarındaki otobiyografik bölümlerde, bu öğrenme isteğinin çokluğundan ve bu uğurda uykusuz geçen gecelerden söz etmekte, bir kitabı incelerken, kendini unuttuğunu, başlayan yeni günün ışıklarını dahi fark etmediğini söylemektedir.

Başlıca eserleri

Öğrenme aşkının böylesine büyük olduğu bir kişilikte birikimin eserlere dönüşmesi beklenen bir durumdur. Kısa sürede çok eser veren Katip Çelebi'nin kitaplarını kısmen mum ışığında yazdığını

düşünmekse, yazarın ve eserlerinin değerini kat kat artırıyor.

Tarih alanındaki ilk eseri 1642'de tamamladığı, Arapça yazdığı Fezleke'dir. Bu kitabı yazarken 1300 eseri incelediğini belirtmektedir. Kitap Tarih bilimine ilişkin giriş bilgilerinin ardından, alandaki temel eserlerin bibliyografyasına yer veren, başından 1639 yılına kadar Dünya tarihini önemli olaylarla anlatmaktadır. Daha sonraları, bunun devamı niteliğinde 1591-1654 yılları arasındaki olayları anlattığı bir Osmanlı Tarihi olan Türkçe Fezleke'yi de hazırlamıştır. Takvimü't Tevarih isimli eserinde ise, Adem peygamber'den 1648'e kadar tarihsel değeri olan olayları kronolojik olarak sıralamıştır.

1646'da başlayan Girit Seferi sırasında yazdığı Tuhfetü'l-Kibar fi Esfari'l-Bihar isimli eseri, Denizcilik Tarihi kitabı olarak kabul edilir. Kitapta Akdeniz kıyıları

na ilişkin coğrafi bilgiler yanında, Osmanlı Denizciliği ve işleyişi ile ünlü Osmanlı denizcilerinin yaşam öyküleri de anlatılır. İngilizce ve Fransızca'ya da çevrilmiş olan bir kitaptır.

Katip Çelebi'nin Batı'da en çok tanınan eseri, Keşfü'z-Zunûn Anil-Esami ve'l-Fünun isimli bibliyografik çalışmasıdır. Önsözünde Doğu bilim dünyasının kısa bir tarihinin olduğu kitapta, 14.500 kitap ve yazarları yer almıştır.

Katip Çelebi'nin en önemli eserlerinden birisi, kuşkusuz Cihannüma isimli coğ-

eleştirdiği bu eserinde, dinin yanı sıra pozitif bilimin gerekliliğini vurgulamakta, hurafeler ve taassub yerine bilimsel gerçekleri, aşırılıklarla katı ve uzlaşmaz görüşler yerine hoşgörüyü, karşıt görüşleri ciddiye almayı öğütlemektedir. IV. Murat'ın sert önlemlerle savaşılmaya çalıştığı tütün ve kahve konusunda "Kişi kendisine yasak edilen nesnenin daha çok üzerine düşer" diyerek sanki günümüz Psikoloji bilimindeki ünlü Reaktanz Kuramı'nın temel tezini o günlerde ortaya atmıştır.

rafya kitabıdır. Osmanlı coğrafyacılığında yeni bir çığır açan bu eser, iki defa yazılmıştır. 1648'de yazmaya başladığı klasik İslam coğrafyası temelinde tasarlanan ilki henüz tamamlanmadan, edindiği Batı kökenli yeni bilgilerle zenginleştirerek 1654'te Cihannüma'yı ikinci defa yazmaya başlamıştır. Harita ekleriyle ve ülkeler hakkındaki detaylı bilgileriyle kitap, o güne kadar Osmanlı coğrafyacılığında hiç kullanılmayan Batı kaynaklarını tanıtmaya açısından önem kazanmıştır.

"İnsanda kalp ne ise, toplumda bilginler de odur"

Katip Çelebi, olgunluk eseri diyebileceğimiz son kitabı "Mizan-ül Hak"ta zamanının sorunlarına eğilmektedir. Medreseleri pozitif bilime uzak durmakla

Mizn-ül Hak isimli eserinin diğer bir yerinde de vaizlerin cemaate aklı kullanmayı (muhakemeyi) öğretmeleri gerektiğini, görevlerinin bu olduğunu öğütleyen Katip Çelebi, bilime ve bilim insanlarına verdiği değeri de toplumda bilginleri insan kalbine benzeterek özetliyor. İzmir'de böyle bir bilim insanının isminin yeni bir üniversitemize verilmiş olmasını memnuniyet ve gururla karşılamalı, Katip Çelebi'ye sahip çıkmalıyız.

Bununla beraber, yeni üniversitenin 10 fakültesine baktığımızda, hayretle Katip Çelebi'nin ilgi alanları açısından zayıf kaldığını görüyoruz. "Tarih" ve "Coğrafya" alanında güçlü bir fakültenin ve araştırma altyapısının eksikliği giderildiğinde, Katip Çelebi İzmir'den bilim dünyasının gelecek yüzyıllarına daha bir farklı bakacak...

"İkiteker" in (hiç değilse) bazı muhafazakârları, çizgideki dengeden, düzlemdeki dengeye geçişi temsil eden sepetlilere soğuk bakarken, sepetli motosiklet kullananlar da kendilerini aynı tutmaya özen gösteriyorlar, meselâ "motorcyclist" değil "sidecarist" diyorlar kendilerine...

Bazı eşya, bazı fotoğraf kareleri ile özdeşleşmiştir. Kimi kareler hareketlenir ve bir sinema filminin kıpırtısında hatırlanır. Yeni kuşak izleyiciler için, belki de sadece "Indiana Jones ve Vizonte"den kalma bir rüzgâr bile olsa, yaşı biraz daha ilerlemişleriz, sepetli motosikletlerin altın çağını, özellikle II. Dünya Savaşı dekorunda çekilmiş filmlerde yaşadığını hemen hatırlayacaktır.

Sadece sinemada değil, dünyada ve yollarda da 1930'lu yılları izleyen dönem, sepetlilerin gündemi en çok işgal ettikleri zaman dilimini oluşturur. Türkiye'de de 1960'lı ve hattâ 70'li yıllarda popüler bir ulaşım aracı olma özelliğini

koruduğunu görürüz. Bugün ise her gün bir-birinin kopyası modellerle istilâ edilen ülkemizde, sepetlinin rüzgârı soğumuş görünüyor. Meselâ henüz daha

kimse sepetli motosiklet ithal etmeyi düşünmedi bile... Oysa bir Rus efsanesi, çok şık modelleri ile başta ABD ve Avrupa olmak üzere, büyük ilgi görmeyi sürdürüyor. İşte bu sayımızda, böyle bir "efsane" hakkında söyleyeceğiz...

ÖYKÜ BUNUNLA BAŞLADI

II. Dünya Savaşı sürmektedir... Almanlar BMW'nin sepetli R71 modelini bütün cephelede başarıyla kullanmaktadır. Savaşın seyrini, Almanya'nın Rusya'yı işgaline doğru akarken, Rus ordusu, hantal envanteriyle baş başadır.

KENDİSİ BİR FİLM KONUSU...

Stalin bir grup ajanını, 1940'ta İsveç'e gönderir. Sovyet ajanları İsveç'ten beş tane BMW R71 (bu motosikletlerden biri hâlâ sağlamış ve müzede sergileniyormuş) satın alıp ülkeye getirir. (Bir iddiaya göre bu motorlar cephelede kullanılmıştır) Motosikletler bir fabrikada parçalara ayrılır ve "tersine mühendislik" yöntemiyle birleştirilerek yeniden yaratılır. (R71'i, Amerikan Harley Davidson'un ve Japonların da kopyaladığını biliyoruz). Rus mühendisler R71'in çalışma prensibini hatmeder ve 1941'de yaklaşan Alman birliklerinin menzili dışında, Urallar'da (İrbit şehrinde) bir fabrikada M72 adıyla üretime geçerler. 1942 Ekim'inde motosikletler cepheye sürülür. Sovyetler savaşı bitene kadar cepheye 9 bin 799 tane M72 gönderir.

SEPETLİ MOTOR AŞKINA

Nihat Demirkol

Sanal ortamdaki yazışmalardan birinde, "motosiklet bir tutkudur... İnsanın makine ile bütünleşip tek vücut olması, rüzgârı hissetmesi, kokuyu duyması, hayatın taa içine girmesidir. Dört tekerin izole edilmiş güvenliğinden vazgeçip, iki tekerin heyecanına bırakmasıdır kendini..." derken bir "tutkun", diğeri "motosiklet sürücülüğü" bence bir yaşam biçimidir. Öncelikle kendine güven ve kondisyon isteyen bir spordur. At binmek gibidir. Ayrıca doğayla başbaşa olmanın en iyi yoludur, sürüş anında bile..." diye tamamlıyor bu bağımlılığın tarifini. Haklı olmalılar ki, seçilen sözcükler, "meraklısı, ...sever" filan değil; "tutkunu, delisi, hastası..." Bu merak pek de öyle sonradan kazanılmıyor. Benim gibi kırıktan sonra bulaşanların sayısı fazla değil çünkü. Bakın nasıl da heyecan katarak anlatmış bir başkası bu sevdâyı: "Hiç umulmadık bir yerde ya da şekilde yanınızdan bir motosiklet geçerken, sanki senelerdir arayıp da kavuşamadığımız sevgili-mizi görmüş gibi oluruz. Motosiklet gözden kaybolana kadar nefes almadan takip eder, sonrasında da ciğerimizin yettiği kadar nefes alıp şöyle içli bir off çekerek. Bu duyguları gençlerinde barındırdığını düşünen her "mecnun" bir şekilde "levlâsına" kavuşacağı günü bekler..."

VE İŞTE EFSANE...

Urallar'daki fabrika savaştan sonra da üretimi sürdürür. Ural adı artık (o zamanki) SSCB'nin Almanlar üzerindeki zaferiyle özdeşleşmiş bir sembol haline gelmiştir.

SINIRLI SAYIDA...

Bugüne dek, çoğu sepetli 3 milyonun üzerinde motosiklet üreten URAL, 21'inci yüzyıldan umutlu, birçok insanı daha sepetli motosiklet tutkunu yapmak için pusuda bekliyor. İşte Ekim Devriminin anısına "sınırlı sayıda" üretilen çok özel model...

VE TABİİ HARLEY...

Solo modellerin yanında, meraklısı Harley Davidson için de sepetliden vazgeçmiyor...

İŞİ ABARTANLAR...

Konfor tutkusunun sonu yok elbette. Rahatına düşkün olanlar, böyle düşüyor yollara...

VE ÖZEL

BİR YOLCU...

Sepetli motora Atamızın da bindiğini biliyor muydunuz ?

KİMSE HAFİFE ALMASIN...

2467 Pound, yaklaşık olarak 1030 Kg. Bir motosiklet için belki de dünya rekoru...

MERAK ETMEYİN...

"Ölüm Vâdisi", ustası için düzyoldan daha zor değil. Sadece fotoğraf çektiirmek için durduklarından emin olabilirsiniz.

YAZARIN ALBÜMÜNDEN...

"Bir motor, iki kalp ve üç teker... bizim Vespa'ya binmek için, eşimi zor da olsa ikna ettiğim bir akşamüstü; Bomova hâtırası..."

BU FOTOĞRAFIN BU SAYFADA NE İŞİ VAR?

Çünkü, size "Sidecar Kokteyl" in tarifini vereceğiz. Shaker'ı buz ile doldurun. 3/10 ölçek Contreau; 6/10 ölçek konyak (tercihen Remy Martin Grand Cru) ekleyin. Üzerine birkaç damla limon sıkın. Shaker'da çalkaladıktan sonra süzüp, kokteyl kadehinde servis yapabilirsiniz...

Ahmet Küçükbaş: “Tarife kontenjanı uygulamasıyla sanayici ve üreticinin yüzü güldü; haksız rekabet son buldu”

Orkide Yağları Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Küçükbaş, geçtiğimiz yıl uygulanmaya başlanan “Yağlık Ayçiçeği Tohumu İşlenmesine Tarife Kontenjanı Uygulaması”nın, birliklere karşı sektördeki haksız rekabetin de önüne geçtiğini söyledi.

Dış Ticaret Müsteşarlığı İthalat Genel Müdürlüğü’nün çabalarıyla geçtiğimiz

yıl uygulanmaya başlanan “Yağlık Ayçiçeği Tohumunun İşlenmesine Karşılık Tarife Kontenjanı Uygulaması” sanayici ve üreticinin yüzünü güldürdü.

Orkide Yağları Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Küçükbaş, “Türkiye’de sıvı yağ olarak yüzde 70 oranında ayçiçek yağı tüketiliyor. Bu ihtiyaç, bugüne kadar Türkiye üretimiyle karşılanamadı. Açığın

tarife kontenjanı ile karşılanması ve yurtdışından ithal edilmesi ve karma maliyetle tüketiciye ulaştırılması, bugün için uygulanacak en iyi yöntemdir” diye konuştu.

Tarife Kontenjanı Uygulaması ile sanayicinin aldığı tohumu paçal maliyet yaparak, yağını piyasaya daha ucuz sunabildiğine dikkat çeken Orkide Yağları

Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Küçükbaş, Devlet Bakanı Zafer Çağlayan, Dış Ticaret Müsteşarı Ahmet Yakıcı ve İthalat Genel Müdürü Mustafa Sever öncülüğünde hazırlanan ve Bakanlar Kurulu'nun 14/04/2010-2010/339 Sayılı kararıyla uygulanmaya başlanan sistemle vergi kayıplarının önüne geçileceğini, çiftçi kayıt sistemine göre alım yapıldığını ve böylelikle devletin kontrol mekanizmalarının daha rahat çalıştığını vurguladı.

Bugüne kadar uygulanan tarım politikaları yeterli olamadı, üretim istenilen düzeye çıkmadı

Bugüne kadar uygulanan tarım politikalarının yeterli olmadığını, üretimin istenilen düzeye çıkmadığını; ancak 2009 yılında uygulanmaya başlanan ayçiçeği tarife kontenjanı sisteminin çok yerinde bir karar olduğunu yineleyen Küçükbaş, "İç piyasada sanayiciler 31 Aralık tarihine kadar kırım yaparak, elde ettiği yağ miktarına göre Tarife Kontenjanı Uygulaması'ndan pay alıyor. Sistemde ithalata da 15 Ocak'tan sonra izin veriliyor. Böylece iç piyasadaki üretici fiyatlarının da düşmesi engelleniyor. Sanayiye de birliklerle eşit koşullarda rekabet etme imkanı sunuluyor. Birliklerin piyasaya karşı avantajlarını ortadan kaldırıyor. Tüm sanayiciler arasında eşit rekabet ortamı yaratırken; tüketiciye de uygun yağ alma olanağı tanıyor" diye konuştu.

Ahmet Küçükbaş, "Firmalar, iç piyasadan satın aldığı ve 31 Aralık'a kadar iş-

lediği miktar kadar tarife kontenjanı hakkına sahip olacak. Bir firma iç piyasadan 10 bin ton ayçiçeği tohumu kırımlı yaptıysa ve 31 Aralık'a kadar bunun tamamını işlediyse, belirtilen tarihler arasında yaklaşık yüzde 65 ayçiçeği tohumunu vergisiz ithal edebilecek diye hesaplıyoruz" bilgisini verdi.

Uygulanan yeni sistemin üreticinin de daha çok para kazanarak ayçiçeği ekimine özendirilmesini sağladığını ve üreticinin kazancını da ciddi oranda artırdığını dile getiren Ahmet Küçükbaş, "Bunun en iyi örneği Adana'da yaşandı. Türkiye'nin ilk mahsulü Adana'da çıkıyor. Üretici geçen yıl tarife kontenjan uygulamasından önce yağlı tohumun kilosunu 50 kuruşa satıyordu. Bu yıl rakam yeni sistemle bir liraya kadar çıktı ve üretici iyi para kazanacak. Üretimin en çok olduğu Trakya Bölgesinde ise verim iyi durumda, fiyatların 85-90 kuruş aralığında olacağını tahmin ediyoruz" ifadesini kullandı.

Orkide'nin ihracat hedefi 100 milyon dolar...

Orkide olarak sıvı yağ ve margarinde 90'ın üzerinde ülkeye ihracatlarının devam ettiğine değinen Küçükbaş, "2010 yılında 100 milyon dolar ihracat hedefimiz var. Toplam üretimimiz 200 bin tonun üzerinde gerçekleşir. 2010 yılının toplam cirosunu 500 milyon TL olarak tahmin ediyoruz.

Ayçiçeği yağında uygulanmakta olan; dahilde işleme rejimi çerçevesinde ihraç edilecek rafine ayçiçeği yağlarının ham yağ ithalatına ihracattan sonra izin verilmesi de, iç piyasa için olumlu üretici lehine bir uygulamadır ve devam edilmelidir. Ama ihracattan sonraki ithalatın da mümkün olduğunca süratli yapılmasını sağlamak gereklidir. İhracatçı firmaların finansman dengelerinin sağlanması bakımından bu konu çok önemlidir" dedi.

Yeni sezon rekolte fiyat ve vergi uygulamalarına da değinen Ahmet Küçükbaş sözlerini şöyle tamamladı:

"2010 yılı mahsulü rekolte yönünden gayet iyi, geçen yıla göre yüzde 10-15 artış görünüyor ama ihtiyacın tamamını karşılıyor mu? Hayır. Müstahsilden alım fiyatları geçen yıla göre çok daha tatminkar olacak kanaatindeyiz"

İki ulusun atalarının gösterdikleri cesaret ve vefadan kalkarak 2010, Türkiye'de Japon Yılı olarak kutlandı

İçinde bulunduğumuz 2010 yılı, ülkemizde, "2010 Türkiye'de Japon Yılı" başlığı altında değişik alanlarda türlü etkinliklerle kutlandı. Kutlamaların yıl sonuna değin değişik kentlerde süreceği, 25 Kasım 2010 tarihinde İstanbul'daki kapanış töreniyle de biteceği açıklandı.

Kutlamalar başta Ankara, İstanbul, İzmir, Antalya, Konya olmak üzere değişik kentlerde yapıldı. 2010 yılının ölçüt alınmasının nedeni olarak Osmanlı İmparatorluğu'na ait Ertuğrul Fırkateyni'nin,

bundan tam 120 yıl önce Japonya ziyareti sonrası dönüş yolunda batarak felakete yol açmasının seçildiği bildirildi.

Ertuğrul Fırkateyni, Japonya ziyaretinin ardından dönüşte, tayfuna yakalanarak, 16 Eylül 1890'da, Kuşimoto kasabası önlerinde kayalara çarpma sonucu batmış, 69 denizcimiz kurtulurken, geri kalan denizcilerimiz yaşamını yitirmişti. Kaynaklar gemi mürettebatı ile ilgili olarak 607 ile 655 arasında değişen değişik sayılar vermektedirler.

Dostluğun pekişmesi adına fırsat!

2010 Türkiye'de Japonya Yılı Yürütme Kurulu tarafından yapılan açıklamada, "2010 Türkiye'de Japonya Yılı"nın iki ülke arasındaki mevcut dostluk ve işbirliği ilişkileri ile "dost ülke Türkiye'yi bir kez daha ele almak, kültürel ve ekonomik ilişkileri yeniden yapılandırmak için büyük bir fırsat" olduğu vurgulandı. "Japonya Yılı'nın öncelikli hedefleri olarak 3 temanın belirlendiği ve bunlar üzerine yoğunlaştırıldığı aktarıldı.

"2010 Türkiye'de Japon Yılı" nedeniyle yapılan etkinliklerden bazıları:

Kimono, Dans ve Moda Gösterisi, Nachiko Ume-waka'nın Çağdaş Noh Tiyatrosu, Sayaka SHOUJi Keman Konseri, Sakura - kiraz ağacı dikilmesi anısına çalıştay, Noh Tiyatrosundan Esinlenmiş Opera: "Kongo-zao", Japon Filmleri Festivali, Bo-gaziçi Festivali - Türkiye ile Japonya Şimdi Daha da Yakın, Osaka Uluslararası Üniversitesi Japonca Öğretmeni Asistan Programı, Hajime Kamagaki, Japon Animasyonu Semineri ve Gösterisi, Seminer - Panel: Kent Arkeolojisi ve Ulaşım Projeleri "Marmaray ve Metro Kazılarının Katkıları" Türkiye ve Japonya'daki Bilgi Teknolojileri, Toplum ve Kültür Üzerine Çalıştay, 19. İstanbul Japonca Konuşma Yarışması, 21. Ankara Uluslararası Film Festivali Kapsamında Akira Kurosawa Filmleri Gösterimi, "Karbon Malzemelerin Bugünü ve Yarını" Türk-Japon Ortak Sempozyumu, Japon Kaligrafi Sergisi ve Atölye Çalışması, 2010 Türkiye'de Japonya Yılı - U16 Futbol Turnuvası, Hakkı Tanık Us Süreli Yayınlar Koleksiyonu'nun Sayısallaştırılması, "Türkiye-Japonya İlişkilerinin Dünü, Bugünü, Yarını" - (Türk-Japon Kültür Günü Kapsamında Panel) Çağdaş Japon Karikatürleri Sergisi, Türk-Japon Uyku Forumu 2010, "Japonya'nın 5.000 Yıllık Güzellikleri" Sergisi, 4. Uluslararası Robot Yarışması, Geçmişten Geleceğe İletişimler ve Bir Türk Gözüyle Japon Sanatı, Avrasya Koridorundaki Şehirciliğin Gelişimi ve Tarihi Üzerine Uluslararası Strateji Forumu, Uygarlıklar Şehri İstanbul'da İkebana, Gaziantep Masturi, Gökemli Japon Kültürü, Türkiye'deki Tarihi Ahşap Evlerin Araştırılması ve İncelenmesi, Yeni Ulusal Tiyatro Dans Gösterisi "Noh-Gaku ve Bahar Festivali" (17. İstanbul Uluslararası Tiyatro Festivali Kapsamında), Geleneksel Japon Müziği ve Dansı - "Gagaku" Konseri ve "Bugaku" Gösterisi, Eskişehir Japon Bahçesi'nin Yapımına Destek Programı, Wakayama Eyaleti Kushimoto Şehri Temsilciler Heyetinin Mersin Ziyareti, Ertuğrul'a Memleket Şarkıları ve Türküler, Ertuğrul Firkateyni Faciası Anma Konseri, "Günümüz 100 Japon Tasarımı" Sergisi, Sound Migration: Japon Türk Çağdaş Müzik Dayanışma Projesi, İstanbul'u Seven Üç Japon: Yamada Torajiro, Ito Chuta, Otani Kozui, Ikuko Kawai & Fazıl Say, 2010 Türkiye'de Japonya Yılı - Antalya Japon Kültür Festivali, Türkiye ve Japonya Arasındaki Enerji Verimliliği ve Yenilenebilir Enerji Sempozyumu ve Şirket Toplantısı, "Kikunokai" Topluluğu'nun Japonya ve Türkiye Arasındaki Dostluğun 120. Yılı Anısına Gerçekleştireceği "Gelenek ve Yaratıcılık" Temalı Geleneksel Japon Dansı Gösterisi, Türkiye-Japonya İnşaat Teknikleri Semineri, Türk-Japon İş Konseyi 18. Ortak Toplantısı, konserler.

Etkinliklerle dolu yıl dolayısıyla Japonya ve Türkiye'de oluşturulan 2 ayrı kurulda sanayi ve ticaret kuruluşlarıyla bankalardan üst düzey yöneticiler, siyasiler, akademisyenler, sanatçılar ve kültür vakıfları temsilcileri görev aldılar.

Yürütme Kurulu'nun belirlediği söz konusu 3 temayla ilgili olarak ise şu bilgi verildi:

1. Japonya'nın güzelliklerini yakınlaştıralım

Amaç: Gurur duyduğumuz her alanda Japonya'nın güzellikleri ve öne çıkan yönleri ile Japonya'nın hem geleneksel hem de çağdaş yüzünü tanıtmak, Türk dostlarımızın ülkemizi daha yakından tanımasını ve anlamalarını sağlamak istiyoruz. Geleneksel sanatlar, güzel sanatlar, müzik, çevre, dönüştürülebilir enerji, teknoloji, turizm, savunma esasları, dans, film, animasyon, popüler kültür, moda, spor, Japon yemeği, barışın tesis edilmesi, uluslar arası yardım, iş-gücünü artırmak vd.

2. Dostluğumuzun çapını genişletelim:

Büyük şehirlerden küçük yerleşim birimlerine kadar, her yerde her yaştan daha fazla Japonya dostu edinelim. Ayrıca, "Japonya'nın henüz tanıtmadığımız yönleri" nin neler olduğunu düşünerek Türkiye'de yeni arkadaşlar edinmek istiyoruz.

3. İşbirliğimizi geleceğe taşıyalım:

İki ülkenin gurur duyduğu dostluk tarihini bir kez daha pekiştirmek istiyoruz. Bir defa ile sınırlı kalmayarak karşılıklı değişimi esas alalım. Karşılıklı dostluk gelişiminde Ertuğrul Fırkateyni faciası ve İran Irak Savaşı'nda Japonların kurtarılması önemli km taşlarıdır. Karşılıklı etkileşimin sembolü olarak Kaman Kalehöyük Arkeoloji Kazıları, Türk Japon Kültür Merkezi örnektir.

2010 Türkiye'de Japon Yılı'nın ilk etkinliği 4 Ocak 2010 günü Ankara'da Türk Japon Vakfı Kültür Merkezi'nde düzenlenen açılış ile başlar. Etkinliğin bitiş tarihinin ise 25 Kasım 2010.

Ertuğrul Fırkateyni ve yaşanan facia

Ertuğrul Fırkateyni, Sultan Abdülaziz döneminde, 1854 yılında, Kırım Savaşı sırasında Taşköz Tersanesi'ne sipariş edilmiş, 1855 yılında omurgası kazağa konmuş ve 1863'te seyir tecrübeleri yapılmıştır. 1864 yılında hizmete giren gemi, aynı yıl makine ve kazan montajıyla toparlanın çeşitlendirilmesi ve modernizasyonu için İngiltere'ye gönderilmiştir.

Ertuğrul Fırkateyni, 18 Şubat 1865'te Portsmouth'tan İstanbul'a hareket etmiş, dönüş seyrinde de bazı Fransız ve İspanyol limanlarını ziyaret etmiştir. İstanbul'a gelişinden sonra da Girit harekâtına katılmış ancak Abdülhamid dönemiyle beraber onun da yazgısı Haliç'e hapsedilmek olmuştur.

Sefere hazırlandığı sırada 25 yaşında bulunan Ertuğrul, Japonya gezisi için seçilmesinden yaklaşık bir yıldıncı onarım ve havuz görmüştür. Özellikle ahşap kısımları yenilenmiş fakat makine ve kazanlarının altına isabet eden kısımlara dokunulmamıştır...

Ertuğrul Fırkateyni, 79 metre boy, 15,5 metre genişliğinde idi. 60 ton su alıyor, aldığı kömürle de 10 mil süratle 9 saat seyredebiliyordu. Gemi zamanına göre modern araçlarla donatılmış, elektrikle aydınlatılmıştı

Ertuğrul'un mürettebat sayısı kaynaklarda farklı olarak karşımıza çıkmaktadır. Süleyman Nutku, subayların ismini ve sayısını ayrıntılı olarak

verirken erlerin sadece sayısını vermekle yetinmiştir. 54 subay ve 553 er olmak üzere toplam 607 kişiden bahseder.

Yolculuk

Padişah, 1887 yılında Japonya İmparatorunun yeğeninin bir savaş gemisiyle İstanbul'u ziyaret etmesinin ardından Japonya'ya bir heyet gönderilerek iade-i ziyaret yapılmasını emretmişti. Gemi, II. Abdülhamid'den Japon İmparatoruna mücevherli imtiyaz nişanı ve diğer hediyeleri götürecekti.

Ertuğrul Fırkateyni, Temmuz 1889'da İstanbul'dan yola çıktı. Güzergâhi boyunca çeşitli limanlara uğrayarak seyahat ediyordu. Fırkateyni, Singapur'a vardığında kafilie başkanı Albay Osman Bey, amiralliğe terfi ettirildi. Kafale, uğradığı ülkelerin halkları tarafından görkemli sevgi gösterileriyle karşılanıyor, gemiyi kimi zaman binlerce kişiden oluşan gruplar ziyaret ediyordu. Gemi, 11 ay sonra 7 Haziran 1890 tarihinde Japonya'nın Yokohama Limanı'na vardı. Japon İmparatoru, Türk amiralinin ve heyetinin görkemli bir şekilde karşıladı. Şehir halkı Türk amiralinin saray arabası ile İmparatorun yanına gidişini sevgi gösterileriyle takip etti.

Ertuğrul Fırkateyni, Japon sularında kaldığı üç ay boyunca etrafındaki binlerce Japon kayığına 50 kişilik bandosuyla konserler verdi. Nihayet geri dönüş yolculuğu için hazırlıklar tamamlandı. Yola çıkılacağı gün Japon Bahriyesinin tayfun uyarısına rağmen, Ertuğrul Fırkateyni planlandığı gibi 15 Eylül 1890 tarihinde Yokohama

Limanı'ndan ayrıldı. Kuşimoto açıklarında tayfunu yakalanan Ertuğrul Fırkateyni 16 Eylül 1890'da kayalara çarparak battı. Kazadan sadece 69 denizci kurtulabildi, Amiral Osman Bey de dahil diğer mürettebat hayatını kaybetti.

Ertuğrul Fırkateyni'nin trajik sonu Türk-Japon halklarını yakınlaştırdı. Yöre halkı, kazadan kurtulanlara büyük yardım ve yakınlık gösterir. Torajiro Yamada adlı bir Japon, şehit yakınları ve kazazedeler için yardım kampanyası düzenler. Toplanan para aynı kişi tarafından dönemin padişahına teslim edilir. Hayatta kalan 69 denizci, Japonya İmparatorunun talimatıyla Hiei ve Kong adını taşıyan iki askeri gemi ile İstanbul'a gönderilirler.

Kazada ölenlerin anısına Kuşimoto'da ayrıca bir anıt yapılır. İlk anıt Japonlar tarafından 1891'de dikilirken, 1929 yılında yine Japonlar tarafından genişletilmiştir. Şehitlik Anıtı, 3 Haziran 1929 tarihinde Japon İmparatoru tarafından da ziyaret edilir. 1937'de Türkiye tarafından restore edilen anıt önünde her yıl düzenli olarak anma törenleri yapılmaktadır.

Kuşimoto kasabası bugün Mersin ve Samsun ile kardeş şehirdir. Kuşimoto'da ayrıca bir de müze bulunmaktadır. 1974 yılında inşa edilen "Türk Müzesi"nde Ertuğrul Fırkateyni'nin maketi, gemideki asker ve komutanların fotoğrafları ve heykelleri bulunmaktadır.

Şehitler arasında hasan Âli Yücel'in annesi Neyyire Hanım tarafından dedesi ve Ozan Can Yücel'in büyükbabası Kaptan Âli Bey de bulunmaktadır.

JAPONYA BÜYÜKELÇİSİ NOBUAKI TANAKA

Bu yıl, Osmanlı İmparatorluğu Hükümeti'nin Japon-Türk ilişkilerini geliştirmek amacıyla Japonya'ya gönderdiği Ertuğrul Firkateyni'nin, ziyaretini tamamlayarak memlekete dönerken Japonya'nın Wakayama Eyaleti, Kushimoto açıklarında battığı ve çok sayıda mürettebatın hayatını kaybettiği fevkalade elim olayın 120. yıldönümüdür. Kazadan sağ kurtulanlar yerli halk tarafından kurtarılmış ve dönemin Japonya Hükümeti'nin misafirperver koruması altında memleketlerine geri gönderilmişler. Kazada şehit düşenler ise saygıyla toprağa verilmiştir. O dönemdeki ilişim, Japon Türk dostluk ilişkilerinin temel taşı olmuştur. Bu ilişkilerin dönüm noktası olan 2010 yılını biz "Türkiye'de Japonya Yılı" olarak tayin ettik ve Ocak ayından bu yana Türkiye'nin pek çok şehrinde Japonya ve Japon kültürünü tanıtan etkinlikler gerçekleştirdik.

Birbirleriyle dost ülkeler olarak bilinen Japonya ve Türkiye, gerek halkların karşılıklı sevgisi, gerekse ülkeler arası, hükümetler arası ilişkiler bakımından son derece memnuniyet verici konumdadır. Ertuğrul Firkateyni faciasından yıllar sonra; 1985'de, İran-Irak Savaşı sırasında, çok kısa süre sonra hava trafiğine kapatılacak olan Tahran Havaalanı'nda mahsur kalan Japonların Türk Hava Yolları uçağınca kurtarılmalısı da Japonlar arasında yaygın olarak anlatılmaya devam eden bir anekdotdur. Ayrıca, iki ülke de dost ülke olarak iyi niyetli etkileşimlerini durdurmaksızın, demokrasi ve özgürlük gibi evrensel değerleri paylaşarak gelişmekte ve hâlihazırda 21.yüzyılda uluslararası toplumun barış ve istikrarına ortak katkı sağlamak, ortak olarak işbirliği ilişkisi tesis etmek istemektedir. Ancak, bugüne kadar iki ülke birbirlerine karşı sevgi ve dostluk hisleri besleseler de, birbirlerini pek yakından tanıyamamışlardır. İki ülke ilişkilerinde halen işbirliği yapılabilecek pek çok alan ve gelişme imkânı mevcuttur. Bundan böyle, politika, ekonomi, kültür, sanat, bilim, spor, eğitim vb. her alanda iki ülke

arasında değişimin hayata geçirilmesi ve halkların birbirlerini daha derinden anlayabilmeleri için birbirlerini daha iyi tanımaları gerekmektedir. "Japonya Yılı"nda Japonları Türklere daha iyi anlatabilmek için; (1) Japonya'nın güzelliklerini yakınlaştırmayı, (2) Dostluğumuzun çapını genişletmeyi, (3) İşbirliğimizi geleceğe taşımayı hedefleyerek etkinlikler düzenlemekteyiz. Ocak ayından bu yana gerçekleştirilen "Japonya Yılı" resmi etkinliklerinin sayısı 200'e yaklaşmıştır. Noh tiyatrosu, çay töreni, çiçek düzenlemesi gibi geleneksel Japon sanatlarının ve geleneksel kültürün tanıttığı etkinliklerden, dünya sahnelerinde faaliyet gösteren keman ve şan sanatçıların konserlerine kadar çok geniş yelpazede etkinlikler gerçekleştirilmiştir; bunlar sanatsever

Türk halkı için oldukça doyurucu olmuştur. Ayrıca, Japonya Yılı Yürütme Kurulu tarafından organize edilen törenlere her iki ülkeden üst düzey katılım gerçekleşmiştir. Ocak'ta Ankara'da Türk Japon Vakfı'nda düzenlenen Açılış Töreni'ni Japonya'dan Dışişleri Bakanı Sayın Okada, Türkiye'den Kültür ve Turizm Bakanı Sayın Ertuğrul Günay; Mayıs'ta İstanbul'da Çırağan Sarayı'nda gerçekleştirilen Türk Japon Dostluğunu Kutlama Töreni'ni Japonya'dan Altes Prens Tomohito Mikasa, Türkiye'den Cumhurbaşkanı Sayın Abdullah Gül teşrifleriyle onurlandırmışlardır. Altes

Prens Tomohito Mikasa ve Cumhurbaşkanı Sayın Abdullah Gül "2010 Türkiye'de Japonya Yılı" Fahri Başkanlarıdır. Temmuz'da Altes Prens Tomohito Mikasa, Altes Prenses Akiko ve Kültür ve Turizm Bakanı Sayın Ertuğrul Günay'ın teşrifleriyle Kaman'da Japonya'nın Kültür Hibesi programı çerçevesinde inşa edilen Kaman Kalehöyük Arkeoloji Müzesi'nin açılış töreni gerçekleştirilmiştir. Eylül ayı başında da Ertuğrul Firkateyni faciasının yaşandığı Wakayama- Kushimoto ile kardeş şehir olan Mersin'de, Japon Öz Deniz Savunma Kuvvetleri Eğitim Filosu ve Wakayama Eyaleti'nden gelen ziyaretçi grupların hazır bulunduğu ve Kültür ve Turizm Bakanı Sayın Ertuğrul Günay'ın da teşrif ettiği Ertuğrul Şehitleri 120. Yıl Anma Töreni gerçekleştirilmiştir. Ocak ayında başlamış olan "Japonya Yılı"nın yavaş yavaş sonuna yaklaşmaktayız. Sanat mevsiminin başladığı sonbahar aylarında İstanbul ve Ankara başta olmak üzere birçok şehirde Japonya Yılı etkinlikleri düzenlenecektir. 25 Kasım'da ise İstanbul'da bir kapanış töreni gerçekleştirilecektir. Bu törene her iki ülkeden de üst düzey katılım beklemekteyiz.

"Japonya Yılı" vesilesiyle iki ülke arasındaki ilişkilerin ve dostluğun daha da derinleştiğini ifade edebilmek bizim için en büyük mutluluk olacaktır. Dostluk ilişkilerimizdeki bu gelişmenin "Japonya Yılı" ile sınırlı kalmaksızın, bundan böyle de sürekli devam etmesi için her iki ülkenin de büyük çaba harcaması gerektiği kanaatindeyim. Biz "Japonya Yılı" vesilesiyle, iki ülke arasındaki dostluk ilişkilerini geliştirmek; iki ülkenin çeşitli alanlarda işbirliği ilişkilerini de büyük ölçüde etkilemek ve bunu genç nesillere de aktarmak isteğiyle gayret sarf ettik. "Japonya Yılı"nda elde edilen başarılarla ilaveten, bundan böyle Türklere de mutlak desteğini alarak, birlikte dostluk ilişkilerimizi en üst seviyelere taşımayı gönülden diliyorum.

Provence kırlarının ortasındaki kent, Avignon...

Lütfü Dağtaş

Karayoluyla Fransa'nın güneyindeki, adını düzenlediği tiyatro festivalinden bildiğim; Romalılar tarafından kurulmuş Avignon'a giderken, kentin sokaklarında Ünlü İspanyol Ressam Pablo Picasso'nun (Tam adıyla söylersek Pablo Diego José Francisco de Paula Juan Nepomuceno María de los Remedios Cipriano de la Santísima Trinidad Ruiz y Picasso- d. 1881- ö.1973) Avignonlu Kadınlar tablosundaki kadınlarını da göreceğim umudunu taşıyordum. Her ne denli resim sanatıyla ilgili bilgi veren kaynaklar; modellerin bir genelevdeki beş hayat kadını yansıttığını aktarıyor olsa da kentin sokaklarında yine de karşıma çıkacakları umudunu taşıyordum. Bilindiği gibi Picasso'nun 1907 yılında yaptığı Avignonlu Kadınlar tablosu, modern sanatın ilk yapıtlarından birisi olarak kabul edilir. Afrika kültüründen hayli etkilenen Picasso, bu etkilenmenin so-

nucunda kadın suratlarını Afrika maskelerine benzetmiştir. 244x235 cm boyutlarındaki tabloda yer alan kadınların çarpıtılmış yüz ve vücutları, simetri kurallarının hiçe sayılması ve figürlerin farklı cephelerden görülebilmesi nedenleriyle yapıt resim tarihinde ilklere girmiştir. Kulaktan aşına olduğum Avignon Festivali (Festival d'Avignon) ise, 1947 yılından bu yana her yıl temmuz ayı içersinde düzenlenen bir festivaldir ve dünya festivalleri arasında önemli bir yeri vardır. Festival süresi içersinde tiyatro başta olmak üzere dans ve şarkı gösterileri düzenlenmekteydi. Sayı olarak yüzleri bulan gösteriler açık havada, genelde sokaklarda gerçekleştirilmekteydi. Bu festival, kentin turizm yaşamına da büyük canlılık getirmekteydi. Salt festival dönemi kente gelen turist sayısının 650 bini bulduğu açıklaması, etkinliğin önemini anlatmaya yeterli diye düşünüyorum. Avignon'da bulunduğum ay temmuz dışı olduğu için, kentin dinginliği içersinde

Orta Çağ'dan kalan kent duvarlarını uzun uzadıya inceleyebilecek, ışığın hareketliliğine göre fotoğraf çalışmalarımı yapabilecektim. Evet, kentin dikkat çeken üç tarihi eseri var: birincisi Papalar Sarayı (Palais Des Papes), ikincisi adına türkülere yakılan köprüsü yani Pont St-Bénézet ve Avignon Surları...

Avignon kent duvarları

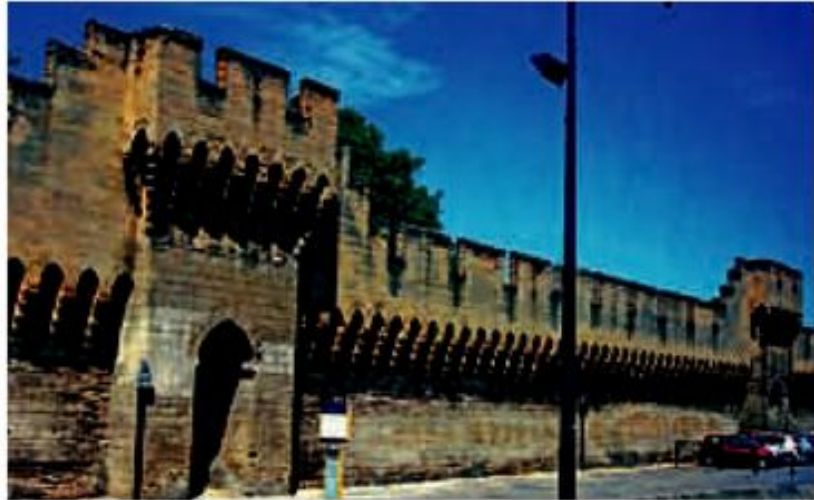
Kente girişimde beni ilk karşılayan İstanbul surlarının bir benzeri olan kent duvarları oldu. Bu duvarların yapımı Orta Çağ dönemine değin ulaşmaktaydı. 14. yüzyılda inşa edilen surlar 4 kilometre uzunluğunda ve 39 kule ile yedi ana kapıya sahip. Kenti, içinde yer aldığı Provence güneşinin büyüğü sararken, kartpostallardan fotoğraf olarak gördüğüm lavanta tarlalarından gelen keskin kokuyu duymaya da çalışıyor, "zaman bulursam fotoğraf çekmek için bu tarlalara doğru da yolculuk yapmalıyım" diyorum. Çünkü bütün Avrupa resim sanatını etki-

Kente girişimde beni ilk karşılayan İstanbul kent surlarının bir benzeri olan kent duvarları oldu. Bu duvarların yapımı Orta Çağ dönemine değin ulaşmaktaydı. 14. yüzyılda inşa edilen surlar 4 kilometre uzunluğunda ve 39 kule ile yedi ana kapıya sahip.

İmiş Provence kırları sağımdan, solumdan hızla akıp gidiyor. Doğaya dikkatle bakan bir kalem şöyle yazıyordu: "Bençe Provence sarısı diye bir renk var, literatürde yoksa da olmalı..." Bu rengi özellikle Van Gogh resimlerinde görürsünüz. Biyografilerini araştırdığımda Van Gogh, Cezanne, Monet gibi ressamların ancak Provence'a geldikten sonra yekta birer sanatkar haline geldiklerini farkettim. "Avrupalıların çiçek bahçesi" diye tanımlarlar Provence'ı. Özellikle bahar aylarında envai çeşit asude güzellikler sunuyor Provence. Sonsuz bir sarılık birden sonsuz bir morlukla beraber yerini lavanta tarlalarına bırakıyor..." E, siz de sanatın fotoğraf yanıyla ilgiliyseniz izlenimcilerin fırça darbelerinden aşına olduğunuz güzelliklerin peşine düşmez misiniz?..

Avignon Kentini de tıpkı İstanbul gibi ikiye ayırabiliriz. Sur içi, sur dışı. Avignon surları, kenti her anlamda ikiye ayırıyor. Sur içinden geçtiğiniz andan itibaren

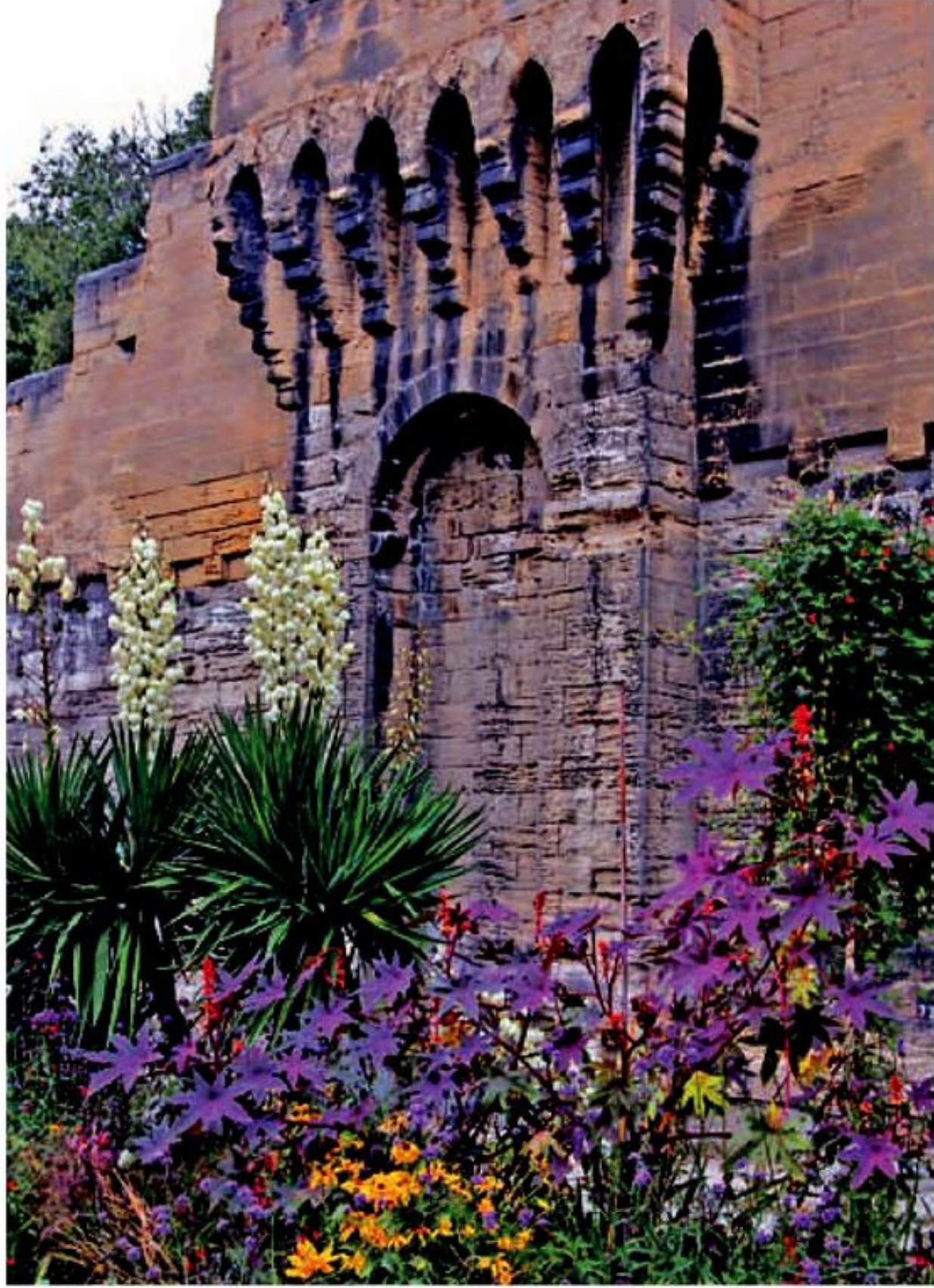

modern mimari yerini ortaçağa özgü Romanesk ve Gotik mimariye bırakıyor.

Papalar Sarayı (Palais des Papes)

Papalar Sarayı, Papaların Avignon'u merkez seçmeleri sonucu 14. yy.'da inşa

edilmiş. Dokuz papaya ev sahipliği yapmış. Dünyanın en büyük gotik sarayı. 15 bin m²'lik bir alana yayılıyor. Bina, dış görüntü olarak muhteşem. Sarayın içinde eşya sergilenmiyor ama Papaların Yatak Odası bölümündeki duvarlarda

yer alan freskler görmeye değer. Freskleri, ünlü İtalyan Sanatçı Matteo Giovannetti yapmış.

Fransa'nın en çok gezilen 10 tarihi binası arasında yer alan Papalar Sarayı'nda, 1309-1423 yılları arasında 7 papa yaşamış. Sarayın karşısında, 2007 yılına değin konservatuvar olarak hizmet veren L'Hotel des Monnaies binası, görülebilir özellikte.

Papalar Sarayı Alanında gezen turistler çevredeki kahvehanelerde oturup bu görkemli yapıyı rahatlıkla seyredebiliyor ya da hediyelik eşya dükkanlarını dolaşabiliyorlar. Kentin, temmuz ayındaki tiyatro festivali dönemini bilen dostum, "burası temmuz ayında, 40 derece sıcakta ağır makyaj altında gösteri yapmaya çalışan, dünyanın her yanından gelmiş oyuncular ve performans sanatçıları ile canlı, dinamik, cıvı cıvı bir kente dönüşür." diyor. Sarayın en yüksek tepesinden, "gargouille"ler, yani gotik su olukları arasından manzara hayli etkileyici. Rhône Nehri ilerlerde kıvrılarak uzanıyor.

Papalık Sarayı, 1789 devriminde hemen hemen bütün büyük Fransız katedralleriyle ortak yazgıyı paylaşmış; oldukça hırpalanmış; yakılmış hatta kısmen yıkılmış ve unutturulmaya çalışılmış. Binada dinle ilgili bütün izleri yok etmeye çalışmışlar, başarmışlar da... Bunun sonucu olarak Sarayı gezerken hristiyanlığın

en önemli binalarından birini geziyor-
muş gibi bir duyguya kapılmıyorsunuz.
Tarihi ama bomboş bir binada gezdiğini-
zi düşünüyorsunuz. Aslında saray dini
bir binadan çok bir kale gibi. Askeri mi-
marinin etkileri çok fazla duyumsanıyor.
Bu arada hazır gitmişken Palais De Pa-
pes'le bitişik Cathedrale de Notre Dame
des Dommes ve Eglise St. Didier de ge-
zilebilir. Sarayın karşısına düşen resto-
ranlarda çok güzel ördek eti yapıyorlar.
O bakımdan tadmaya değer.

Pont St. Bénézet Köprüsü

Rhône üzerindeki Köprü, çocuk şarkıla-
rına geçerek büyük üne ulaşmış. Aker-
deon çalan çalgıcı kadından dinlediğim
o şarkılardan birisinin sözleri şöyle:
"Avignon köprüsü üstünde
ne güzel dans edilir hep
Avignon köprüsü üstünde
dönülür halka halka"

Rhône Nehri üzerindeki Köprü'nün en
büyük özelliği yarım olması Yani kara ta-
rafından köprüye girdiğinizde karşı kıyı-
ya bağlantı olmadığı için ulaşamıyor an-
cak bu kısa dolaşmayı bilet karşılığı ya-
pıyorsunuz. İmaj öylesine güçlü ki, "gel-
mişken köprüde yürümeden dönmeye-
yim" diyerek elinizdeki Avro'yu karşınız-
daki görevliye uzatıp biletinizi alıyorsunuz.
St-Bénézet Köprüsü'nün 22 kemeri,
1688 yılındaki sel sonucu yıkılmış. Salt
üç ayağı kalmış. Öylece de bırakılmış.
İnşaatına 12. yy.da başlanan köprü'nün
adının Genç Çoban Bénézet'den geldiği
aktarılıyor.
Üstünde, önünde, Rhône kıyısında bol
bol görüntü alıyor, dilerseniz çimlere
uzanıp gökyüzünün mavi dinginliğine
uzanarak yorgunluğunuzu atabiliyorsunuz.
Pont St. Bénézet Köprüsü'nün
UNESCO'nun Dünya Mirasları listesinde
yer aldığını da vurgulamam gerekiyor.

Avignon'un dar sokakları ve müzeleri

Avignon'da, Köprü ve Papalar Sarayını
gördükten sonra surların içinde yer
alan küçük sokaklarda yürümeniz ayrı
bir keyif veriyor. Bu sokaklarda yüzler-
ce konak var. Papalar döneminden ka-
lan bu konakların bahçeleri de görül-
meye değer.

Müzelerindeki zengin koleksiyonlar ise
Avignon'un Papalar sayesinde kazandı-
ğı ihtişamı yansıtıyor. Bu müzeler ara-
sında Petit Palais Müzesi, 18. ve 19. yüz-
yıllara ait koleksiyonları ile mutlaka ge-
zilmesi gerekenlerin başında yer alıyor.
Fransa'nın en önemli 32 müze listesinde
yer alan Calvet Müzesi ise 28 bin eseriyle
görülmeğe değer bir başka yer. Van
Gogh, Cezanne, Picasso gibi çağdaş sa-
natçıların eserleri ise Angladon Müze-
si'nde sergileniyor. Müze yorgunluğun-
uzu atmak için ise Bain-Marie adlı res-

toranı seçebilirsiniz. Regine Viaud'nun mönüsündeki en ünlü yemek ise kari-desli siyah rizotto. Avignon'un bir başka ünlü restoranı da Christian Etienne. Şıklığın ve zarafetin bulunduğu restoranda Provence bölgesinin özel yemeklerini yi-yebilirsiniz. Yemekten sonra ise Rhone Nehri'nin 30 metre üstünde yer alan Rocher des Doms adlı bahçeyi gezin. Halka açık olan bu İngiliz tarzı bahçeden Le Palais des Papes Sarayı'nın manza-rası nefes kesici. Bahçeyi gezdikten sonra Belediye Sarayının karşısında yer alan kafelerden birinde yorgunluğunuzu atabilirsiniz. Kahvenizi yudumlarken Be-lediye Sarayı'nın kulesinde yer alan çanlara dikkat edin. Her saat başı kule-den çıkan ferforje heykeller, çanlara eş-lik ediyor. Alışveriş yapmak için otomo-billerin girmedığı Joseph Vernet ile St Agricola Sokaklarındaki mağazalara ba-kabilirsiniz. Ünlü markaların satıldığı

dükkanların yanı sıra Provence bölgesi-ne özgü kumaş, seramik ve çanak çöm-lekleri de göreceksiniz. Ünlü su değir-menleriyle Rue des Teinturiers Sokağı da kesinkes görülmesi gereken yerler arasında. Avignon'u yorulmadan gez-mek isteyenler ise Le Palais des Papes Sarayının önünden kalkan turistik trene binebilir. 120 kişilik trenler, kentin tüm önemli bina ve sokaklarından geçiyor. Ayrıca nehir gezileri de yapılabilir. 45 dakika ya da bir buçuk saatlik gezi programları sunan nehir gemilerine Al-lees de l'Oulle'de bulunan iskeleden bi-nebilirsiniz.

Avignon Mutfağı

Tarihi ve coğrafi güzelliğinin yanı sıra güneye özgü lezzetlerle (zeytinyağı, sarımsak, defne, kekik, fesleğen) pişirilen sebze, et, av eti ve balıklardan oluşan Provence mutfağı son derece ilgi çekici. Avignon ayrıca şarap meraklıları için özel bir yer. Provence Bölgesi aynı zamanda ünlü Cotes du Rhone şarapları-nın ürettiği bölge. Chateauneuf du Pa-pe, Gigondas, Tavel ve Cotes du Rhones dünyaca bilinen şaraplardan bazıları. Şunu da eklemem gerekiyor İtalya'ya gi-dip makarnanın tadına bakmamak ne denli eksiklikse, Fransız masalarından şarap içmeden kalkmak da o ölçüde ek-siklik!

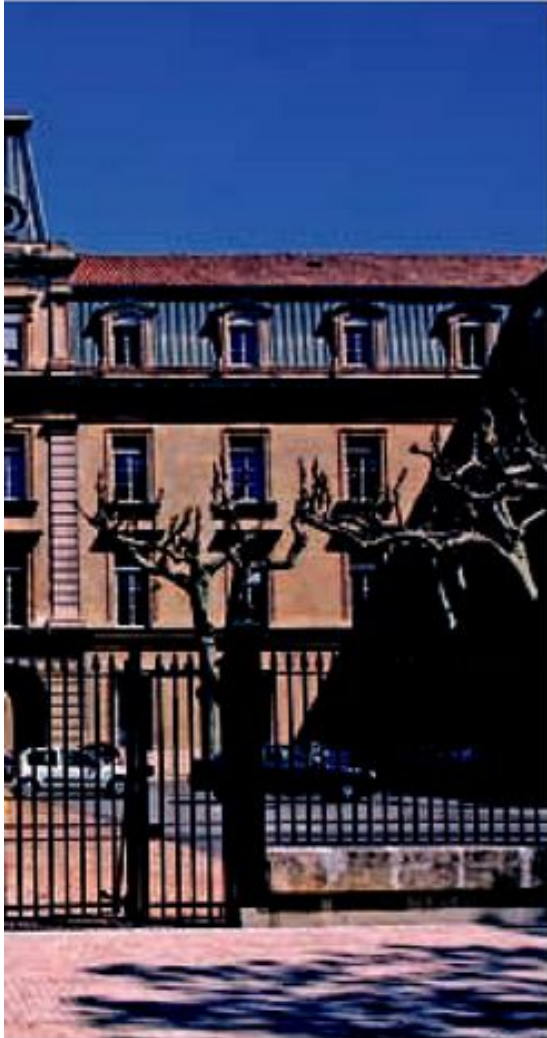
Avignonlu Kadınlar

Biliyorum değerli okur, Avignon'da dola-şırken Picasso'nun, yazının başında sö-zünü ettiğim Avignonlu Kadınlar'ına rastlayıp rastlamadığımı yaman biçimde merak ediyorsunuz.

Attilâ İlhan Üstadımızın dizeleriyle yanıt-larsam sizi, beni anlayacağınızı düşün-yorum!

Ne kadınlar sevdim zaten yoktular (*)

(*)Böyle Bir Sevmek şirinden

Düşündüğünüz herşeye inanmayın

Elvan Demirkan

Bugün sizlerle 'stres idaresi' için verdiğim seminerlerde ve kitaplarımda kullandığım küçük bir sunumu paylaşmak istiyorum...

Yazıyı okumaya devam etmeden önce son günlerde sürekli sorun yaptığınız bir olayı düşünün...

Beyninizin içinde geçen konuşmaları fark ederek bir dinleyin. Beyninizdeki ses; sürekli yorum yapar, yargılar, saptırır, sınıflandırır, karşılaştırır, beğenmez. Ya da size oynadığı oyunlar vardır. Mesela henüz gerçekleşmemiş ancak olabileceğini düşündüğümüz kötü bir durumu olmuş gibi düşünmek ve acı çekmek... Ya da kontrol edemediğimiz durumlar için kurduğumuz senaryolar...

Peki beyniniz bunlarla meşgul iken, bedeninizin nasıl tepki gösterdiğini hiç farkettiler mi? Mesela karnınız ya da omuzlarınız mı kasılıyor? Dişlerinizi mi kenetliyorsunuz? Nefesinizi mi tutuyorsunuz? Parmaklarınızı mı sıkıyorsunuz? Ensenizde bir ağırlık mı hissediyorsunuz?

İnsan düşüncesinin çok rahatsız edici bir yapısı var. Bedelini de genelde vücudumuz ödüyor. Vücudunuz sizi dinliyor ve dinlediğini de ağrılar, gerginlik ve tansiyon gibi belirtilerle gösteriyor...

Şu aralar bir kitap okuyorum.. Adı "Düşündüğünüz Herşeye İnanmayın..." "Vallahi kitaplarımdan birisi için bu ismi önceden düşünmüş olmayı isterdim. Yazar Thomas Kita, düşünürken yaptığımız hatalardan bahsetmiş...

İlk hata; hikayeleri statistiklere tercih ediyor olmamız. Mesela araba satın alırken. Diyelim almayı düşündüğünüz model, tü-

ketici raporlarında iyi bir araba olarak değerlendiriliyor ama o modele sahip olan bir yakınınız, arabadan şikayet ediyor. Alır mısınız? İstatistikler, birçok kişinin toplu deneyimleri temsil ettiği halde, birisinden duyduğumuz 'şahsi' deneyimi daha çok ciddiye aldığımızı gösteriyor.

İkinci hata... Kendi inandığımızı sorguluyoruz. Dahası, düşündüğümüzün aksini ispat eden kanıtları görmezden gelip, sadece destekleyen kanıtları hatırlıyoruz. Bu da önyargılı, kalıplaşmış ve sahte düşünmeye yol açıyor...

Düşünürken yaptığımız üçüncü hata.. Olayların şekillenmesinde şans ve tesadüfün rolünü görmüyoruz. Olasılık hesabı yapmaktansa, kişisel tecrübelerimiz sonucu şekillenen sezgilerimize inanıyoruz.

Duyularımıza sonsuz güven duymak ise dördüncü hata.. "Ben ne gördüğümü çok iyi biliyorum" diyoruz ya, aslında çevremizde olup, biteni nasıl gördüğümüzden her zaman emin olamayız. Çünkü beklentilerimiz ve inançlarımız algılama şeklimizi etkiliyor. Çoğu durumda gerçeği olduğu gibi değil, beynimizdeki konsepti görüyoruz.

Son olarak da, kendi hafızamızın da hata yapabileceğini farketmemiz lazım. Hepimiz bazen bir çok şeyi unutabiliyoruz. Hatırladığımız herşeyin de geçmişte doğru temsil ettiğini varsayıyoruz. İnsan hafızasını video kaydı gibi görür. Halbuki hafızamız kendi görüşlerimiz, beklentilerimiz ve başkaları tarafından yüklenen telkinlerle dolu...

Kipa'ya göre; bu hatalar evrimsel yapımda var, bu yüzden değişmek çok zor. Kendi 'inandığımız' bizi rahatlatır da, aslında ne kadar çok şeyi bilmediğimizi de kabul etmeyi öğrenmemiz lazım...

Tekrar stres idaresine dönersek, demek istediğim stres ilk önce düşüncenizde başlıyor. Önemli olan bu hayatı basitleştirebilmek. Görüşünüzü daraltan yargılardan uzaklaşabilmek.

Ah, hayat elimizden akıp gitmeden korkularımızın, beklentilerimizin ve önyargılarımızın ötesinde görmeyi bir becerebilsek... İşte böyle anları yaratmak ruhunuzun gıdası olur.

15. yılımızda da sizlerle el ele, umut dolu bir geleceğe...

Kayıplar arasından seslendim. Keşfedildiğimde korktum,
gizlendim. Ortaya çıkmak için bir yardım bekledim. Etrafımı
saran korkularım kaybolup gitti
EÇEV ile tanıştığım o an...

Mehmet GÖRGÜN (Kürsü Öğretmeni)
Ecole Normale De Musique De Paris - Orchestre Juilliard

Bir kapıydı **EÇEV**.
İçeride ne olduğunu yaşadıkça öğrendiğim;
sinemalar, kitaplar, geziler, tiyatrolar, konserler,
mutluluğunuzu ya da üzüntünüzü düşünmeden
paylaşabildiğiniz iyi insanlar,
dostluklar vardı...

Yakup ÇELİK (Edebiyat Öğretmeni)
İstanbul Şişli Terakki Lisesi

www.ecev.org.tr

Siz de bağışlayacağınız kurban bedeli ile çocuklarımızın geleceklerine umut olun

Bağışlarınız için: 0 232 425 97 97

Kate Winslet

**İyi oyuncu
olmayı şöhrete
yeğliyor**

Dünyaca ünlü olduğu film, "Titanic"ti. O kadar ünlü oldu ki Leonardi DiCaprio ile birlikte geminin önünde verdikleri poz, bir sinema klişesi haline geldi. Ancak o, tiyatrocu bir aileden gelen, adeta oyuncu doğan ve kendini mesleğine adan Kate Winslet. Gelip geçici şöhretlere kanmayacak kadar ciddiye alıyor yaptığı işi.

O nedenle popülaritesiyle değil oyunculuğunun kalitesiyle anılmak istedi hep. "Titanic"ın getirdiği şöhretin ardından daha küçük bütçeli iyi filmlerde yer alma gayreti bundandı. Hollywood'un aranan yüzlerinden ama hâlâ bağımsız filmlerde rol alıyor, Kate Winslet.

Son yılların en gözde aktrislerinden biri olan Kate Winslet, 1975 yılında İngiltere'nin Reading şehrinde doğdu. Tiyatrocu bir anne - babanın kızı ve bir tiyatro sahibinin torunu olan Winslet'in çocukluğu tiyatro ile iç içe geçti. Daha on bir yaşındayken aile mesleğini sürdürebilmek için drama dersleri almaya başlayan güzel yıldız, çeşitli reklam filmlerinde rol aldı. Ortaokulu bitirdikten sonra, liseye oyunculuk dalında profesyonelleşebileceği bir güzel sanatlar okulunda devam etti. 1991 yılında mezun olur olmaz, "The Secret Diary of Adrian Mole" ve "Peter Pan" gibi oyunlarda rol alarak profesyonel anlamda ilk sahne deneyimlerini gerçekleştirdi.

Kate Winslet, birkaç televizyon dizisinde ve "Shrinks" (1990) isimli bir televizyon filminde oynadıktan sonra ilk büyük çıkışını gerçekleştirdi. Zorlu bir seçme aşamasını geride bıraktıktan sonra rol aldığı Peter Jackson yönetmenliğindeki "Heavenly Creatures"(1994), Winslet'in ilk büyük sinema deneyimi oldu. Bu çalışmanın ardından Disney yapımı "A Kid

in King Arthur's Court"da (1995) bir prensesi canlandıran Winslet, sonraki yıllarda birçok edebiyat uyarlamasında rol aldı. İlk esaslı sinema başarısı Jane Austen'in romanından uyarlanan Ang Lee yönetmenliğindeki "Sense and Sensibility" (1995) sayesinde gerçekleşti. Bu filmdeki performansı ile En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu dalında Oscar'a aday gösterilen Winslet, seyirci ile göz aşinalığından ibaret olan ilişkisini bir sonraki safhaya taşıdı. Ertesi yıl Michael Winterbottom'un bir Thomas Hardy romanından uyarladığı "Jude"da (1996) Christopher Eccleston ile başrolleri paylaşan Winslet, aynı yıl Kenneth Branagh yönetmenliğindeki "Hamlet"te Ophelia karakterini canlandırdı.

İyi oyunculuğu popülaritesini yenmeye çalıştı

Kate Winslet'in ismini tüm dünyaya duyuran çalışma film ise James Cameron'un yönetmenliğini yaptığı "Titanic" (1997) oldu. Winslet İngiliz aksanından Amerikan aksanına geçiş yaptığı filmde, alt sınıftan bir ressamla yasak ilişki yaşayan yüksek sınıftan bir hanımefendiyi canlandırdı. Dönemin en popüler genç aktörlerinden Leonardo DiCaprio ile başrolleri paylaşan Winslet, bu filmin ardından gençlik dergileri tarafından boy boy posterleri dağıtılan bir aktris haline geldi. Kate Winslet'in En İyi Kadın Oyuncu dalında Oscar'a aday gösterildiği filmin popülaritesi zamanla kalitesinin önüne geçti ve bu durum Winslet'in bir aktris olarak takdir edilmesini engelledi diyebiliriz. Bu çalışmasının ardından kendisine film teklifleri yağmaya

başlayan Winslet, böylesi bir popülaritenin sonrasında bile seçiciliğini koruyabilen nadir oyuncularından biri.

Ertesi yıl kendi içinde, daha küçük bütçeli yapımlarda rol alma kararı alan Winslet, önce "Hideous Kinky" (1999) isimli bir filmde '60'lı yıllarda iki küçük kıızıyla beraber Londra'dan Fas'a seyahat eden hippy bir anneyi canlandırdı. Ardından "Holy Smoke" (1999) adlı yapımda egzotik Hindistan'ı keşfetmek isteyen bir gurunun etkisine kapılıp sürüklenen genç bir kadına hayat verdi. Her iki filmde de canlandırdığı karakterlerin duygusal yoğunluğunu ön plana çıkarmaya çalışan Winslet, popülaritesinin yanı sıra başarılı bir oyuncu olduğunu da kanıtlamaya çalışmaktaydı. Marquis de Sade'in hayatını anlatan "Quills" (2000) isimli filmde, ünlü yazarın kaldığı akıl hastanesinde çamaşırcı olarak çalışmakta olan Maddy LeClerc karakteri ile bir aktris olarak tüm benliğini, canlandırdığı karaktere adayabileceğini gösterdi. İkinci Dünya Savaşı yıllarında geçen bir casusluk hikayesinin anla-

tıldığı bir sonraki film "Enigma"da (2001), Almanya'nın şifreli mesajlarını çözmekle görevli bir matematikçiye canlandıran Winslet, canlandırdığı diğer karakterlere kıyasla duygusal açıdan çok daha az karışık bir rolde seyirci karşısına çıktı. Winslet aynı yıl 1998 yılında evlendiği, kızı Mia'nın babası James Threapleton'dan boşandı.

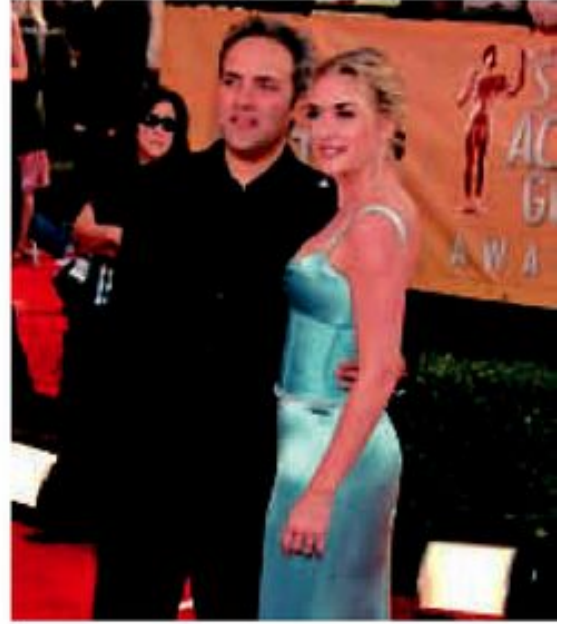
Bağımsız yapımların aktristi
İngiliz filozof Iris Murdoch'un hayat hikayesinin anlatıldığı "Iris" (2001) filminde, yaşlılığını efsanevi oyuncu Judi Dench'in canlandırdığı Iris karakterinin gençliğine hayat verdi. Dench'in Iris Murdoch'un Alzheimer'li yıllarını canlandırdığı filmde, Kate Winslet karakterin gençliğini oynarken Dench ile harika bir uyum tutturarak eleştirmenlerden tam not aldı. Bu filmdeki performansı ile üçüncü kere Oscar'a aday gösterilen güzel yıldız, yine ödüle sahip olmanın kıyısından döndü. Winslet'in bir sonraki çalışması Alan Parker yönetmenliğindeki "The Life of David Gale" (2003) ol-

du. Aktrisin bu filmdeki performansı ne kadar iyi olursa olsun, filmin karmaşık temposu ve komplike hikayesi gişe başarısını engelledi. Winslet 2003 yılında "American Beauty" (1999) filmiyle hatırlayabileceğimiz ünlü İngiliz yönetmen Sam Mendes ile dünya evine girdi. Başarılı aktris aynı yılın aralık ayında oğlu Joe'yu dünyaya getirdi.

Yeni evliliğinin ve ikinci çocuğunun dünyaya gelmesinin ardından Kate Winslet, aktrisleri sıfır beden olmaya iten, büyük bütçeli, popüler Hollywood yapımlarında rol almayı reddetti. Bazı yayınlarda doğum sonrası vücudunu açıkça sergileyip Hollywood endüstrisinin kadın oyuncularını aşırı zayıflamaya mecbur bırakan fiziksel beklentilerine karşı durduğunu beyan etti. Ertesi yıl Michel Gondry'nin dillere destan filmi "Eternal Sunshine of the Spotless Mind"da (2004) canlandırdığı Clementine rolü ile dünyanın dört bir yanından sinema fanatiklerinin sevgisini kazandı. Bu filmdeki performansı ile yine Oscar'a aday gösterilen Winslet, ödül töreninden yi-

ne eli boş döndü. Fakat birçok farklı film ödülünün sahibi olmayı başardı. Marc Forster yönetmenliğindeki bir sonraki çalışması "Finding Neverland"de (2004) Johnny Depp tarafından canlandırılan, Peter Pan'in yazarı J. M. Barrie'ye ilham periliği yapan Sylvia Llewelyn Davies rolünde harikalar yarattı. Hâlâ bağımsız yapımlarda rol almayı tercih etmeye devam eden Kate Winslet, 2005 yılında vizyona giren John Turturro yönetmenliğindeki "Romance & Cigarettes" isimli müzikalde oynadı. Bu filmdeki performansı ile herkesi kendisine hayran bırakan Winslet, bir sonraki filmini merakla bekleyeceğimiz bir aktris haline geldi. Güzel oyuncu, 2006 sezonunda üç filmde birden karşımıza çıktı: Cameron Diaz ile başrollerini paylaştığı "The Holiday" (2006), Sean Penn'in başrolünü oynadığı "All the King's Men" (2006) ve Todd Field yönet-

menliğindeki "Little Children" (2006). 2008 yapımı "The Reader"da canlandırdığı Hanna Schmitz rolüyle En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu ve "Revolutionary Road"daki April Wheeler rolüyle En İyi Kadın Oyuncu Altın Küre ödüllerini aldı. Defalarca aday gösterildiği Oscar'a ise "The Reader" ile En İyi Kadın Oyuncu dalında sahip oldu. 58 kez çeşitli ödüllere aday gösterilip 37 ödül kazanan Kate Winslet, artık Hollywood'un en aranan kadın oyuncularından. Tam da istediği gibi... Oyunculuğunun kalitesi, popülerliğinin gölgesinde kalmıyor.

Milestone Cafe Bistro Çeşme Marina'da

İ. Hakkı Kesirli

Hep istediğimiz ve hedeflediğimiz Çeşme'nin turizm sezonunun uzaması, hatta çeşitli aktivitelerle bütün bir yıla yayılması değil mi?

İşe önce kendimizden başlayalım dedik. Madem ki cesur bir adım atıldı Çeşme Marina'da ve tüm mekanları bütün bir yıl açık kalacak, sonbahar yapraklarını toplayacak mekanlar olacak Çeşme'de... O halde sıra bizde... Bu mekanları boş bırakmayarak yüreklendirmek gerekmez mi?

Yaz boyunca Çeşme Marina'da çatal, bıçak, kaşıklarıyla ilk bakışta beğeni kazanan Milestone'un dekorasyonunu Mimar İpek Örgü yapmış. Mekana ayrı bir değer katan tasarım, milestone'un marka yolculuğunda açılacak diğer şubelerinde de kullanılacak gibi... Biz her mekanda lezzetlerin yanısıra dekorasyonda da bizi etkilemesini istediğimiz öge-

lerin bulunmasını arzu ettiğimizden bu tasarım için İpek Örgü'yi kutluyoruz. Milestone üç ortaklı bir işletme, Ümit Çakmak, Altan Kaya ve Özden Güney, "Life is delicious" söylemiyle çıktıkları yolda mekanın yeni şubelerini açmak için hazırlıklarını sürdürüyor.

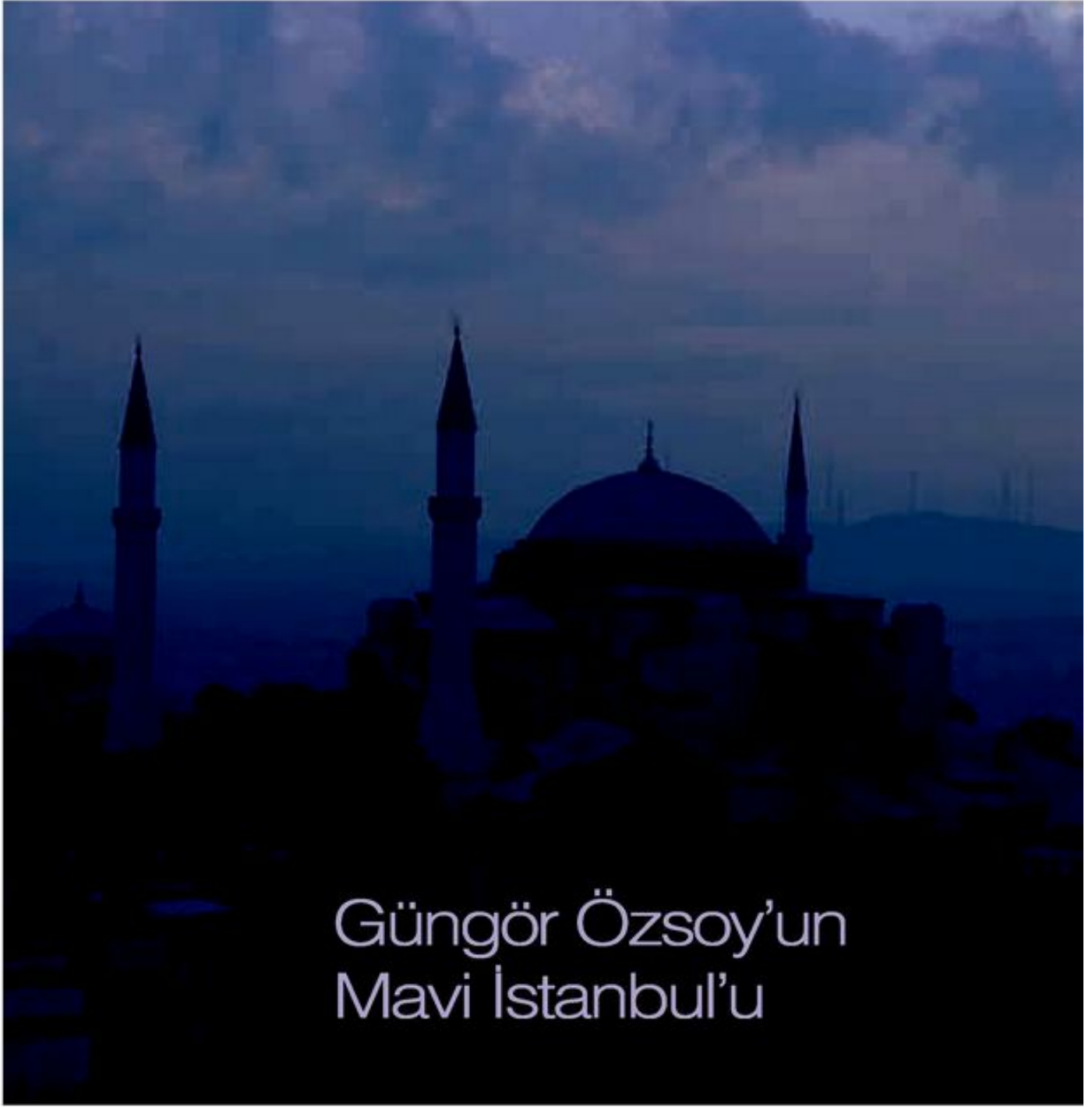
Mekanın 150 m2'lik terası, sonbaharın yazdan kalma günlerinde hala keyifli, burası Çeşme Marina'nın güvertesinde yemek yemek gibi birşey... Yemek arasında otopilotu kontrol etmek, rotayı yeniden gözden geçirmek isteyenler çıkabilir.

Milestone'un zengin bir kahvaltı seçeneği ile başlayan menüsü birçok kişiyi koşulsuz mutlu edebilir. Ana menüde ise dünya lezzetleri resmi geçit yapıyor. Mönüde 5 kitledan yemek var desek yalan söylemiş olmayız. Size önerilerimizi Sütte Karides, Aristo Salata, Deniz Mahsullü Tagliatella, Et Fachita ve Dana Pirzola olarak sıralayabiliriz.

Çeşme Marina'dan yelken basan Milestone konuklarını gerek lezzeti gerekse uygun fiyatları ile mutlu kılıyor.

Milestone
1016 Sokak 2/1 Çeşme Marina
Telefon 232.712 1915 - 16
www.milestonecafe.com

Güngör Özsoy'un Mavi İstanbul'u

Lütfü Dağtaş

İstanbul'u her hangi bir aynaya tutmazsanız; Asya ile Avrupa kıtalarının birleştiği coğrafyada yer alıyor olması ilk belirgin özelliği olarak karşımıza çıkar. Bunu izleyen ikincisi, tarih boyu 3 ayrı imparatorluğa başkentlik etmişliğidir.

Aynaya tuttuğumuzda ise Boğaz'ı, Aya-sofya'yı, Sultanahmet'i, Topkapı'yı, Fatih'i, Haliç'i, Kız Kulesi'ni içine alan, iyot kokulu 'şamdan' bir İstanbul silüetiyle

coşkulanırız. Ardından derinlik başlar. Söz konusu derinlikte İstanbul artık bir masal kahramanıdır. Ressamların tuvallerine, ozanların şiirlerine girmiştir. Onca bilinen ressamın İstanbul'una karşılık ben nedense izlenimciler Van Gogh ya da Rembrand ya da Cezanne ya da Monet nasıl bir İstanbul resmederlerdi, hep merâk etmişimdir. Hele hele Renoir veya Degas, İstanbul'dan aşınamız tipleri o güçlü fırçalarıyla bir başka çizerlerdi kesinlikle, buna yürekten inanırım. Dünya ozanımız Nâzımımızın şiirlerine

yansıyan İstanbul, bana bir başka ozanı yaratmaz yaratmasına da, "Sana Dün Bir Tepeden Baktım Aziz İstanbul" diyen Yahya Kemal Beyatlı, Bedri Rahmi Eyüboğlu ve ardından da en naif duruşuyla Orhan Veli, yine de çıkagelirler...

Benim 'Şamdan Kent' dediğim İstanbul'a, Edebiyatçı M. Sadık Aslankara, 'Nar Kent' adını takar: "Nasıl bir nar, ortasından yarıp çatlamış, bir yanı hâlâ kapalı, öte yanı açıkta; dizleri, dişleri açığa çıkmış, her an dağılmaya hazır

ama bu arada hâlâ gizlerini saklamayı başaran, üzeri tülle örtülü, bütün çekiciliğiyle 'gel' eden bir nar..." diye de nitelendirmesini sürdürür.

Ya roman ve öykü yazarı Selim İleri, neredeyse tüm kitaplarının adında İstanbul'a yer vermez mi? 'İstanbul Hâtıralar Kolonyası', 'İstanbul, Seni Unutmadım', 'İstanbul, Lale ile Sümbül', 'İstanbul'un Sandık Odası', 'Yıldızlar Altında İstanbul' hemen ilk anda usa geliveren Yazarın kitaplarının adlarıdır.

Nobel Edebiyat Ödüllü Yazarımız Orhan Pamuk'un İstanbul'u ise, 1950'lerden bir "İstanbul Çiçek Demeti" gibidir; rengâ-henk, koku içinde koku...

Bir de çizerler içinde bir çizer İstanbullu vardır ki, o, kentine sevdasından dolayı tutmuş, yıllar önce içgöçü konu alan 'Güle Güle İstanbul'u çizmiştir İtalya'nın Pescara kentinde yapılan karikatür kitapları yarışmasında birincilik ödülünü aldığı. O çizerin adı Semih Balcıoğlu'dur.

Peki, ya fotoğrafçılar?

Kimselerin hakkını yememeye özen gösterelim, diyerek İstanbul'a sevdalı fotoğrafçılar arasından karşımıza bir Güngör Özsoy çıkar ki, bu kentte 1941 yılında doğmuş; Babası üstad Kemâni Saim Özsoy'un izinde giderek, Tepebaşı'nda döneminin ünlü Küçük Çiftlik Gazinosu'nda usta nice sesin dillendirdiği pek çok İstanbul şarkısına kemaniyle eşlik etmiş, 1966 yılından itibaren Yeşilçam'da set fotoğrafçısı olarak çalışmış, Türk Sineması'nda iz bırakmış görüntü

yönetmeni Kriton İlyadis'in yardımcılığında pişmiş, ardından İstanbul fotoğrafçılığında karar kılmıştır.

O şimdi 'Mavi İstanbul' karelerinin fotoğrafçısıdır.

Ressam-Prof. Dr. Devrim Erbil, Fotoğrafçı GÜNGÖR ÖZSOY'un çalışmalarının en yakın takipçisidir. Gerçekten Devrim Erbil'in İstanbul resimlerine baktığımızda kentin nice ayrıntısının kuyumcu titizliğiyle işlendiğini görürüz. Devrim Erbil için bu ayrıntı işçiliğinde, İstanbul fotoğraflarına hayran olduğu

GÜNGÖR ÖZSOY'un ayrı bir yeri vardır. Nitekim Özsoy için şunları yazar Devrim Erbil: "Akşam olup ta hava kararı mı mavi, neon ışıklarında dolaşır Be-yoğlu sokaklarını. Sabah gün ışıken bir mavi avcısı Boğaz'ın yolunu tutmuş-tur, yakalamak için İstanbul Mavisini."

Şamdan kent İstanbul'dan daha mutlu-su var mıdır ki, tarih boyu nice ressam onu resmetmiş, nice ozan ona şiirler yazmış, bestecilerin ezgileriyle şarkıla-ra dönüşmüş. GÜNGÖR ÖZSOY da, yıllar yılı fotoğrafını çektiği İstanbul'un, son yıllarda 'mavi' sinde karar kılmış, ob-jektifini Mavi İstanbul'a yöneltmiştir. Fotoğraf bir anın dondurulmasıdır. GÜNGÖR ÖZSOY, İstanbul'un maviliğini ya da

Mavi İstanbul'u görüntülemek için sa-bah daha gün doğmadan yollara düşer. Ya bir minarenin şerefesinden Boğaz'a doğrultmuştur objektifini, ya Piyer Lo-ti'den Haliç'e bakmaktadır. Sala-cak'tan Kız Kulesi, Kuzuncuk'tan Bo-ğaz Köprüsü hep günün o ışımaya yüz tuttuğu saatlerinde mavilik içindedir ve GÜNGÖR ÖZSOY bunu görür, fotoğraflar.

Mavi İstanbul üzerinden kalkarak ma-viyi aktarmaya kalktığında Fotoğrafçı GÜNGÖR ÖZSOY; ilkin, doğada baskın özelliklerinden dolayı 30 m. uzunluğa, 150 ton ağırlığa ulaşan Mavi Bali-na'dan söz eder size. Kanat açıklığı 18-38 mm. olan yanardöner Mavi Kelebek, kutuplarda yaşayan Mavi Tilki, Atlas Okyanusu'nun yerlisi Mavi Yengeç, Kuzey Amerika'daki üç ardıc kuşunun Mavi Kuş ortak adını taşımaları onun ajandasının ilk sayfasında yerini çok-tan almıştır.

-Mavinin tüm üstünlükleri henüz bu kadar değil, diyor ve eklemeyi sürdürüyor:

"Topkapı Sarayı'nda sergilenen Ming Hanedanı döneminde Osmanlı Padişahına hediye edilen Mavi-Beyaz Porselende de ağırlık dinlendirici mavidedir. Bu porselende mevcut sır altı tekniğinin eşsiz örneklerini oluşturan desen ve renklerin armonisi konusunda sanat tarihçileri her zaman, 'dinlendirici estetik' yorumunda buluşurlar!"

Maviyi yine yeryüzü geneline taşıdığı-mızda Amerika ve Avustralya'da 'Mavi Dağlar' vardır. Mısır ve Afrika'ya yaşam veren Nil Nehri'nin yerel adı 'Mavi Nil'dir. 'Mavi sakal' bir roman kahramanıdır. İspanya'nın özgürlük savaşlarında ulusalcıların yanında çarpışanlara 'Mavi Gömlekliler' denilmiştir. Bizans döneminde, Sultanahmet'teki Hipodrom'da kıyasıya yarışanlar da 'Maviler' diye adlandırılmaktaydılar.

Peki, Batı Anadolumuza özgü 'Mavi

Yolculuk' için ne dersiniz? İlkin 1945 yılında Halikarnas Balıkcısı Cevat Şakir Kabaağaçlı'nın bir grup arkadaşıyla yaptığı Mavi Yolculuk bugün hâlâ gözde değil midir? Mavi Yolculular bu gezilerde, mavinin düşsel derinliğinde soluklanmazlar mı?..

Mavi, aynı zamanda edebiyat alanında, 1952 yılında bir dergi olarak karşımıza çıkar. Önce bütün farklı görüşleri sarmalayan, daha sonra ise Attilâ İlhan'ın, toplumcu-gerçekçi görüşlerinin etki-

sinde kalarak 'maviciler' olarak anılmaya başlayan birçok şair olmuştur. Yine sanat alanından örnekleyecek olursak; 1905 yılında sanat dünyasına bir tepki olarak doğan 'Mavi Gül Grubu' da, kısa zamanda, resim dünyasında epey bir güç toplamıştır. İşte Güngör Özsoy'un İstanbul resimlerine hayran Devrim Erbil, ülkemizdeki temsilciler arasında ilk sırada yer alır. Ressamlar Halil Dikmen ile unutulmaz 'Karadut' ve 'Yiğidim Aslanım' şiirlerinin de şairi olan Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun öğrencisi sanatçının mavi ağırlıklı 'Kuşlar' tablosu bugün Ankara'daki Devlet Resim ve Heykel Müzesi'nde sergilenmektedir.

Hadi resimden söz ediyoruz, biraz daha sürdürelim: Ünlü İspanyol ressam Pablo Picasso'nun (1881-1975), Barcelona ve Paris merkezli çalışmalarında, tablolarına egemen olan renk mavidir. Picasso,

20 yaşından sonra yerleştiği Paris'te; göçebeleri, ip cambazlarını, ezik insanları; özetle yaşamı, etkileyici bir saptamayla tek renkle, mavinin değişik tonlarıyla resmetmiştir. Bunun sonucu olarak da, Picasso'nun yaşamındaki bu dönem, 'Mavi Dönem' olarak adlandırılır. Yine Picasso'nun, 1903'te Barcelona'da çizdiği 'Yaşam' adlı tablosunda gri ve siyah lekeler kullanılmış olsa da, egemen renk mavidir. Picasso'nun söz konusu 'Mavi Dönem'de yaptığı resimlerde mavi bir hüznün, mavi bir melankoli egemendir. Dâhi ressamın tablolarına egemen olan yoğun acı, heder ve çaresizlik mavinin tonlarıyla anlatılmıştır. Çarpılmış figürlerin yüzlerinde canlı renkler değil, mavi gibi soğuk renkler kullanılmıştır. Dolayısıyla Ünlü İspanyol Ressam Picasso; maviyi, hüznün olduğu kadar, coşkulu duyguların anlatımında da ustaca kullanmıştır.

Türk çini sanatına baktığımızda ise mavinin özel bir tonu olan turkuazın egemenliğinin rastlantı olmadığını söyleyebiliriz. Seçim bilinçli yapılmıştır. İbadethane çinilerinde mavi, bilinçli olarak kullanılmıştır. Anımsanacağı üzere Sultanahmet Camisi'nin dünyaca bilinen adı 'Blue Mosque (Mavi Camii)' dir.

Bilimsel çalışmalara göre mavinin müzikal notası 'sol', çividi mavinin notası ise 'lâ' dır.

Dünyamızın diğer bir adı, 'Mavi Gezegen'dir. Dünyamızın dörtte üçü su olduğu gibi, gezegenimizi çevreleyen atmosfer de mavidir.

Mavi, genelde insanları rahatlatan, huzur veren, yatıştırıcı bir renktir.

Mavi rengin stres çözücü bir renk olduğunun bilimsel bir gerçek olduğu ifade edilmektedir. Yine mavinin antiseptik bir renk olduğu vurgulanır. "Mavinin her tonu, kulak ve solunum yolu hastalıklarına iyi geliyor" açıklaması yapılır.

Mavi, turkuazdan mora açılan geniş yelpazede canlılara değişik duygular ilham eder. Diğer renklerle sarmaş dolaş olmasıyla da değişik duygular yaratır. Özgür ve barışçı yaşamının zemin rengi mavidir. Yorgun ya da gerginseniz maviyle buluştuğunuzda rahatladığınızı göreceksiniz. Mavi, yalnızlığı da silen üstünlük taşır.

Mavi, inceliğin, zarafetin rengi olarak bilinir. Mavi; insanlara yaratıcılık, zekâ, ciddiyet, güvenilirlik duyguları ilham eder. Mavi rengi seven insanlar sadık,

vefalı ve bilge kişilerdir.

Güngör Özsoy'un büyük bir içtenlik ve çaba isteyen çalışmasının ürünü Mavi İstanbul görüntüleri, tüm kenti şamdan bir kent kimliğine taşır, o şamdandan taşan renk işte bu mavidir.

O İstanbul, ki yıllardır türlü saldırılara uğramanın sonucu perişan edilmeye çalışılsa da mavilikten yine âşına olduğumuz, sevdiğimiz, taptığımız İstanbul çıkar.

Ve bu satırların yazarı olarak perişan etmeye duyulan öfkeyle karışık duyguyla İstanbul'un mavi tarafından korunmasına dönük içtenliğe bendenizden de şiir tadında şu iki satır kaleme dökülür:

MAVİ

deniz,
bütün balıklarını geri al insanlardan,
üstü kalsın diyerek maviyi bırakma!

Erkek neden yıpranır?

Dr. Yasemin Fatih Amato

Bilmiyorum farkında mısınız? Türk erkeği yaşlandıkça çökmeye başlıyor, kas kütlesini kaybediyor, göbek bölgesi yağlanıyor, enerjisi gitgide azalıyor... Bir süre sonra hafta sonları bile sadece evde yatmak ister hale geliyor. Bu konular size de tanıdık geliyor mu? Seneler önce ilk tanıştığınızdaki o hareketli, heyecanlı, hayat dolu insan yıllar geçtikçe yerini sinirli, gergin ve bezmiş bir adama bırakmış!

Bunun nedeni yıllarca oluşmuş stres birikimi olabilir mi? Vücudumuzda kortizol adını verdiğimiz bir stres hormonumuz var. İsmi mutlaka duymuşsunuzdur. Bu hormon testosteronun tam zıttıdır. Fazla birikimi testosteronu düşürür, kasları eritir, kemikleri zayıflatır ve erken yaşlanmaya neden olur. Bu kadın yetmiyormuş gibi birde testosteron seviyesi düşünce, zamanla östrojen vücutta daha etkili hale gelir, dolayısıyla da vücudunuz su tutmaya başlar ve yağ yakımı durur. Sonuç: eriyen kaslar, zayıflayan kemik yapısı, göbek bölgesinde yağlanma, göğüsler ve kolları sarıma. Liste böyle uzayıp gidiyor. Yukarı saydığım bu durumlardan şikayetçi olan erkekler için, vücutlarındaki kortizol seviyelerini kontrol altına almayı öğrenebilirlerse inanın bana çok sağlıklı, enerjik ve fit bir vücuda senelerce taşıyabilirler. Dilerse, bu kontrolü sağlamanın yollarına gelin beraberce bir göz atalım:

Beslenme

Fiziksel olarak hareketli bir gün sonunda, doğal tepki olarak vücudunuzda kortizol hormonu yükselecektir. Aşırı kortizol birikimini önlemek için vücudunuzun doku tamiri ve kas onarımı başlatacak, protein ve karbonhidratları geciktirmeyin. Bu öğün atlamayın demek oluyor! Yemek için vaktiniz olmadığı sıkışık günlerinizde, bir protein içeceği de testosteron seviyesini düşürmemek ve kaslara yakıt sağlamak için gerekli amino asitleri almanıza yardımcı olacaktır.

Günde 6 öğün

Uzmanların yapılan araştırmalarda vardığı sonuçlara göre, günde 6 küçük öğün yemenin sağlık açısından her şeyden daha faydalı olabileceği yönünde. Belinizi inceltmenin yanında, bu tür bir günlük diyet stratejisi kortizol hormonunu kontrol altında tutmanı-

za olanak sağlayacaktır. Böylece daha kaslı ve daha enerjik bir vücuda sahip olabilirsiniz.

C vitamini kullanın

Suda eriyen bu vitamin serbest radikallerin yarattığı negatif etkiyi nötralize edecek, enflamasyonu azaltacak ve dokularınızın erken yıpranmasını önleyecektir, bunun sonucu olarak da kortizol zıplaması dediğimiz olay meydana gelmeyecektir, çünkü C vitamini gibi antioksidanlar, kortizol seviyesini kontrol altında tutmaya yardımcı olabilirler.

salgılandığında, doğal olarak kortizol seviyesi düşecektir. Yıllar geçtikçe yaş ile birlikte uyku ile ateşlenen büyüme hormonu üretimi yavaşlar, bu nedenle kortizol seviyeleri yüksek kalabilir. Yatmadan önce alacağınız arjinin amino asidi büyüme hormonu üretimini tetikleyerek size bu konuda da destek sağlayacaktır.

Kardiyo egzersize dikkat!

Hani anne babalarımız "her şeyin fazlası zarar!" derlerdi ya... Kardiyo egzersizler vücudunuz için altın değerinde olabilir ama bir saatten fazla koşu bandında kalan beyler

Sarımsak tüketin!

Son yıllarda yapılan araştırmalar gösteriyor ki bol kazein (süt proteini) ve sarımsaklı bir diyet ile beslenme vücutta kortizol gibi stres hormonlarını azaltmaya yardımcı olabilir. Aynı zamanda elit sporcular üzerinde yapılan çalışmalar sarımsağın testosteron seviyesini yükseltebileceğine işaret ediyor. Genel olarak; testosteron seviyesi ne kadar yüksekse kortizol seviyesi o kadar düşük olacaktır.

Arjinin kullanın

Büyüme hormonu üretimini tetikleyebilen L-arjinin, kortizol kontrolünde önemli bir rol üstlenebilir. Uyku vakti, büyüme hormonu

büyük hata yapıyorlar. Aşırı kardiyo çalışması, vücudunuzu kortizol zıplamasına ittiği gibi, yağ depolarının yanında kaslarınızı da eritmeye başlayacaktır. Haftada 5 kereden fazla ve günde 30 dakikalık seansı aşmamaya çalışın. Yeme ve atıştırma alışkanlıklarımız, çoğu zaman beslenme ihtiyacımızdan çok farklı amaçlara hizmet eder. Bazen ne zaman, ne yiyeceğinize vücudumuz değil de duygusal çalkantılar hükmeder. Canınız sıkılınca etrafta atıştırarak bir şeyler arar mısınız? Sizde dinç kalmak, genç görünmek için ve daha da önemlisi sağlıklı olmak için bu söylediklerimi bir gözden geçirin. Bir dahaki sayıda yeni bir konuda buluşmak üzere hoşça kalın...

Çiçek Hattı:

Açılış, nikah törenleri gibi yeni başlangıçlar, fidanlarla birlikte büyüyor. Törenlere gönderilen yapay çiçekler ile fidanlar toprakla buluşuyor.

Kırsal Kalkınma Projeleri: Ege Orman Vakfı orman köylüsünü eğitip ormanlar üzerindeki sosyal baskıyı azaltıyor, fidan dikimi ve bakımında çalıştırarak istihdam sağlıyor. Fındık Çama, Badem yetiştiriciliği amaçlayan ağaçlandırmaya projelerini destekliyor.

Özel Gün Kartları: Doğum günü, evlilik kutlamaları, yıldönümü, bebek doğum, bayram, yeni yıl kutlamaları ve taziye kartları ile his sevdiüklerini menajlarına fidanlarla iletirken, doğa yeni ormanlar kazanıyor.

Gönüllü Organizasyon: Her kesimden doğaseverlerin gönüllü çalışması, çevre bilincini yaygınlaştırıyor, bölgenin çevresel geleceğine katkıda bulunuyor.

Çelenk Hattı: Bir fidanda bin yıl yetiştirmek için tohumları gönderilen çelenkler ile yitirdiğimiz anı doğada hayata buluyor.

Sosyal Sorumluluk Projeleri: Ege Orman Vakfı, küresel ısınma, orman yangınları, atıkların geri dönüşümü gibi projelerde kuruluşlar ile bir araya gelerek, doğadan aldığımızı doğaya veriyor, kurum ve kuruluşların adına ormanlar oluşturmuyor.

Ege Orman Vakfı Ürünleri: Aldığınız her ürün (zeytin, zeytinyağı, zeytin ezmesi, doğal zeytinyağı sabun, çam fatiği, adaçayı, kekik vb.) lezzetinin ve hijyeninin yanı sıra doğaya yeni fidanlar kazandırıyor.

Eğitim çalışmaları: Ege Orman Vakfı gönüllü öğretmenleriyle her yıl binlerce öğrenciyi, kurum ve kuruluşlara görsel konferanslar veriyor, özellikle orman yangınları ve küresel ısınma konusunu dikkat çekiyor ve binlerce fidandan oluşan eğitim ormanları oluşturmuyor.

EGE
ORMAN
VAKFI

DOĞA İÇİN YANINIZDA

www.egeorman.org.tr

0 (232) 464 51 60 – 463 80 80

Aston Martin DB9

Aston Martin'in şık coupé ve cabriolet modellerinden olan DB9 ailesi hafifçe makyajlandı. Makyajdan önce de oldukça çekici bir görünüme sahip olan otomobilde ufak tefek teknik yenilikler de bulunuyor.

Farları ve tamponlarıyla başlayan makyajı yan eteklerle süren aracın ön tamponunda bulunan hava girişlerinde küçük aralıklı teller görev alıyor. Yeni jant seçeneklerine sahip olan otomobilin fren kaliperleri de artık standart olarak gümüş grisine boyanmış olarak geliyor. İç mekanda "Double Apex" isimli yeni bir kaplama kullanılırken Bluetooth ve lastik basınç takip sistemi geliştirilmiş.

Süspansiyon sistemi artık aktif olarak kontrol edilen DB9, Bang & Olufsen marka ses sisteminde de geliştirmeler yapmış.

Motorunda bir yenilik olmayan otomobilde kullanılan 6 litre hacimli v12 ünite 470 beygir güç, 600 Nm tork üretebiliyor. Her ikisi de 6 ileri vitesli olan manuel ve otomatik şanzımanlarla alınabilen otomobilin İngiltere pazarındaki fiyatı, coupé için 122.445, Volante içinse 131.445 Sterlin seviyesinden başlamakta.

Cygnat

Mükemmel tasarımlarıyla otomobil severlerin en çok beğendiği markalardan biri olan Aston Martin de yüksek nüfus artışının neden olduğu zorluklarla yüzleşmek zorunda kalıyor. Otomotiv üreticileri sürekli sıkışan emisyon kuralları nedeniyle köşeye sıkışmış durumdadır. Aston Martin gibi özel markaların yaptığı büyük GT'ler gittikçe kalabalıklaşan şehirler için artık hiç uygun değil. Aston Martin'in bu problemlere cevabı ise 2011 yılında geliyor: Cygnat. Üretimi kesinleşen Cygnat, markanın Grand Tourer modelleriyle birlikte Warwickshire-İngiltere fabrikasında üretilecek. Cygnat'ın konsept versiyonunun tasarımında Toyota'nın şehir otomobili iQ temel alınmış. Aston Martin'in modeli olmasından dolayı iQ'ya göre çok daha lüks bir üretim olacak 3 metre boyundaki Cygnat, 1.33 litrelik Toyota motorunu kullanacak. Bu 1.33 litrelik benzinli motor 98 hp güç üretiyor ve standart olarak 6 ileri manuel vitesle kontrol ediliyor. Ayrıca CVT şanzıman da opsiyon listesinde olacak.

Kesin olmasa da 2011 yılında 47500 dolardan başlayan fiyatlarla satılması planlanan Cygnat ilk olarak sadece mevcut Aston Martin sahipleri için satışa sunulacak. Üretim arttığında ise bu lüks küçük sınıf araca herkes sahip olabilecek!

Tam Otomatik Alfa Romeo MiTo TCT Türkiye'de

İtalyan otomobil üreticisi Alfa Romeo'nun lüks küçük sınıfta yer alan modeli MiTo'nun TCT kodlu çift kavramalı altı ileri otomatik şanzımanlı versiyonu, satışa sunuldu. 135 HP güç üreten yeni nesil Multiair teknoloji benzinli motor ile kombine edilen TCT şanzımanlı Alfa Romeo MiTo versiyonu, 207 km/s'lik son hız değerine sahip.

Volvo yeni modellerle atağa kalkıyor

Volvo'nun V60 modeli, S60 modeli ile benzer motor seçenekleriyle 2011 Ocak'ta satışa sunulacak. Türkiye'de sadece otomatik şanzımanla sunulan XC60, 205 bg güç üreten 2.4 litrelik D5 dizel ve 285 bg güç üreten 3.0 litrelik T6 benzinli motorlarla satılıyor. Kompakt yapısı ve nispeten düşük silindir hacmine rağmen 203 bg güç üreten bu motor ayrıca daha 1750 d/d'de 300 Nm'lik torka ulaşarak sürücüsüne eşsiz bir sürüş deneyimi vaat ediyor. XC60 2.0T'nin yeni 2.0 T motor seçeneği sadece satın alma aşamasında değil, ileri teknolojisi sayesinde düşük yakıt tüketimiyle de sürücülere avantaj sunuyor. Aynı zamanda XC60 2011 model yılında R Design dokunuşu ile daha da sportif bir görünüme kavuşacak.

Seat Ibiza ailesi iki modelle genişledi

Ibiza serisi, İspanyol markasının tarihinde büyük isim yapmış versiyonu Cupra ve seriye son olarak katılan Bocanegra modelleriyle genişledi. Dış ve iç tasarımlarıyla dikkat çeken modeller, güçlü motor seçeneği ve zengin dona-

nım seviyeleriyle de segmentlerinde ön plana çıkıyor. DSG'nin 1.4 TSI motorda ilk kez kullanıldığı modeller Seat Ibiza yelpazesindeki Cupra ve Bocanegra sportif versiyonları birçok ortak unsuru paylaşıyor. İki modelde 180 bg güç üreten, ikiz şarjlı 1.4 TSI motorla, direksiyon üzerinden kumanda edilebilen 7 ileri DSG vites kutusu ve herhangi bir ek mekanik elemana gerek kalmadan kendinden bloklu bir differansiyel olarak çalışan elektronik XDS sistemiyle donatılmış. Ibiza serisine katılan özel seri Bocanegra aslında marka'nın sportif modellerinin tarihinde bir kilometre taşı. Yalnızca ön bölümüyle bile sıra dışı tasarımını özetleyen Bocanegra, sayısız tasarım ve donanım detaylarına da sahip.

Maserati'den en hızlı, en hafif ve en güçlü

Her uluslararası fuar da yeni bir model tanıtma misyonunu istikrarlı biçimde

yerine getiren Maserati, 2010 Paris Otomobil Fuarında da lüks spor otomobil ikonu GranTurismo'nun en sporcu kimlikli versiyonuyla boy gösterdi. Maserati model ailesinin en hızlı, en güçlü ve en hafif modeli olmasıyla da dikkatleri üstüne çeken "GranTurismo MC Stradale", 450 HP'lik V8 motoruyla ön plana çıkıyor. Keskin yol tutuş özelliklerine sahip olmasının yanı sıra 300 km/s'nin üstünde hıza erişebilmesiyle de farkını ortaya koyan Maserati GranTurismo MC Stradale, daha az aerodinamik hava direnci ve daha aerodinamik bastırma kuvveti gibi özellikleriyle çevik bir sürüş performansı sunmayı hedefliyor.

İçinizdeki "moda gurusu"nu çıkarın kendi stilinizi oluşturun!

Modayı sırf trendler için takip edenler yüzünden sokakta birbirinin kopyası insanlar görüyoruz. Oysa moda, yaşam tarzınız konusunda da ilham alabileceğimiz bir alan. Sizi stil sahibi yapacak asıl unsur bu giysileri nasıl kombinlediğiniz ve stilinize kendinizden ne kattığınız. Yaratıcılığınızı sınırlamadan tarzınızı cesurca sergilemek istiyorsanız kendi gardırobunuzu oluşturmalsınız. Bunu yaparken de belli başlı trendler size kılavuzluk edip, yol gösterecektir. İşte size kendi stilinizi yaratmanız için ipuçları...

MODERN ve KLASİK

"Klasik ve şık kesimler, romantik formlar sizin tarzınız"Klasik parçaları modern çizgilerle yorumlamayı seviyorsanız sizin modern-klasik bir tarzınız var demektir.

Farklı çizgiler yerine düz renkleri ve öne çıkmayan, basit detayları tercih edenler için rahat, uyumlu parçalar vazgeçilmezler arasında geliyor.

Gömlekler, klasik etekler, jean'ler ve klasik topuklu ayakkabılar gardırobunuzun olmazsa olmazları.

Her zaman şık ve hoş görünmesini biliyorsunuz.

Abartılı ve farklı detaylardan uzak duruyor, dantel, fiyonk ve işlemeyle kıyafetlerinize büyü katmayı seviyorsunuz.

Beyaz ve siyah da her zaman tercih ettiğiniz renkler.

BOHEM-ETNİK

"Dünyayla barışık ve eğlenceli"

Bohem giyinmeyi salaş giyinmekle karıştırmayın. Desenliler, etnik temalar ve vintage aksesuarlarla kıyafetlerinize bohem bir hava katabilirsiniz. Volümlü bluzlar, kabarık etekler ve iddialı formlar en sık tercih ettiğiniz parçalar arasında gelecektir. Çiçekli, retro motifli, hippie, funky ve etnik çizgileri içinde barındıran detaylar da ruhunuzu yansıtacaktır.

DOĞAL-SPORTİF

"Sade giyinmek işleri her zaman kolaylaştırır!"

Spor, hayatınızın bir parçası ise bunu tarzınızla da yansıtabilirsiniz. Jean'ler, şortlar ve gömlekler bu tarzın vazgeçilmezleri arasında. Güvenli ve sağlam bir duruşa sahip olduğunuz fikrini veren doğal görünümde gökkuşağının bütün renkleri giymeye değer. Sevimli çiçek desenleri, hipnotik etkili kumaşlar ve retro kesimler... Hepsi desenlerle oynamanız için sizi cesaretlendiriyor.

FUNKY-ÖZGÜN

"Farklı detaylarla, etkili bir tarz"

Tarzınızı retro ayrıntılar oluşturuyor. Yeni görünen her şeyden uzak duruyorsunuz. Eski görünümlü ama trendi parçalar vazgeçilmezleriniz arasında. Natürel ve sade tonlar kadar canlı renkler de skalanızı oluşturuyor. Sofistike, rahat, açık ve etkili tarzınızla fark yaratıyorsunuz. Zaman zaman sınırlarınızı aşıp gotik de görünebilirsiniz.

Philips'ten turizm sektörüne özel yeni LED TV serisi

Dünyanın önde gelen teknoloji markalarından Philips, turizm sektörü için piyasaya sürmeye hazırladığı yeni TV

serisiyle, evde sinema keyfini, iş ve eğlence amaçlı seyahat eden otel müşterilerinin deneyimine sunuyor. EasySuite, PrimeSuite ve Signature olmak üzere üç ayrı TV serisi geliştiren Philips, otelcilik sektörüne uygun LED TV'lerin yanı sıra ilk Full HD 3D TV'yi de bu seriye dahil ediyor. Seri ayrıca, "Süper Yedi" olarak adlandırılan ve sürdürülebilirlik alanındaki ilerlemelerden, uzatılmış garanti süresi ve kiralama seçenekleri gibi hizmet paketlerine kadar ulaşan bir dizi yeni özellik sunuyor.

YENİLİKLERLE TANIŞMA ZAMANI

Sadece iki hoparlör ile sekiz hoparlör gücünde mükemmel ses kalitesi

Panasonic'ın Blu-ray Diskli Ev Sinema Sistemi SC-BT222, ses kalitesini önemli ölçüde artıran sertleştirilmiş ve hafif bambu koni hoparlörleri ile her zamankinden daha etkileyici bir sinema deneyimi sunuyor. Panasonic SC-BT222, yenilikçi Panasonic teknolojisi sayesinde ürettiği berrak sesler ve net diyaloglar ile kendisinden çok daha büyük boyutlu ev sinema sistemleriyle rekabet ediyor. İki hoparlör ve bir subwooferden oluşan bir sistem olan SC-BT222, Panasonic'ın sanal teknolojilerinden güç alarak Dolby TrueHD ve DTS-HD 7.1-kanal surround ses kalitesi sunuyor. Böylece, sekiz hoparlöre yer bulmakta güçlük çeken evlerde 7.1-kanal sistemlerin kalitesini yakalayan bir deneyim mümkün oluyor.

Dünyanın en küçük Gigaset'i: Yeni Siemens Gigaset SL400

Dizayn ve hassasiyetin uyumu, Gigaset İletişim'in amiral gemisi olan Gigaset SL400 modelinde harmanlanıyor. Kullanıcının telefonla görüşmesini rahat hale getirecek her türlü kombinasyona sahip olan Gigaset SL400, dört değişik profille, beş ses seviyesiyle ve yeni polifonik telefon melodisiyle gösterişli bir kullanım sunuyor.

Bu ütü sizi hissediyor!

"Yaşam için teknoloji" sloganıyla yalnızca günlük yaşamımızı değil geleceğimizi de iyileştirmeye yönelik teknolojiler sunan Bosch, yepyeni Sensor Secure TDA7680 buharlı ütü modeli ile güvenlik teknolojisini evinize getiriyor. Bosch'un geliştirdiği teknolojisi sayesinde sensörden elinizi çektiğiniz anda ütü kendi kendini kapatıyor. Sistem elinizi, ütünün üzerindeki sensörden çektiğiniz 10 saniye içinde kendini kapatarak, tekrar ütüye dokunduğunuzda çok kısa bir sürede eski ısı seviyesine geri dönmesi ve çalışması esasına dayanıyor. Ütüye dokunmadığınız zaman, uyarı düğmesi yanıp sönüyor.

Paul Auster PlayStation'da

Çağdaş edebiyat severler tarafından zaten bir süper kahraman olarak görülen yazar Paul Auster, çizgi roman ölümsüzlüğüne artık daha da yakın. Yazarın "Cam Kent" adlı post-modern çizgi romanı taşınabilir PlayStation'la yepyeni bir platforma ulaşıyor. Yayıncı Faber ve PlayStation üreticisi Sony de bu adımın hem çizgi roman çeşitliğini arttırmak açısından, hem de PSP'nin oyundan başka işlevlerini olduğunu göstermek açısından önemli bir kilometre taşı olduğunu söylüyor. İllüstrasyonu Paul Karasik ve David Mazzucchelli tarafından yapılan Cam Kent, dedektiflik romanları yazan bir yazarın dedektife dönüşmesini ve bu sırada yaşadığı buhranı anlatıyor.

Sosyal ağlara en yakışanı!

LG'nin yeni Town serisinin ilk telefonu LG Town GT350, sosyal paylaşım odaklanmış özellikleriyle dikkat çekiyor. Kullanıcı ara yüzü, Facebook ve Twitter gibi yaygın kullanılan sosyal ağlarda gerçek zamanlı etkileşimin keyfini sürmeyi kolaylaştıracak şekilde tasarlanan LG Town GT350'nin, 3inç WQVA dokunmatik ekranında en son güncellemeler, canlı sosyal ağ akışı özelliği sayesinde "yenile" tuşuna dokunur dokunmaz ekrana geliyor. Telefonun 2 MP fotoğraf makinesiyle çekilen ekran görüntüleri ve fotoğraflar birden fazla sosyal ağa yüklenebiliyor veya MMS ya da e-posta aracılığıyla paylaşılabilir. LG Town GT350 daha hızlı internet erişimi için Wi-Fi desteği de sunuyor.

Hareket sensörlü yeni Navigon 70 modelleri

Navigon'un yeni modelleri 70 Plus ve 70 Premium, navigasyon sistemlerinde kullanıcı dostu özelliklerde yeni standartlar belirleyen sistemlerin ilk modelleri olarak öne çıkıyor. Her iki modelde de harekete duyarlı yakınlık sensörü yer alırken Aktif Şerit Asistanı gibi diğer yenilikçi özellikler de navigasyonu hiç olmadığı kadar kolay hale getiriyor. Aktif Şerit Asistanı, sürücüye ne zaman şerit değiştirmesi gerektiğini gösteriyor ve aracın göstergelerini gerçek zamanlı dinamik animasyonla ayarlıyor.

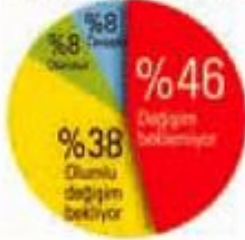
Arşivler rengarenk

Samsung'un yeni hard disk S2 Portable, hem özellikleri hem de renkleri ile sizi cezbedecek. Yeni 2.5-inç S2 Portable 3.0 HDD, daha önceki versiyonlardan farklı olarak SuperSpeed USB 3.0 arayüzü ve 7200RPM devir hızıyla ön plana çıkıyor. SuperSpeed USB 3.0'ın arayüzü, saniyede 5 gigabit (Gbps) maksimum transfer hızı ile saniyede 480 megabits hız sunan USB 2.0'a göre çok daha hızlı. Tüm bunlara ek olarak, yerleşik USB teknolojisi ile hard disk daha az yer kaplıyor ve daha az enerji tüketiyor. Yeni Samsung'un 320GB ve 640GB kapasiteli versiyonları bulunuyor.

ESİAD Anket sonuçları değerli TL, kur ve parite uygulamalarındaki olumsuzlukları ortaya koydu

Şirketlerinin durumu nasıl?

Ülkenin genel gidişatı nasıl?

Şirketlerinin çalışma durumu?

ESİAD tarafından düzenlenen geleneksel anketin sonuçları; değerli TL, kur ve parite uygulamalarından kaynaklanan sıkıntıların ülke ekonomisini olumsuz etkilediğini ortaya koydu. Anket katılımcıları, bunun dışında faiz yükü başta olmak üzere, aşırı-yıkıcı ölçekte bir rekabetin söz konusu olduğunu da ayrıca vurguladılar, kâr oranlarındaki düşüşe dikkati çektiler. Talep yetersizliğinin halen sürdüğüne de işaret eden anket katılımcıları buna koşut olarak durgunluk yaşanıyor olmasını da görüş olarak ortaya koydular. Anket katılımcıları, tüm bu yaşanan olumsuzluklara siyasi alanda yaşanan çekişmelerin de olumsuz etkide bulunduğunu aktardılar.

Önümüzdeki 3 ay değişim beklemeyenler çoğunlukta
Ankete katılanların yüzde 46'sı, önümüz-

deki üç aylık dönemde şirketlerinin durumuna ilişkin olarak değişim beklemeyeceğini belirtirken, yüzde 38'lik bir oranın da, "olumlu yönde değişim bekliyorum", yanıtını verdiği görüldü. Bu soruya yanıt veren yüzde 8'lik bir oranın "olumsuz yönde değişim bekliyorum" biçimindeki yanıtı ise ilgi çekti.

Son üç ay: "Değişen bir şey yok!"

Ankete katılanların yüzde 50'si, ülkemizin genel gidişatına ilişkin, "değişen bir şey yok" yanıtını verirken, "iyiye gidiyor" diyenlerle, "kötüye gidiyor", diyenlerin aynı yüzde 21 oranında kalmış olmaları dikkati çekti.

Şirketlerinin son üç aydaki çalışma durumunu (sipariş alma düzeyi, kapasite kullanımı, satışlar vb.) yüzde 42'lik bir oran tatmin edici olarak değerlendirirken, yüzde 25'lik bir oran "tatmin edici

değil", şeklinde yanıt verdi. "Çok iyi" diyenlerle, "kötü" diyenlerin ise yüzde 8'lik oranı oluşturdukları belirlendi. Ekonomik durumla ilgili belirtilen görüşler ise şöyle:

Mehmet Salih Özen

Olumlu, istikrar getiren siyasi hava şımartılmadan Anayasanın görüş birliği ile hazırlanması, ticaret kanunun gerçek yaklaşımla reel sorunlar göz önüne alınarak çözümleme yapılması, sivil toplum örgütlerimiz tüm bu çalışmalara aktif katılımı.

Levent Sarıgözoğlu

Henüz kriz öncesi performansı yakalamadık. Bugünkü hızımızla devam edebilirsek 2011 ve 2012 Türkiye için yeni yatırımlar yılları olacaktır.

ANKET YORUMLARI

Kemal Çolakoğlu

(Yüksek İstişare Konseyi Başkanlık Divanı Üyesi)

Eylül 2010 itibariyle, 2008 yılındaki Global krizden sonra, Türkiye'deki iyimser havayı görmemek mümkün değil.

Bununla birlikte, dünyada hala bir ikinci dalga olabileceği de konuşuluyor. Aynı, 2008 Eylül'den önce konuşulduğu gibi. Olur mu, olmaz mı, olursa ne zaman olur denirken, o tarihte 1930'lar- dan bu yana dünyanın yaşadığı en büyük ikinci global ekonomik krizi yaşamıştık.

Burada yapılması gereken en önemli şey, öngörmek ve gereken önlemleri almaktır. Bugün ülkemizde, böyle bir riske karşı, yumuşak karnımız cari açıktır. İthalat ağırlıklı bir ihracatla bunu aşmamız mümkün değil. Hala kendi içimizde dahi mutabık olmadığımız bir değerli Türk lirası konumuz var. Türkiye bir taraftan ithalat cenneti olurken, diğer taraftan kazanmayan bir ihracat, nasıl yatırım yapacak? Türk ekonomisi ağırlıklı olarak ihracata yönelmişken, yatırımcı olmayan bir ihracat, 2000'li yıllara kadar ülkenin en büyük sosyo-ekonomik sorunu olan enflasyonun yerini alan istihdam sorununu nasıl çözecek?

Gerçekçi bir kur politikası ve korkulmayan bir büyüme hızını yakalamalıyız. Son çeyreklerdeki büyüme hızı başarılıdır ve bunu %10'a kadar çıkarmalıyız. Bir buçuk milyarlık bir Çin bunu başarıyorsa bizde başarabiliriz. Hep söylediğimiz gibi, Türkiye her yüzde birlik büyümede 100 bin işsizine iş buluyorsa, ülkenin en büyük sosyo-ekonomik sorununu çözme yolu da belli demektir. Burada, özel sektöre düşen görev bellidir ve görevin yerine getirilmesi için istenen koşullar, sadece rekabet ettiğimiz ülkelerin sahip olduğu koşullara sahip olmaktır.

Özel günlerin özel armağanı

“EGE ORMAN VAKFI HEDİYELİK KUTUSU”nu

bayram, yeni yıl ve kutlamalarda
dost ve müşterilerinize hediye edin.
Lezzetiyle damak tadına,
şık ambalajıyla gözlere,
fidanlarla doğaya katkıda bulunun.

EGE ORMAN VAKFI HEDİYELİK KUTUSU

(Ege Orman Vakfı Markalı)

430 gr. Gemlik Tipi Siyah Zeytin (zeytin bulaşık deterjanı)

500 ml. Naturel Sızma Zeytinyağı (sarımsaklı)

2 adet orman bitkileri içeren sabun, kese,

ponza taşı içeren şık kutusunda Hamam Seti

50 gr. Adaçayı (mentololu, şık ambalajda)

50 gr. Kekik (mentololu, şık ambalajda)

100 gr. Kırmızı Pul Biber (mentololu, şık ambalajda)

30 gr. Çay Tozlu (mentololu, şık ambalajda)

ve 10 fidan içermektedir.

Taleplerimiz için

0 (232) 464 51 60 – 463 80 80

www.egeorman.org.tr

	1			9			7	8
5	3		8	4	7			1
						2		
4	7	1	6				2	
	2			1			5	
9							3	4
		5	7	8			1	6
	6		4		3		8	5
7		3	5					

2		8						6
			5	8				3
		3	2		6	5	1	
4						3		
			3			9	4	5
9				1	8			2
		2						
1		4	9	6				
	8				5	6		

		9		3				
4	8	7		2				9
7			1		8	9		
	3	2				1	4	
							8	7
	4	8						
				6		4		
	6		2				5	8

			7					
4							1	
				3				7
1		7					4	6
				8	4		7	5
		2	6					
	6			7				3
			3		5			4
				2		1		

25 yıldır "Kesintisiz Güç"lü ortağınız!

Tescom olarak 25 yıldır tek bir gün bile kesintiye uğramayan bir titizlik ve dinamizmle çalışıyoruz.

Ürettiğimiz kesintisiz güç kaynaklarıyla yüz binlerce firmanın elektrik kesintisi, voltaj düşüklüğü gibi sebeplerle zarara uğramalarını önlemekten gurur duyuyoruz.

25. yılımız şerefine açtığımız yeni fabrikamızla ve ilk günkü heyecanla sürdürdüğümüz Ar-Ge çalışmalarımızla daha uzun yıllar hayatı kesintisiz yaşatmaya hazırız.

Tescom
Kesintisiz Güç Kaynakları

www.tescom-ups.com

info@tescom-ups.com

Doğadan Sofranıza

"Sağlıkla, Güvenle"

orkide®

KÜÇÜKBAY YAĞ SANAYİ A.Ş.
Ankara Caddesi No: 102 Bornova - İzmir / Türkiye • Tel: (0-232) 388 25 57 Pbx • Faks: (0-232) 388 37 90
e-mail: orkide@orkide.com.tr • www.orkide.com.tr

